

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๖ จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์
ของ
เบญจวรรณ วิเชียรเศรษฐ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
เมษายน 2552

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๖ จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์
ของ
เบญจวรรณ วิเชียรเศรษฐ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
เมษายน 2552
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๖ จังหวัดนครราชสีมา

บทคัดย่อ
ของ
เบญจวรรณ วิเชียรเศรษฐ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
เมษายน 2552

เบญจวรรณ วิเชียรครุฑ. (2552). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชประชาสถาย ฝ่ายมัธยมวัดธาภิเชก ในพระบรมราชูปถัมภ์. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม.

การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชประชาสถายฝ่ายมัธยมวัดธาภิเชกในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนราชประชาสถาย ฝ่ายมัธยมวัดธาภิเชกในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

แบบการวิจัยที่ใช้คือ การวิจัยเชิงทดลองแบบ Randomized one group pre test–post test design ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 18 คาบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ ประเภทกาพย์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Sample

ผลการศึกษาพบว่า

1. การพัฒนาชุดแบบฝึกทักษะ เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเป็น 84.58 / 80.63
2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้เรียนโดยการใช้ชุดแบบฝึกทักษะ เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE DEVELOPMENT OF SUPPLEMENTARY PRACTICE-EXERCISES ON “POETRY”
FOR MATHAYOM SUKSA I STUDENT IN RATCHABRACHASAMASAI SCHOOL

AN ABSTRACT
BY
BENJAWAN WICHEANKRUD

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University

April 2009

Benjawan Wicheankrud. (2009). *The Development of Supplementary Practice – exercises on “Poetry” for Mathayom Suksa I Students in Ratchabrachasamasai School, Samutprakan*. Master’s Project, M.Ed, (Secondary Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assist. Prof. Sumanin Rungruangtham.

The purposes of this study were to develop the supplementary practice – exercises on “Poetry” for Mathayom Suksa I Students in Ratchabrachasamasai School, Samutprakan.

The sample were 40 Mathayom Suksa I students in the second semester of the 2008 academic year, Ratchabrachasamasai School, Samutprakan. One classroom was selected by Cluster Random Sampling.

Randomized One – Group Pretest – Posttest Design was used in this research. The experimental group was taught for 18 periods. The instruments used in this study were the supplementary practice – exercises on “Poetry” and learning Thai “Poetry” achievement test. The data were statistically analyzed by t – test for Dependent Samples.

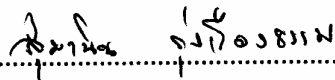
The results of this study indicated that:

1. The efficiency of the supplementary practice – exercises on “Poetry” for Mathayom Suksa I students was 84.58 / 80.63

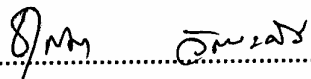
2. The students’ achievement through the supplementary practice – exercises on “Poetry” after the experiment was significantly increased at .01 level.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาชุดแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชประชาสถาลัย ฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษกในพระบรมราชูปถัมภ์
ของเบญจวรรณ วิเชียรครุฑ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

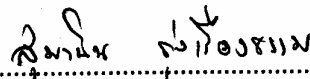
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานิน รุ่งเรืองธรรม)

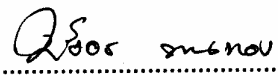
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุติมา วัฒนศิริ)

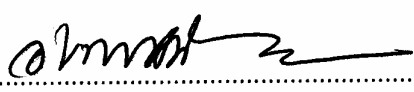
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานิน รุ่งเรืองธรรม)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชจวศรี ชาติกานนท์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บังอร พานทอง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษาของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์)

วันที่ เดือน พ.ศ. 2552

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานิน รุ่งเรืองธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาทิกานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บังอร พานทอง รองศาสตราจารย์ อัจฉรา สุขารมณฺ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาด้วยความเอาใจใส่ แนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์และคอยให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัย ขาบซึ่งในความเมตตา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือวิจัยให้สมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชาสถาสัย ฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์ ท่านอาจารย์ศิริวรรณ ฉากแก้ว ท่านอาจารย์ชาญชัย ทองเจริญ ตลอดจน คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1/11 โรงเรียนราชประชาสถาสัย ฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษกในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2551 ที่ให้ความอนุเคราะห์ร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณท่านเจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่านที่ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำมาอ้างอิงในการทำสารนิพนธ์ตลอดจนเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ นายใจเด็ด หวานชะเอม นางปิ่นแก้ว ทรัพย์สนอง นางสาวนฤมล โสภณพงษ์ ที่ให้ความช่วยเหลือ เอื้ออาทร สนับสนุน พร้อมทั้งคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า และคอยเป็นกำลังใจเสมอมา จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณอันยิ่งใหญ่ แต่บิดา มารดาและนางจันทร์แก้ว สันติคงสุข เปรียบเสมือนมารดา ผู้ที่ให้ทั้งชีวิต ความรัก ความห่วงใย การศึกษา ทำให้ผู้วิจัยมีจิตใจเข้มแข็ง อดทน และมีกำลังใจในการเผชิญอุปสรรคต่างๆ รวมทั้งครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัย จนกระทั่งประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

เบญจวรรณ วิเชียรครุฑ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	4
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	4
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
สมมติฐานในการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ	8
ทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ	8
หลักในการสร้างแบบฝึก	9
ลักษณะของแบบฝึกที่ดี	14
ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ	15
งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ	17
งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะ	21
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับร้อยกรอง	21
ความหมายของร้อยกรอง	21
วิวัฒนาการของร้อยกรอง	23
ประเภทของร้อยกรอง	25
ลักษณะบังคับบทร้อยกรอง	25
ร้อยกรองประเภทกาพย์	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนเขียนร้อยกรอง	33
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	35
ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	35
ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2(ต่อ)	
กระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	37
ประโยชน์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	38
งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	39
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	41
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	41
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	41
การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	53
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	53
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	53
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	53
วิธีการดำเนินการในการศึกษาค้นคว้า	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	57
การอภิปรายผล	57
ข้อเสนอแนะ	59
บรรณานุกรม	60

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	71
ภาคผนวก ก.	72
ภาคผนวก ข.	83
ภาคผนวก ค.	101
ภาคผนวก ง.	105
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	107

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง	46
2 ผลการหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ จาก การทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง	52
3 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ก่อนสอนและหลังสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์	52
4 คะแนนจากแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะการ แต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	102
5 คะแนนจากการทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่าง	103
6 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยวิธีการ ทางสถิติ t – test แบบ Dependent Group	104

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
2 แผนภูมิแสดงโครงสร้างของแบบฝึกแบบที่ 1	9
3 แผนภูมิแสดงโครงสร้างของแบบฝึกแบบที่ 2	9
4 แผนภูมิแสดงโครงสร้างของแบบฝึก	10

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเสมือนเครื่องหมายประจำชาติที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ไม่ว่าจะเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรองถือเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงพื้นฐานนิสัยความเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอนและความเป็นกวีของคนไทยซึ่งใช้ภาษาเป็นสื่อแสดงถึงอารมณ์และความนึกคิดได้อย่างสนุกสนาน ขบขัน และช่างเปรียบเทียบ ดังที่ ประเทือง คล้ายสุวรรณ (2522: 2) ได้กล่าวถึงความเป็นชาติที่มีวัฒนธรรมทางภาษาสูง ตลอดจนความเป็นปึกแผ่นมั่นคงภายในชาติมีขนบธรรมเนียมประเพณีของตนเอง โดยเฉพาะกับการเขียนร้อยกรองไม่ว่า กาพย์ กลอนสี่ กลอนหก กลอนแปดและโคลงสี่สุภาพนั้น ถือเป็นส่วนหนึ่งของการสะท้อนให้เห็นถึงความแตกฉานทางภาษาของผู้เรียนภาษาไทย ในเรื่องของการใช้คำเป็น คำตาย สระ วรรณยุกต์ เพื่อให้ร้อยกรองไพเราะ และถูกต้องตามฉันทลักษณ์

จากแนวทางการปฏิรูปการศึกษา พุทธศักราช 2539 – 2550 เรื่องของหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นเป็นพิเศษในด้านพื้นฐานทางภาษาไทยเพื่อรองรับการพัฒนาความรู้และทักษะในระดับที่สูงขึ้น (กรมวิชาการ. 2539: 24) และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่มุ่งสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสังแวดล้อม (กรมวิชาการ. 2544: 4) ได้เห็นถึงความสำคัญของภาษาไทย จึงได้กำหนดแนวทางจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ขึ้นเพื่อให้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ และสถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน ในการสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลยุทธิ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ (กรมวิชาการ. 2544: 5)

เมื่อพิจารณาจากแนวการจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จะพบว่า หลักสูตรได้ให้ความสำคัญของการแต่งคำประพันธ์หรือ การเขียนบทร้อยกรอง ไว้ในสาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความและเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนข้อมูลรายงาน สารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพและสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทยการเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตามแนวทางกำหนดให้นักเรียนสามารถแต่งบทร้อยกรองประเภท กาพย์ กลอน และโคลง โดยแสดงความคิดเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเชื่อมโยงไปสู่การมองเห็นถึงคุณค่าทางวรรณคดี และวรรณกรรมซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนสามารถอ่านบทกวีนิพนธ์ทุกประเภท ใช้หลักการพินิจพิจารณา และนำไปใช้

ในชีวิตจริงสอดคล้องกับที่ เมืองทอง แคมมณี (2519: 7) กล่าวว่า การสอนร้อยกรองนั้นเมื่อทั้งครู และนักเรียนมีความสนใจ มีความรู้ ความสามารถในการประพันธ์ร้อยกรองร่วมกัน ก็จะช่วยให้เกิด ประโยชน์ต่อการสืบทอดวัฒนธรรมไทย และมีประโยชน์ทางอ้อม ให้นักเรียนภาษาไทยน่าสนใจ และจดจำได้ง่ายยิ่งขึ้น แต่เท่าที่ผ่านมาการสอนร้อยกรองไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังที่ นัยนา สุทธิธรรม (2517: 19) กล่าวไว้ว่าอุปสรรคการเรียนการสอนร้อยกรองในโรงเรียน นักเรียนเบื่อหน่าย วิธีสอนของครู นักเรียนส่วนใหญ่คิดว่าตนเอง ไม่มีความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ ในส่วนของ ผู้สอนพบว่าครูขาดความรู้ความสนใจในคำประพันธ์ชนิดต่างๆ เวลาที่ใช้ในการเรียนน้อยเกินไป นักเรียนขาดแหล่งค้นคว้าหาความรู้ และขาดครูที่มีความสามารถทางการสอน จึงทำให้เห็นว่า การ พัฒนาระบบการเรียนการสอนเป็นเรื่องสำคัญ หม่อมหลวง บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2517: 4 – 5) แสดงความเห็นว่าการบกพร่องในการสอนภาษาไทยที่สำคัญที่สุด คือ การขาดความเอาใจใส่ และ พยายามที่จะค้นหาวิธีการสอนที่ได้ผลจากงานวิจัยของสุกัญญา จันทรเพ็ญ (2524: 5) ระบุถึงปัญหา การเรียนการสอนร้อยกรอง ที่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรว่าเกิดจากครูให้ความสำคัญกับ จินตลักษณ์ และให้ความเข้าใจเกี่ยวกับศัพท์ ความหมาย เนื้อหาของบทร้อยกรองมากกว่าที่จะ ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการสอนเขียนที่จะนำไปสู่การจินตนาการและความคิด

จากแนวคิดเหล่านั้นจะเห็นว่าการแต่งคำประพันธ์หรือการเขียนบทร้อยกรองเป็นงานเขียน ที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ แต่เป็นงานเขียนที่ยากและซับซ้อนมากกว่างานเขียนประเภท อื่นๆ เพราะต้องมีลักษณะบังคับทางจินตลักษณ์ และต้องใช้ความสามารถในการเขียนถ่ายทอด ความรู้สึกนึกคิดจินตนาการ และอารมณ์ที่เป็นนามธรรมให้เห็นเด่นชัดเป็นรูปธรรม และสามารถสื่อสาร ให้ผู้อ่านได้รับรู้ตรงตามเจตนารมณ์ของผู้เขียนหรือผู้แต่งด้วย ดังที่ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2523: 2) กล่าวไว้ว่า บทประพันธ์จะช่วยธำรงรักษาสสมบัติ วัฒนธรรมของชาติไว้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะ บทประพันธ์ที่เป็นร้อยกรอง จะช่วยสะท้อนวัฒนธรรมในแง่ต่างๆ ออกมาให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้อย่าง กว้างขวางและสืบทอดกันต่อไป ไม่มีวันสิ้นสุด เพราะร้อยกรองมีเสียงสัมผัสคล้องจองทำให้จำง่าย และจำได้นานซึ่งสอดคล้องกับ ถวัลย์ มาศจำรัส (2545: 242) กล่าวไว้ว่าร้อยกรองมีลักษณะเด่น มากมาย เช่น สร้างภาพได้ตามจินตนาการด้วยถ้อยคำเพียงไม่กี่คำมีเสียงและจังหวะไพเราะดุษ ดนตรี ให้ความเมื่อนึกคิดที่ลึกซึ้งก่อให้เกิดความสะเทือนใจ ช่วยให้จำเรื่องราวได้ง่ายขึ้น

ถึงแม้ว่าแนวการจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษา ขึ้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งได้บรรจุสาระที่ว่าด้วยการแต่งคำประพันธ์หรือร้อยกรองไว้ใน หลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาอย่างเข้าใจและฝึกฝนจนแต่งบทร้อยกรองได้ โดยกำหนดไว้ตั้งแต่ ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3) จนถึงช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6) (กรมวิชาการ. 2546: 36 - 56) แล้วก็ตาม แต่ในสภาพจริงการจัดการเรียนรู้ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความ เข้าใจและสามารถแต่งคำประพันธ์หรือบทร้อยกรองได้

แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนร้อยกรองไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทำให้ ครูผู้สอนเห็นความสำคัญของการพัฒนาวิธีการสอน โดยคิดค้นวิธีการ และจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่

น่าสนใจและทันสมัยเข้ามาใช้ เช่น การจัดศูนย์การเรียนรู้ บทเรียนโมดูล บทเรียนสำเร็จรูป บทเรียน มัลติมีเดีย ชุดการสอนมินิคอร์ส และแบบฝึกทักษะ เป็นต้น

แบบฝึกทักษะ เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ฝึกฝนทักษะ หรือสร้างความคิดรวบยอด ซึ่ง จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี และรวดเร็ว เนื่องจากลักษณะของวิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ครูจะต้องฝึกฝน หรือให้นักเรียนทำแบบฝึกมาก ๆ นอกจากนี้แบบฝึกเป็นส่วนเพิ่ม หรือเสริมจาก แบบเรียนช่วยลดความแตกต่างระหว่างนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน การให้ นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง ช่วยให้เกิดความมั่นใจมากขึ้น และสามารถใช้เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้หลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้ง การสร้างแบบฝึกมีกระบวนการ สร้างอย่างเป็นระบบระเบียบทำให้งดภาระงานของครูสะดวกต่อการนำไปใช้

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะพัฒนาแบบฝึกทักษะ การเขียนคำประพันธ์ประเภทกาพย์ขึ้น เพื่อใช้สอนให้ผู้เรียนรู้จักธรรมชาติของคำร้อยกรอง และสามารถเขียนคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งคำประพันธ์ ประเภทกาพย์ก่อนและหลังได้รับการสอนด้วยแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ความสำคัญของการวิจัย

1. แบบฝึกที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถแต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ได้
2. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ได้แบบฝึกทักษะที่มีคุณภาพไว้ใช้สอนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับครู ที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอน
3. เพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนภาษาไทย นำไปสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะการแต่ง คำประพันธ์ประเภทต่างๆในวิชาภาษาไทยต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชประชาสมาสัย ฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษกในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 5 ห้องเรียน รวม 200 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชประชาสมาสัย ฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษกในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม ด้วยการจับสลากมา 1 ห้องเรียนจากทั้งหมด 5 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 40 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โดยใช้เวลาในการสอน 18 คาบ ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) 1 คาบ ดำเนินการสอน 16 คาบ และทดสอบหลังเรียน (Post-test) 1 คาบ

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองนี้เป็นเนื้อหาวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ อันได้แก่ ความรู้พื้นฐานการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ได้แก่ กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 และกาพย์สุรางคนางค์ 28

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แบบฝึกทักษะ หมายถึง สื่อการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นโดยอาศัยหลักการของจิตวิทยาเพื่อใช้ฝึกทักษะหรือสร้างความคิดรวบยอดให้แก่ผู้เรียน แบบฝึกทักษะโดยทั่วไปประกอบไปด้วยสองส่วนใหญ่ว่ากันคือ ส่วนที่เป็นเนื้อหาให้หลักการและความรู้ และส่วนที่เป็นแบบฝึกหัดให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจนเกิดความเข้าใจและมีความสามารถในทักษะนั้นๆ

2. แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ สำหรับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบฝึกทักษะแต่ละชุดประกอบไปด้วย

2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้

2.2 คำแนะนำและข้อปฏิบัติในการใช้ การทำกิจกรรมในแบบฝึกทักษะ

2.3 เนื้อหาสาระสำคัญความรู้เกี่ยวกับการเขียนร้อยกรองจัดทำในรูปแบบของใบความรู้

2.4 กิจกรรมและแบบฝึกหัดที่นักเรียนต้องฝึกปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้และในการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนร้อยกรองประเภทกาพย์สำหรับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยแบ่งออกเป็น 6 ชุดตามลำดับเนื้อหา ดังนี้

ชุดที่ 1 เรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคำประพันธ์ไทย และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกาพย์

ชุดที่ 2 เรื่องคำคล้องจอง

ชุดที่ 3 เรื่องสัมผัสสระ – สัมผัสอักษร

ชุดที่ 4

- ตอนที่ 1 เรื่องการแต่งกาพย์ยานี 11

- ตอนที่ 2 เรื่องการแต่งกาพย์ยานี 11

ชุดที่ 5

- ตอนที่ 1 เรื่องการแต่งกาพย์ฉบัง 16

- ตอนที่ 2 เรื่องการแต่งกาพย์ฉบัง 16

ชุดที่ 6

- ตอนที่ 1 เรื่องการแต่งกาพย์สุรางคนางค์ 28

- ตอนที่ 2 เรื่องการแต่งกาพย์สุรางคนางค์ 28

3. การพัฒนาแบบฝึกทักษะ หมายถึง การนำแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของค่าเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ ไม่ต่ำกว่า 80

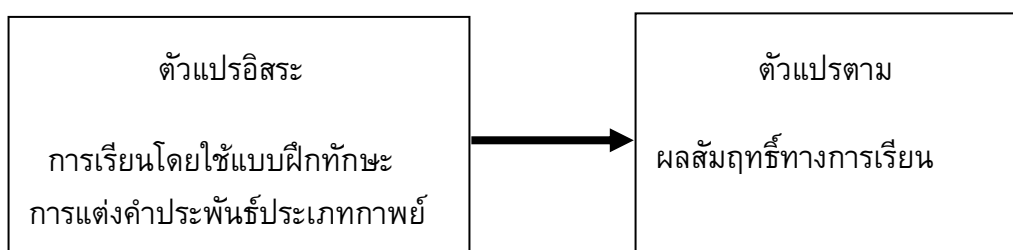
80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของค่าเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ ไม่ต่ำกว่า 80

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในการเรียนภาษาไทย เกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ซึ่งพิจารณาตามคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนหลังจากการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

และผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว

5. คำประพันธ์ประเภทกาพย์ หมายถึง งานเขียนที่มีลักษณะบังคับในการแต่ง หรือ จินตลักษณ์ ซึ่งเน้นในเรื่องของสัมผัสการใช้คำคล้องจอง ได้แก่ กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 และ กาพย์สุรางคนางค์ 28

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ ประเภทกาพย์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ สูงกว่าก่อนการทดลอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อ ต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ
 - 1.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ
 - 1.2 หลักในการสร้างแบบฝึกทักษะ
 - 1.3 ลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี
 - 1.4 ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ
 - 1.5 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ
 - 1.6 งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับร้อยกรอง
 - 2.1 ความหมายของร้อยกรอง
 - 2.2 วิวัฒนาการของร้อยกรอง
 - 2.3 ประเภทของร้อยกรอง
 - 2.4 ลักษณะบังคับของร้อยกรอง
 - 2.5 ร้อยกรองประเภทกาพย์
 - 2.5.1 กาพย์ยานี 11
 - 2.5.2 กาพย์ฉบัง 16
 - 2.5.3 กาพย์สุรางคนางค์ 28
 - 2.6 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับร้อยกรอง
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.2 ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.3 กระบวนการสร้างแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.4 ประโยชน์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.5 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ

1.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ

ในการสร้างแบบฝึกทักษะนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการสร้างด้วย เพื่อจะได้แบบฝึกทักษะที่ดีมีคุณภาพ และสิ่งหนึ่งที่เป็นส่วนสำคัญในการสร้างแบบฝึกทักษะก็คือ หลักจิตวิทยา เพราะการเรียนการสอนจะได้ผลดี ต้องใช้แบบฝึกทักษะที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

ดังกี ลำพอง ทิยะมะ (2536: 17 - 18) ได้กล่าวถึงแนวทฤษฎี และจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานในการสร้างแบบฝึกทักษะมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญๆ ดังนี้

ทฤษฎีการเชื่อมโยง ของธอร์นไดค์ (Thorndike) เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองของผู้เรียนในแต่ละชั้นอย่างต่อเนื่องโดยอาศัย กฎการเรียนรู้ 3 กฎ คือ

1. กฎแห่งความพร้อม กฎนี้กล่าวถึง สภาพความพร้อมของผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ถ้าร่างกายเกิดความพร้อมแล้วได้กระทำการย่อมเกิดความพึงพอใจ แต่ถ้ายังไม่พร้อมที่จะทำแล้วถูกบังคับให้กระทำจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ

2. กฎแห่งการฝึกหัดกฎนี้กล่าวถึง การสร้างความมั่นคงของการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่ถูกต้องโดยการฝึกหัดกระทำซ้ำบ่อยๆ ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้นานและคงทนถาวร

3. กฎแห่งผลที่พอใจ กฎนี้กล่าวถึง ผลที่ได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้แล้วว่าถ้าได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากจะเรียนรู้ต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจ ก็ไม่อยากจะเรียนรู้หรือเกิดความเบื่อหน่าย

ทฤษฎีฝึกสมอง เป็นทฤษฎีถ่ายทอดความรู้สึกที่เก่าแก่ที่สุดก่อนศตวรรษที่ 19 ส่วนใหญ่จะเน้นการเรียน โดยการฝึกสมอง เพราะเชื่อว่าการฝึกสอนให้ผู้เรียนจดจำ ฝึกคิดหาเหตุผลโดยสอนให้เข้าใจและฝึกฝนมากๆ จนเกิดเป็นทักษะและความคงทนในการเรียนรู้ หลังจากนั้นก็สามารถถ่ายทอดไปใช้ได้โดยอัตโนมัติซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเฉลียวฉลาดสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีการเสริมแรง ของสกินเนอร์ (Skinner) ซึ่งเขาเชื่อว่าการเรียนรู้เป็นปฏิกิริยาสะท้อนหลังจากเกิดกระบวนการของสิ่งเร้าและการตอบสนอง ซึ่งอาจเป็นการเสริมแรงแบบมีเงื่อนไข เช่น ได้รับความพอใจจากรางวัลต่างๆ หรือเป็นการเสริมแรงแบบอุปนัย คือได้รับความพอใจที่มีความหวังหรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หนังสือเรียนซึ่งบรรจุเนื้อหาที่เข้าใจ เช่น บทเพลง ร้อยกรอง กิจกรรมที่สนุกสนานบันเทิงใจ เป็นต้น การเสริมแรงจึงเป็นทฤษฎีที่ประยุกต์ใช้ในวิชาศิลปะวรรณกรรม และการบันเทิงได้อย่างดี

จากหลักการแนวทฤษฎีและจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานในการสร้างแบบฝึกทักษะในข้างต้นทำให้เห็นว่าการสร้างแบบฝึกทักษะนั้นต้องคำนึงถึงความสามารถและความแตกต่างของผู้เรียนตลอดจนเนื้อหาและกิจกรรม ในการสร้างแบบฝึกทักษะ ต้องอาศัยความหลากหลาย ในขณะเดียวกันต้องมีความสอดคล้องและต่อเนื่องของเนื้อหาอย่างเป็นขั้นตอน

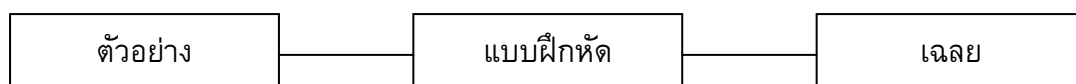
1.2 หลักในการสร้างแบบฝึก

แบบฝึกทักษะ หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ใช้ฝึกทักษะหรือสร้างความคิดรวบยอดให้นักเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็ว แบบฝึกทักษะที่ใช้ในการฝึกทักษะนั้นมีหลายรูปแบบ ได้มีผู้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบของแบบฝึกไว้ดังนี้คือ

บรูค (Brook. 1960: 156 - 161) ได้ยกตัวอย่างขั้นตอนของแบบฝึกที่ใช้ฝึกทักษะไว้ดังนี้ การฝึกควรเริ่มเป็นคำ โดยให้นักเรียนพูดเลียนแบบครูเมื่อครูพูดจบ หรือโดยการเปลี่ยนคำ เช่น เปลี่ยนคำนามเป็นคำสรรพนาม เปลี่ยนคำที่กำหนดให้เป็นคำที่มีความหมายตรงกันข้าม เมื่อนักเรียนมีทักษะด้านการใช้คำดีแล้ว ให้นักเรียนฝึกทักษะด้านข้อความ โดยให้เรียบเรียงข้อความใหม่ ย่อหรือขยายข้อความที่กำหนดให้ โดยความหมายยังคงเดิมอยู่ ทักษะที่ควรฝึกต่อจากด้าน ข้อความ คือการฝึกทักษะในด้านประโยค ได้แก่ การทำประโยคให้สมบูรณ์โดยกำหนดส่วนต่างๆ ให้ แล้วให้นักเรียนเรียบเรียงให้เป็นประโยคที่สมบูรณ์ การเปลี่ยนโครงสร้างของประโยค เช่น เปลี่ยนประโยคบอกเล่าเป็นประโยคปฏิเสธ การแต่งประโยคโต้ตอบกับประโยคที่กำหนดให้ และการรวมประโยคสองประโยคเป็นประโยคเดียวกันโดยใช้คำเชื่อมที่เหมาะสม

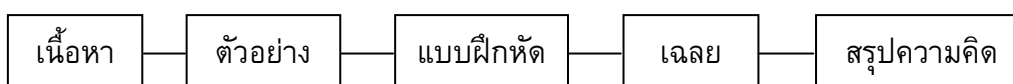
มานะ สุกุลภักดี (2521: 241 – 242) กล่าวถึงแบบฝึกตามรูปแบบของโครงการส่งเสริมสมรรถภาพการสอน (Reduced Instructional Time RIT) ว่า มี 2 รูปแบบ คือ

แบบที่ 1 แบบฝึกทักษะ เป็นวิธีการที่นำไปใช้สอนในวิชาทักษะ เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ เป็นต้น

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิแสดงโครงสร้างของแบบฝึกแบบที่ 1

แบบที่ 2 เป็นแบบฝึกที่ใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด เป็นวิธีการสอนที่จะนำไปใช้ในวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เช่น วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา สุขศึกษา เป็นต้น

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิแสดงโครงสร้างของแบบฝึกแบบที่ 2

ลำพอง นิยะมะ (2536: 11 – 12) ได้ศึกษาจากรูปแบบของโครงการส่งเสริมสมรรถภาพ การสอนเห็นว่าแบบฝึกนี้มีความเหมาะสมที่จะนำมาสร้างเป็นแบบฝึก เพื่อใช้ในการสอนเขียนร้อยกรอง เพราะนักเรียนสามารถเกิดการเรียนรู้จากเนื้อหาที่กำหนดให้และยังได้ทดสอบความรู้ของตนเอง ด้วยการทำแบบฝึกหัด ด้วยเหตุผลเหล่านี้จึงได้นำแบบฝึกหัดแบบที่ 1 และแบบที่ 2 มาผสมผสานกัน ดังแผนภูมิ

เนื้อหา	ตัวอย่าง	แบบฝึกหัด	สรุปความคิด	ตัวอย่าง	แบบฝึกหัด
---------	----------	-----------	-------------	----------	-----------

ภาพประกอบ 4 แผนภูมิแสดงโครงสร้างของแบบฝึก

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า โครงสร้างของแบบฝึกทักษะจะประกอบไปด้วย 2 ส่วนใหญ่ด้วยกัน คือ ส่วนที่เป็นเนื้อหา ให้หลักการและความรู้ และส่วนที่เป็นแบบฝึกหัดเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกจนเกิดความเข้าใจและมีความสามารถในทักษะนั้นๆ แบบฝึกจึงเป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งของการเรียน ภาษา นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะความชำนาญแล้วยังช่วยให้สามารถจำบทเรียน นั้นได้นาน แบบฝึกที่ดีและมีประสิทธิภาพนั้นต้องมีความหมายต่อผู้เรียน

ดังนั้น ในการสร้างแบบฝึกทักษะจึงจำเป็นต้องมีหลักยึดแนวทางว่าแบบฝึกทักษะที่สร้างนั้น ควรจะมีแนวทางไปในทางใด เพื่อให้สอดคล้องกับบทเรียน การสร้างแบบฝึกทักษะที่ดี จึงควรมีหลักในการจัดทำ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงหลักในการจัดทำแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

รัชนี ศรีไพรวรรณ (2517: 412 - 413) ได้กล่าวถึงหลักในการจัดทำแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

1. ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาและพัฒนาการของเด็ก และลำดับขั้นของการเรียน เด็กแรกเรียนยังมีประสบการณ์น้อย แบบฝึกทักษะจะต้องอาศัยรูปภาพสีสวยงามใจเด็กและเป็นไปตามลำดับความยากง่ายเพื่อให้เด็กมีกำลังใจทำ
2. ให้มีจุดมุ่งหมายว่า มุ่งจะฝึกในด้านใด แล้วจัดเนื้อหาให้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ครูต้องจัดทำไว้ล่วงหน้าเสมอ
3. ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็ก ถ้าสามารถแยกตามความสามารถและจัดทำแบบฝึกหัดเพื่อส่งเสริมเด็กแต่ละกลุ่มได้ก็ยิ่งดี
4. ในแบบฝึกต้องมีคำชี้แจงง่ายๆ สั้นๆ เพื่อให้เด็กเข้าใจ ถ้าเด็กยังไม่อ่านไม่ได้ ครูต้องชี้แจงด้วยคำพูดที่ใช้ภาษาง่ายๆ ให้เด็กสามารถทำตามคำสั่งได้
5. แบบฝึกหัดต้องมีความถูกต้อง ครูต้องตรวจพิจารณาดูให้ถี่ถ้วน อย่าให้มีข้อผิดพลาดได้
6. การให้เด็กทำแบบฝึกหัดแต่ละครั้งต้องให้เหมาะสมกับเวลาและความสนใจ

ของเด็กเล็กๆ ย่อมสนใจทำสิ่งใดอยู่ได้ไม่นาน

7. ควรทำแบบฝึกหัดหลายๆ แบบ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้กว้างขวางและส่งเสริมให้เกิดความคิด

8. กระดาษที่ให้เด็กทำแบบฝึกหัดต้องเหนียวและทนทานพอสมควร

วรนาถ พวงสุวรรณ (2518: 34 – 37) กล่าวถึงหลักในการสร้างและวางแผนการสร้างแบบฝึกซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์
2. ศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหา
3. ชั้นต่างๆ ในการสร้างแบบฝึก
 - 3.1 ศึกษาปัญหาในการเรียนการสอน
 - 3.2 ศึกษาจิตวิทยาวัยรุ่นและจิตวิทยาการเรียนการสอน
 - 3.3 ศึกษาเนื้อหาวิชา
 - 3.4 ศึกษาลักษณะของแบบฝึก
 - 3.5 วางโครงเรื่องและกำหนดรูปแบบของแบบฝึกให้สัมพันธ์กับโครงเรื่อง
 - 3.6 เลือกเนื้อหาต่างๆ ที่เหมาะสมมาบรรจุในแบบฝึกให้ครบตามที่กำหนด

นิภา เล็กบำรุง (2518: 14 – 15) ได้กล่าวถึงหลักการให้แบบฝึกแก่นักเรียนไว้ว่า ครูมีหลักการในการให้แบบฝึกเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียน ดังนี้

1. แบบฝึกต้องแจ่มแจ้งและแน่นอน ครูจะต้องอธิบายวิธีทำให้ชัดเจนให้นักเรียนเข้าใจ ได้ถูกต้อง และกำหนดขอบเขตให้แน่นอนไม่กว้างขวางเกินไป
2. ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ของนักเรียน
3. แบบฝึกควรเป็นเรื่องที่นักเรียนได้เรียนมาแล้วเพราะความรู้หรือประสบการณ์เดิมย่อมเป็นรากฐานหรือประสบการณ์ใหม่ ช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปได้ง่ายและสะดวกขึ้น
4. ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจความสำคัญของแบบฝึก เพื่อให้นักเรียนมองเห็นคุณค่าอันเป็นเครื่องเร้าใจให้นักเรียนทำสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
5. ครูต้องเร้าความสนใจของนักเรียนให้มีต่อแบบฝึกนั้น
6. ครูต้องเป็นผู้ตั้งปัญหาขึ้น และปัญหานั้นไม่ยากเกินความสนใจของนักเรียน แต่เร้าความอยากรู้อยากเห็น และยั่วยุให้นักเรียนอยากแก้ปัญหาขึ้นๆ
7. การให้นักเรียนรู้เค้าโครงเสียก่อนจะเป็นเครื่องเร้าใจให้นักเรียนทำต่อให้สำเร็จ
8. เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน แบบฝึกที่กำหนดให้นักเรียนแก่นักเรียนปานกลางและนักเรียนอ่อนควรยากง่ายต่างกัน ถ้าให้อย่างเดียวกันก็พิจารณาด้านคุณภาพให้แตกต่างกัน หรือให้นักเรียนที่เรียนมีเวลาทำมากกว่า
9. ควรยั่วยุให้นักเรียนพยายามทำเพื่อผลงานมากกว่าหวังรางวัลหรือเกรงกลัวการลงโทษ การเข้าใจคุณค่าคำถาม ยั่วยุให้นักเรียนเกิดความสนใจและตั้งใจทำจริงๆ

10. ควรคำนึงถึงวัยของนักเรียน เด็กเล็กควรมุ่งให้เกิดความรู้ ความชำนาญ สำหรับเด็กโตรู้จักใช้ความคิดแล้ว ควรให้งานที่ส่งเสริมให้ใช้ความคิดมากขึ้น

11. การใช้แบบฝึกควรเหมาะสมกับเวลาที่นักเรียนมีอยู่ ไม่ควรให้มากเกินไป จนนักเรียนไม่สามารถทำสำเร็จได้ และไม่ควรให้น้อยจนมีเวลามากเกินไป ควรให้นักเรียนใช้เวลาทำแบบฝึกจนเกิดความรู้และทักษะจริง

12. แบบฝึกที่ให้การมีความแตกต่างกัน และเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพื่อมิให้ซ้ำ จนเกิดความเบื่อหน่าย

สุจิต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรชัย (2522: 52 – 62) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกต้องยึดหลักตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยา ดังนี้

1. กฎการเรียนรู้ของ ธอร์นไดค์ เกี่ยวกับกฎแห่งการฝึกหัด ซึ่งกล่าวว่า สิ่งใดก็ตามที่มีการฝึกหัดหรือกระทำบ่อยๆ ย่อมจะทำให้ผู้ฝึกมีความคล่องแคล่วและสามารถทำได้ดี ในทางตรงกันข้ามสิ่งใดก็ตามที่ไม่ได้รับการฝึกหัด หรือทอดทิ้งไปนานแล้วย่อมจะทำได้ไม่ดี ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ผู้เรียนจะมีทักษะทางภาษาดีต่อเมื่อมีการฝึกฝน หรือกระทำซ้ำบ่อยๆ จากกฎแห่งการฝึกหัดนี้จะช่วยทำให้การฝึกความคิดสร้างสรรค์สัมฤทธิ์ผล

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคลควรคำนึงถึงว่านักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถและความสนใจต่างกัน ฉะนั้น ในการสร้างแบบฝึกหัดจึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสม คือ ไม่ยากและง่ายจนเกินไปและควรมีหลายๆ แบบ

3. การจูงใจผู้เรียน โดยการจัดแบบฝึกหัดจากง่ายไปยาก เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของนักเรียนซึ่งจะทำให้เกิดผลสำเร็จในการฝึกและช่วยยั่วยุให้ติดตามต่อไป

4. ใช้แบบฝึกสั้นๆ เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย

เกษร รongเดช (2522: 36 – 37) ได้ให้แนวทางในการสร้างแบบฝึกไว้ ดังต่อไปนี้

1. สร้างแบบฝึกให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียนคือ ไม่ง่ายและไม่ยากจนเกินไป

2. เรียงลำดับแบบฝึกจากง่ายไปหายากโดยเริ่มจากฝึกการออกเสียงเป็น พยางค์

คำ วลี ประโยค และคำประพันธ์

3. แบบฝึกบางแบบฝึกใช้ภาพประกอบ เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก ซึ่งจะช่วยให้เด็กประสบผลสำเร็จในการฝึก และจะช่วยยั่วยุให้ติดตามต่อไปตามหลักของการจูงใจ

4. แบบฝึกที่สร้างขึ้นเป็นแบบฝึกง่ายๆ สั้นๆ ให้ใช้เวลาในการฝึกประมาณ 10 ถึง 20 นาที

ก่อ สวัสดิพานิช (2524: 1 – 2) ได้สรุปเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกไว้ว่า

1. แบบฝึกควรมีหลายแบบเพื่อเด็กจะได้ไม่เบื่อ

2. ควรเป็นแบบฝึกหัดสั้นๆ

3. ควรให้ฝึกในสภาพการณ์ที่แตกต่างกัน

4. ควรมีการประเมินผลการฝึกและควรประเมินผลขณะที่ฝึกเพื่อดูว่า เด็กเกิด

ความชำนาญในทักษะนั้นเพียงใด

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2529: 149 – 151) ได้เสนอหลักในการสร้างแบบฝึกหัดเรียนด้วยตนเอง ดังนี้

1. บทเรียนมีหลักการ ดังนี้

- 1.1 จุดประสงค์การเรียนรู้แล้วจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1.2 เนื้อหาต้องเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก

2. แบบฝึกหัดมีหลักการ ดังนี้

- 2.1 แบบฝึกนี้ต้องเกี่ยวกับบทเรียนที่เรียนมาแล้ว
- 2.2 มีคำชี้แจงง่าย ๆ และสั้น ๆ เพื่อให้เด็กเข้าใจ
- 2.3 เรียงให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนของความยากง่าย เพื่อให้เด็กมีกำลังใจ

ทำแบบฝึกหัดน่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ

- 2.4 ต้องมีความถูกต้องครูต้องควรพิจารณาดูให้ดีด้วยอย่าให้มีข้อผิดพลาดได้
- 2.5 เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน แบบฝึกหัดที่กำหนดให้นักเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน ควรยากง่ายกว่ากันนั่นคือ ควรมีแบบฝึกหัดให้มาก ๆ เด็กที่มีความสามารถมากจะได้ทำมาก การสร้างแบบฝึกจึงต้องอาศัยหลักจิตวิทยาเข้าช่วยโดยคำนึงถึงความแตกต่าง ความสนใจของนักเรียน จึงทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ และสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พรรณธิดา อ่อนแสง (2532: 48) ได้สรุปหลักในการทำแบบฝึกว่า ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์
2. ศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหา
3. ขั้นตอนต่าง ๆ ในการสร้างแบบฝึก
 - 3.1 ศึกษาปัญหาความบกพร่องของเด็กในการเรียนการสอน
 - 3.2 ศึกษาจิตวิทยาและกระบวนการเรียนรู้
 - 3.3 ศึกษาเนื้อหาวิชา
 - 3.4 ศึกษาลักษณะของแบบฝึก
 - 3.5 กำหนดรูปแบบและการสร้างแบบฝึกให้ตรงกับเนื้อหาที่ต้องการแก้ไข

โรเซนบาวน์ (Rosenbaum. 1969: 112 - 115) กล่าวว่า ในการจัดทำแบบฝึกนั้นครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กส่วนใหญ่ แล้วจัดทำแบบฝึกไว้ให้มากพอที่เด็กทั้งเก่ง และอ่อน จะเลือกทำได้ตามความสามารถ และแบบฝึกนั้นควรจะชัดเจน มีความหมายต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากหลักการสร้างแบบฝึกที่กล่าวทั้งหมดพอสรุปได้ว่าแบบฝึกเป็นเรื่องของการฝึกปฏิบัติให้เกิดความสามารถหรือเกิดทักษะโดยอาศัยหลักการของจิตวิทยาเพื่อให้แบบฝึกเกิดความเหมาะสมกับผู้เรียนตรงต่อความสนใจ และขจัดปัญหาความแตกต่างของผู้เรียน นอกจากนี้การสร้างแบบฝึกต้องมี

การวางแผนเป็นขั้นตอน โดยตั้งวัตถุประสงค์ ศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาตลอดจนศึกษาขั้นตอนต่างๆ ในการสร้างแบบฝึก เช่น ศึกษาปัญหาในการเรียนการสอน ศึกษาจิตวิทยาวัยรุ่นและจิตวิทยาการเรียนการสอน ศึกษาเนื้อหาวิชา ศึกษาลักษณะของแบบฝึก วางโครงเรื่องและกำหนดรูปแบบของแบบฝึก ให้สัมพันธ์กับโครงเรื่อง ขั้นตอนเหล่านี้จัดเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงในการสร้างแบบฝึก

1.3 ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

ลักษณะของแบบฝึกที่ดี มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ดังนี้

ศศิธร สุทธิแพทย์ (2517: 72) ได้ศึกษาพบว่า แบบฝึกที่นักเรียนสนใจและกระตือรือร้นที่จะทำเป็นแบบฝึกหัดที่มีลักษณะดังนี้

1. ใช้หลักจิตวิทยา
2. สำนวนภาษาง่าย
3. ให้ความหมายต่อชีวิต
4. คิดได้เร็วและสนุก
5. ปลุกความสนใจ
6. เหมาะกับวัยและความสามารถ
7. อาจศึกษาด้วยตนเองได้

นิตยา ฤทธิโยธี (2520: 1) กล่าวถึง ลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ ดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับบทเรียนที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับ วัย หรือ ความสามารถของเด็ก
3. มีคำชี้แจงสั้นๆ ที่ทำให้เด็กเข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาเหมาะสมคือไม่ใช้เวลานานหรือเร็วเกินไป
5. เป็นสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ

ริเวอร์ (River. 1968: 97 – 105) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกไว้ ดังนี้

1. ต้องมีการฝึกนักเรียนมากพอควรในเรื่องหนึ่งๆ ก่อนที่จะมีการฝึกเรื่องอื่นๆ ต่อไปทั้งนี้ทำขึ้นเพื่อการสอนมิใช่ทำขึ้นเพื่อทดสอบ
2. แต่ละบทควรฝึกโดยใช้แบบประโยคเพียงหนึ่งแบบเท่านั้น
3. ฝึกโครงสร้างใหม่กับสิ่งที่เรียนรู้แล้ว
4. ประโยคที่ฝึกควรเป็นประโยคสั้นๆ
5. ประโยคและคำศัพท์ควรเป็นแบบที่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวันที่นักเรียนรู้จักดีแล้ว
6. เป็นแบบฝึกที่นักเรียนใช้ความคิดด้วย
7. แบบฝึกควรมีหลายๆ แบบ เพื่อไม่ให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย
8. ควรฝึกให้นักเรียนสามารถใช้สิ่งที่เรียนไปแล้วไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

บานต และ คนอื่นๆ (ไตรเทพ ให้โก. 2533: 31 ; อ้างอิงจาก Barnett ; & et al. 1969: 11) ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกหัดว่า แบบฝึกที่ดี ควรมีข้อเสนอแนะในการใช้ ควรให้มีตัวเลือกแบบตอบจำกัดและแบบตอบเสรี คำสั่งหรือตัวอย่างที่ยกมาเป็นข้อความหรือเป็นแบบฝึกไม่ควรยาวเกินไปและยากแก่การเข้าใจ ถ้าต้องการให้ศึกษาด้วยตนเอง แบบฝึกนั้น ควรมีหลายรูปแบบและให้ความหมายแก่ผู้ทำ

จากข้อเสนอแนะของนักวิชาการหลายท่านที่กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดีสรุปได้ว่า แบบฝึกที่ดีนั้นจะต้องใช้สำนวนภาษาง่ายต่อการทำความเข้าใจ มีความหลากหลาย ได้รับความสนใจ เหมาะสมกับวัยผู้เรียน มีความแม่นยำของเนื้อหา แบบฝึกไม่มากหรือน้อยจนเกินไปเหมาะสมกับเวลาสุดท้ายมีขั้นตอนในการวัดผลประเมินผลที่ดี เพื่อใช้เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียน หลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้งและทำให้ผู้เรียนได้ทราบความสามารถของตนเอง

1.4 ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ

ประโยชน์ของแบบฝึก แบบฝึกนอกจากจะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะความชำนาญแล้ว ยังช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง และตัวผู้เรียนได้รู้ว่า ตนเองมีความสามารถเพียงใด ทั้งยังเป็นประโยชน์ ในการปลูกฝังคุณค่าและลักษณะนิสัยการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองให้กับผู้เรียนได้อีก ดังนี้

รชนี ศรีไพรวรรณ (2517: 15) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทางภาษาว่า

1. ทำให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น เพราะเป็นเครื่องมือทบทวนความรู้
2. ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อนักเรียน
3. ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่น และสามารถประเมินผลงานของตนเองได้
4. ฝึกให้เด็กทำงานตามลำพังโดยมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

ยุพา ยัมพงษ์ (2522: 15) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะไว้ว่า

1. เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะ เป็นอุปกรณ์ที่ช่วยลดภาระของครูได้มาก เพราะแบบฝึกหัดเป็นสิ่งที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบและมีระเบียบ

2. ช่วยเสริมทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่ทั้งนี้จะต้องอาศัยการส่งเสริมและความเอาใจใส่ของครูผู้สอนด้วย

3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล

4. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน ลักษณะการฝึกที่จะช่วยให้เกิดผลดังกล่าวได้แก่

4.1 ฝึกทันทีหลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้ในเรื่องนั้น

4.2 ฝึกซ้ำหลายๆ ครั้ง

4.3 เน้นเฉพาะในเรื่องที่ฝึก

5. แบบฝึกหัดที่ใช้จะเป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้ง

6. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้ว จะช่วยให้ครูประหยัดแรงงานและเวลาในการที่จะเตรียมสร้างแบบฝึก

7. การให้เด็กทำแบบฝึกหัดช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่างๆ ของเด็กได้ชัดเจน

เพ็ตตี (Petty. 1963: 469 – 472) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

1. เป็นส่วนเพิ่มหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะเป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระของครูได้มากเพราะแบบฝึกเป็นสิ่งที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบ

2. ช่วยเสริมทักษะทางการใช้ภาษาแบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กฝึกทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่จะต้องอาศัยการส่งเสริมและความเอาใจใส่จากครูผู้สอน

3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกันการให้เด็กทำแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับความสามารถของเขาจะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในด้านจิตใจมากขึ้น

4. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน โดยกระทำ ดังนี้

4.1 ฝึกทันทีหลังจากเด็กได้เรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ

4.2 ฝึกซ้ำหลายๆ ครั้ง

4.3 เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก

5. แบบฝึกที่ใช้จะเป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้ง

6. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นเป็นรูปเล่มเด็กสามารถเก็บรักษาไว้ใช้ เป็นแนวทางเพื่อทบทวนด้วยตนเองได้ต่อไป

7. การให้เด็กทำแบบฝึกช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่างๆ ของเด็กได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้นๆ ได้ทันทั่วทั้ง

8. แบบฝึกที่จัดขึ้นนอกเหนือจากที่อยู่ในหนังสือแบบเรียน จะช่วยให้เด็กได้ฝึกฝนอย่างเต็มที่

9. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยจะช่วยให้ครูประหยัดทั้งแรงงานและเวลาในการที่จะต้องเตรียมสร้างแบบฝึกอยู่เสมอ ในด้านผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาลอกแบบฝึกจากตำราเรียน ทำให้มีโอกาสได้ฝึกฝนทักษะต่างๆ มากขึ้น

10. แบบฝึกช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นรูปเล่มที่แน่นอนย่อมลงทุนต่ำกว่าที่จะพิมพ์ลงในกระดาษทุกครั้ง และผู้เรียนสามารถบันทึกและมองเห็นความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างมีระบบและเป็นระเบียบ

ศศิธร สุทธิแพทย์ (2517: 72) ได้สรุปประโยชน์ของแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึกช่วยให้การสอนของครูประสบความสำเร็จและแบบฝึกที่ต้องครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด จะช่วยทุ่นเวลาในการสอนด้วย นอกจากนั้น เยาวมัลย์ สุขอุดม (2518: 30) ได้ให้ความเห็นว่า การฝึกทักษะนั้นจะช่วยให้นักเรียนเกิดความสำเร็จตามความต้องการ

กิตยวดี บุญซื่อ (2520: 99) ได้สรุปถึงประโยชน์ของแบบฝึกการอ่านไว้ว่า แบบฝึกช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของแต่ละคน การที่นักเรียนได้ทำแบบฝึกจะช่วยให้ครูเข้าใจพัฒนาการจากการเรียนการสอนของนักเรียนได้ชัดเจน

เชาวนี เกิดเพทางค์ (2524: 49) ได้สรุปประโยชน์ของแบบฝึกไว้ว่า เป็นเครื่องมือทำให้เกิดการเรียนรู้ เกิดความสนใจ และช่วยให้ครูทราบผลการเรียนของนักเรียนอย่างใกล้ชิด

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่จำเป็นต่อการฝึกทักษะทางภาษาของนักเรียน เนื่องจากแบบฝึก เป็นเครื่องมือทบทวนความรู้ ทำให้มีโอกาสดูฝึกฝนทักษะต่างๆ มากขึ้น ทำให้เกิดความเข้าใจและความคงทน ลดความแตกต่างระหว่างบุคคลเนื่องจากเด็กมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน การให้เด็กทำแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับความสามารถของเขาจะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในด้านจิตใจเป็นการเสริมแรงให้แก่ผู้เรียน

แบบฝึก นอกจากจะเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการเรียนทักษะทางภาษาของนักเรียนแล้วยังมีประโยชน์สำหรับครู ในการสอนแบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้วช่วยให้ครูประหยัดทั้งแรงงานและเวลาในการที่จะต้องเตรียมสร้างแบบฝึกอยู่เสมอ ทำให้ทราบพัฒนาการทางทักษะนั้นๆ ของเด็ก และเห็นข้อบกพร่องในการเรียน เพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงได้ทันทั่วๆ ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จทางการเรียน

1.5 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ

ประเสริฐ เชนชิต (2518: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและสร้างแบบฝึกการอ่านและการเขียนคำที่ใช้อักษร ร และ ล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งทดลองกับนักเรียนโรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม กรุงเทพมหานคร จำนวน 70 คน โดยทำการทดสอบก่อนการใช้แบบฝึก และทดสอบหลังการใช้แบบฝึกผลปรากฏว่า ความสามารถในการอ่านและเขียนคำที่ใช้อักษรควบ ร และ ล ก่อนฝึก และหลังฝึกแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีความแตกต่างไปในทางที่ดีขึ้น

นิภา ชวนะพานิช (2518: 61 – 62) ได้ศึกษาและสร้างแบบฝึกหัดทักษะเรื่องการใช้สระเสียงยาว สำหรับชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยการรวบรวมจากแบบฝึกหัดที่มีอยู่แล้วตามโรงเรียนต่างๆ เข้าด้วยกันโดยเรียงจากง่ายไปหายาก แล้วใช้แบบสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา 50 คน และอาจารย์ในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพฯ 50 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ลักษณะของแบบฝึกการเขียนคำที่มีสระเสียงยาว ส่วนใหญ่ที่มีอยู่ในแบบฝึกใช้ได้ และเหมาะสมกับนักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนต้น

เยาวมาลย์ สุขอุดม (2518: 26 – 27) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบฝึกหัดเสริมทักษะกับการสอนแบบเดิมสรุปผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ มีพัฒนาการทางความสามารถทางการอ่านภาษาไทยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเดิมไม่มีพัฒนาการทางความสามารถในการอ่านเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ มีความสามารถในการอ่านแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอน

แบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มลิวภา กลมพรวัฒนา (2518: 67) ได้ทดลองศึกษาเปรียบเทียบการสอนอ่านภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านแบบเดิมกับนักเรียน โรงเรียนวัดศรีวนาราม อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 23 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะ มีความสามารถในการอ่านมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเดิม

ภาณี อัตโสภณ (2523: 39) ได้ทำการวิจัยเรื่องเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่าน
 ชั้นดีความก่อนและหลังใช้แบบฝึกทักษะการอ่านชั้นดีความ ในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โดย
 มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านชั้นดีความก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะ
 การอ่านชั้นดีความในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา
 ปีที่ 6 โรงเรียนบ้านสันทราย อำเภอมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 50 คน สรุปผลการวิจัย พบว่า
 ก่อนฝึกและหลังฝึกนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านชั้นดีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ระดับ .05 แสดงว่า หลังฝึกแล้วนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านดีความดีขึ้น

นิทัศน์ เสมอพิทักษ์ (2524: 66) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาประสิทธิภาพของชุดการฝึกสมรรถภาพการอ่านเร็วภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยศึกษาจากนักเรียนจำนวน 100 คนของโรงเรียนท่าแร่วิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร และโรงเรียนกุสุมาลย์พิศาลย์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ด้วยการสร้างแบบฝึกสมรรถภาพการอ่านเร็วให้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 50 คน ส่วนกลุ่มควบคุมใช้วิธีการสอนตามปกติ สรุปผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีสมรรถภาพการอ่านเร็วดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มาสวิลล ริกบ้านเกิด (2526: 76 – 79) ได้ทดลองสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำยากวิชาภาษาไทยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยเปรียบเทียบกับการสอนตามกิจกรรมในแผนการสอนและนำไปทดลองกับนักเรียนโรงเรียนวัดบางสะแก ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำยาก มีผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสูงขึ้นกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำยากกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามกิจกรรมในแผนการสอน มีผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมชัย ไชยกุล (2526: บทคัดย่อ) ได้สร้างแบบฝึกการออกเสียงคำที่สะกดด้วย แม่กก กต และกบ สำหรับนักเรียนที่พูดภาษามลายู ระดับประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดยะลา โดยนำแบบฝึกหัดที่สร้างไปทดลองกับนักเรียนโรงเรียนบ้านปันนังมูโย และโรงเรียนบ้านพงยือโร จำนวน 50 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ค่าความก้าวหน้าของคะแนนเฉลี่ยก่อนฝึกและหลังฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สายใจ อุณนะนันท์ (2529: 59) ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านในใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้และไม่ใช้แบบฝึก ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มผลปรากฏว่าความสามารถในการอ่านในใจ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ภายหลังการใช้แบบฝึกกับ

กลุ่มทดลองแล้ว ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านในใจของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงสรุปได้ว่า การเรียนทักษะการอ่านในใจโดยใช้แบบฝึกทำให้ทักษะการอ่านในใจของนักเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

วนิดา โสภากัญ (2530: 85) ได้ทำการวิจัยการศึกษาความก้าวหน้าของการอ่านจับใจความในการเรียนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทย โดยสอนในชั้น และนอกชั้นเรียน ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สรุปผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาความก้าวหน้าของการอ่านจับใจความในการเรียนวิชาภาษาไทย โดยสอนในและนอกชั้นเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มทดลองมีความก้าวหน้าของการอ่านจับใจความดีขึ้น

สมเจตน์ อาจฤทธิ์รงค์ (2530: บทคัดย่อ) ได้สร้างแบบฝึกการเขียนสะกดคำ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยนำไปทดลองกับนักเรียนโรงเรียนเดิมแสงไขปากช่องวิทยา อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 54 คน ผลปรากฏว่า แบบฝึกมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 90/90 และคะแนนเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังทำแบบฝึกมากกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนทำแบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กาญจนา อุตรวิเชียร (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย และความรับผิดชอบต่องานที่ทำงาน ในห้องเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับแบบฝึกตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกตามคู่มือครูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า วิธีการให้นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะส่งผลต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าวิธีการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดตามคู่มือครู

อรุณศรี แสงแก้ว (2530: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและเจตคติต่อการอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการสอนซึ่งใช้แบบฝึกอ่านที่ใช้คำถามระดับต่างๆ กับการสอนตามปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 76 คน แบ่งเป็น กลุ่มทดลอง 38 คน นักเรียนในกลุ่มทดลอง ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกอ่านที่ใช้คำถามระดับต่างๆ นักเรียนในกลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามปกติ ใช้เวลาในการทดลอง 18 คาบ คาบละ 50 นาที และใช้เนื้อหาเดียวกัน ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งสองกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการอ่านของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม เจตคติต่อการอ่านของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน สำหรับความสามารถในการอ่านของนักเรียนที่เรียน โดยใช้แบบฝึกอ่านที่ใช้คำถามระดับต่างๆ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมบุญ ทินกร (2535: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความสามารถ และความซื่อสัตย์ในการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำกับการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 ของโรงเรียนฉิมพลีวิทยาคม เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 80 คน ได้มาจากการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ มีความสามารถในการเขียนสะกดคำสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้แบบฝึกทักษะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความซื่อสัตย์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ มีความซื่อสัตย์สูงขึ้นกว่าก่อนใช้แบบฝึกทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วีณารัตน์ ชาวกล้า (2536: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการใช้สำนวนไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการสอนโดยใช้แบบฝึกกับการสอนแบบธรรมดา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านไร่วิทยา อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 4 ห้องเรียน รวม 60 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน ผลการวิจัย ผลสัมฤทธิ์ในการใช้สำนวนไทยของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกกับนักเรียนที่เรียน โดยใช้วิธีสอนแบบธรรมดา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนแบบธรรมดา

สุภาพ ดวงเพชร (2533: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำกับการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 ของโรงเรียนวัดน้อยนพคุณ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 107 คน ได้มาจากการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 53 คน และกลุ่มควบคุม 54 คน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พัฒนาการของความสามารถในการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครูก่อน และหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความคงทนในการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

กมลวรรณ ขำทวี (2535: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน และเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกพัฒนาสมรรถภาพการอ่านกับการสอนอ่านตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเขาย้อยพิทยาคม อำเภอยะย้อย จังหวัดเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 35 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 35 คน กลุ่มควบคุม 35 คน ใช้เวลาในการทดลอง 16 คาบ คาบละ 50 นาที และใช้เนื้อหาเดียวกัน ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจในการอ่านและเจตคติต่อการอ่านของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความเข้าใจ

ในการอ่านและเจตคติต่อการอ่านของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.6 งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะ

แคลนตัน (Clanton. 1977: 7220 – A) ได้ศึกษาถึงผลของวิธีการตัดอักษรตามวิธีการสอนสะกดคำ โดยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดชนิดที่ลบอักษรออกจากคำ แล้วให้นักเรียนเติมอักษรตัวที่หายไป สัปดาห์ละ 4 แบบฝึกหัด รวม 3 สัปดาห์ กับนักเรียนระดับ 6 – 7 จำนวน 194 คน ผลปรากฏว่า

1. คะแนนจากการทดสอบสะกดคำของกลุ่มทดลองไม่สูงไปกว่ากลุ่มควบคุม
2. กลุ่มทดลองไม่มีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมในการทดสอบหลังการทำแบบฝึกหัดแต่คะแนนของกลุ่มทดลองหลังการทำแบบฝึกหัดสูงกว่าคะแนนก่อนทำแบบฝึกหัด
3. นักเรียนระดับ 6 ที่จัดระบบการสอนที่ดี ได้คะแนนสูงกว่านักเรียนระดับ 7 ที่เป็นกลุ่มทดลอง

ชเวนดินเจอร์ (Schwendinger. 1977: 51) ได้ศึกษาผลการเขียนสะกดคำของนักเรียนในระดับ 6 จำนวน 503 คน โดยใช้แบบฝึกหัดที่มีรูปภาพของจริง แบบเขียนตามคำบอก และแบบทดสอบการเขียนสะกดคำผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกหัดที่มีรูปภาพของจริง มีผลการเขียนสะกดคำสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้รูปภาพของจริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชวอร์ท (Schwartz. 1977: 55) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการสะกดคำของนักเรียนระดับ 2 ถึงระดับ 6 จำนวน 160 คน โดยใช้รูปภาพที่มีความหมาย และแบบทดสอบการเขียนสะกดคำแบบเลือกตอบ และแบบทดสอบการเขียนตามคำบอก ปรากฏว่า กลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปภาพที่มีความหมาย มีแนวโน้มของผลการเขียนสะกดคำสูงกว่านักเรียนที่เรียนการเขียนสะกดคำแบบธรรมดา

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะทั้งในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นชี้ให้เห็นว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มพูนทักษะทางด้านภาษาไทยให้แก่ นักเรียน ทั้งยังสามารถช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่เกิดกับนักเรียนได้เป็นอย่างดี เพราะฉะนั้น การเรียนการสอนในวิชาภาษาไทยจึงจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนอยู่เสมอ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างแบบฝึกขึ้นเพื่อใช้ฝึกฝนทักษะการเขียนร้อยกรองประเภทกาพย์

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับร้อยกรอง

2.1 ความหมายของร้อยกรอง

ประทีป วาทิกทินกร (2539: 31) ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่า ร้อยกรอง เป็นคำที่สำนักวัฒนธรรมทางวรรณกรรม ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2548 ใช้เรียกวรรณกรรมประเภทที่มีลักษณะบังคับในการแต่งหรือมีแนวกำหนดคณะ และได้ใช้กันอย่างแพร่หลายควบคู่กันกับคำว่า ร้อยแก้ว นอกจากนี้ ยังมีผู้กล่าวถึงความหมายของร้อยกรองไว้หลายท่านด้วยกัน ดังนี้

ชวน เพชรแก้ว (2519: 216) กล่าวว่า บทประพันธ์ประเภทร้อยกรองมีชื่อเรียกกันหลายอย่างแตกต่างกันไปตามลักษณะของงานเขียน เช่น ในงานเขียนลิลิตพระลอ เรียกว่า กลากลอน เมื่อแต่งเป็นโคลงและร่าย เรียกว่า กาพย์ แต่งเป็นร่ายยาว อย่าง กาพย์มหาชาติ เรียกว่า จันท์ จึงมักเรียกรวมๆ ว่า กาพย์กลอน หรือกวีนิพนธ์ หรือจินตกวีนิพนธ์ ต่อมาประมาณปี พ. ศ. 2485 ในสมัยที่ จอมพลแปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลสนใจเรื่องวัฒนธรรมด้านต่างๆ มาก รวมทั้งด้านวรรณคดี ได้ออกวรรณคดีสาร เผยแพร่ความคิดและส่งเสริม การแต่งหนังสือได้มีการใช้คำ ร้อยแก้ว และร้อยกรอง แพร่หลายในระยเวลานั้นจึงมีคำใช้เรียกประเภทของวรรณกรรมว่าร้อยแก้ว และร้อยกรอง

พระยาอุปทิศศิลปสาร (2497: 350 – 351) ได้กล่าวว่า สมัยโบราณดั้งเดิมเราเรียก คำประพันธ์ที่เป็น กลอน กาพย์ โคลง จันท์ ต่างๆ ว่า บทกานท์ หรือ คำกานท์ ซึ่งมักจะใช้คำนี้ เอาไว้ต่อท้ายชื่องานเขียน เช่น ถ้าเป็นกลอน ก็เรียก กลอนกานท์ ถ้าเป็นโคลงก็เรียกโคลงกานท์ เป็นต้น

ชลธิชา กัลด้อย และคนอื่นๆ (2521: 161 – 163) กล่าวว่า ร้อยกรอง หมายถึง ถ้อยคำ สำนวนภาษาที่เรียบเรียงขึ้นอย่างมีบทบัญญัติ กฎเกณฑ์ หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า มี จันท์ลักษณะ แบบโบราณ รวมทั้ง จันท์ลักษณะ ที่ผู้แต่งคิดตั้งขึ้นมาเองก็ได้

ประภาศรี สีหอำไพ (2527: 59) กล่าวว่า ร้อยกรอง คือ คำประพันธ์ชนิดต่างๆ ได้แก่ โคลง จันท์ กาพย์ กลอน ร่าย ลิลิต ใช้เรียกรวมกรรมประเภทที่มีลักษณะบังคับในการแต่ง หรือมีการกำหนดคณะ โบราณเรียกว่า คำกานท์ หรือกวีนิพนธ์ ที่กวีใช้จินตนาการสร้างสรรค์ ขึ้นมา ตาม ลักษณะคำประพันธ์ที่บัญญัติไว้ในคำประพันธ์แต่ละชนิด

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2523: 29) กล่าวถึงร้อยกรองว่า ร้อยกรองใช้สำหรับเรียกคำ ประพันธ์ชนิดต่างๆ ได้แก่ กาพย์ กลอน โคลง จันท์ ลิลิต กวีวิจารณ์ กลอนต่างๆ รวมทั้งบทกวีร่วมสมัย ที่แต่งขึ้นทั้งที่มีสัมผัสตามแบบแผน ปลอดสัมผัสและเพลงปฎิพากย์คิดมาจากเพลงพื้นบ้าน ของท้องถิ่นต่างๆ

รัชนี ศรีไพวรรณ (2529: 599) กล่าวถึงร้อยกรองว่า หมายถึง ข้อความที่เกิดจากศิลปะ แห่งการเลือกใช้ถ้อยคำอันไพเราะและถูกต้องตามจันท์ลักษณะ ร้อยกรองใช้ถ้อยคำถ่ายทอดให้เกิด อารมณ์ เกิดความสุข ความเบิกบาน หรือความสะเทือนใจ ตลอดจนทำให้เกิดความคิดและจินตนาการ

วันเนาว์ ยูเต็น (2522: 2) กล่าวว่า ร้อยกรอง หมายถึง คำประพันธ์หรือถ้อยคำ ที่ได้เรียบเรียงขึ้น โดยมีข้อบังคับ จำกัดคำ วรรคตอน และมีสัมผัสตามกฎหมายเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน แต่ละประเภท

มยุรี เราะระห์ดี (2535: 10) กล่าวถึงร้อยกรองว่า คือ ถ้อยคำที่เรียบเรียงขึ้น โดยมี ลักษณะบังคับ มีความเป็นระเบียบ ความไพเราะ มีเสียงรับสัมผัสกัน โดยมีแบบแผนอย่างใดอย่างหนึ่ง อาจเป็นแบบแผนตามจันท์ลักษณะโบราณหรือแบบแผนที่ผู้แต่งคิดขึ้นใหม่ก็ได้ร้อยกรองมีคำเรียก ต่างๆ กัน เช่น บทกานท์ คำกานท์ คำประพันธ์ และกวีวิจารณ์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 679) ให้ความหมายของคำว่า ร้อยกรองไว้ว่า สอดผูกให้ติดกัน ประดิษฐ์ทำ แต่งหนังสือดีให้มีความไพเราะ ร้อยและเย็บดอกไม้ให้เป็นรูปต่างๆ เมื่อ พ.ศ. 2485 สำนักวัฒนธรรมทางวรรณกรรมได้ใช้คำว่า ร้อยกรอง สำหรับเรียกวรรณกรรมประเภทที่มีลักษณะบังคับในการแต่ง หรือมีการกำหนดคณะ เข้าคู่กับคำว่า ร้อยแก้ว นับแต่นั้นมาคำว่า ร้อยแก้ว และร้อยกรอง ก็ใช้กันแพร่หลายในความหมายนี้

จากความหมายของร้อยกรองทั้งหมดที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ในระยะแรกๆ การเรียกชื่องานเขียนมีความหลากหลายไปตามลักษณะของงานเขียน ต่อมาได้มีการนิยามคำที่ใช้จำกัดความของงานเขียนให้ชัดเจนขึ้น โดยเรียกงานเขียนซึ่งมีลักษณะบังคับในการแต่ง มีแบบแผนใดแบบแผนหนึ่งว่า จันทลักษณ์ ซึ่งก็จะใช้จินตนาการสร้างสรรค์ความไพเราะ ความสวยงามของภาษาให้แก่งานเขียนนั้น จึงเรียกว่า ร้อยกรอง

2.2 วิวัฒนาการของร้อยกรอง

สิทธา พินิจภูวดล และ ประทีป วาทิกทินกร (2516: 30 – 41) ได้กล่าวถึงวิวัฒนาการของร้อยกรองว่า ไม่มีใครสามารถให้คำตอบได้ว่า ร้อยกรองของไทย เราถือกำเนิดขึ้นมาตั้งแต่เมื่อใด แต่ถ้าหากจะเชื่อตามทฤษฎีที่ว่า ร้อยกรองเก่ากว่าร้อยแก้ว และเชื่อตามที่เคยกล่าวกันมาว่า ไทยเป็นชาติชนกกลอนแล้วร้อยกรองก็ต้องมีมาก่อนที่พ่อขุนรามคำแหงมหาราช จะทรงประดิษฐ์อักษรไทยในปี พ.ศ. 1826 แต่เป็นร้อยกรองชนิดที่บันทึกอยู่ในสมอและถ่ายทอดกันด้วยปากหรือที่เรียกว่า กลอนสดนั่นเอง ร้อยกรองปรากฏอย่างเป็นหลักฐานครั้งแรกในวรรณคดี เรื่องลิลิตโองการแช่งน้ำหรือประกาศแช่งน้ำโคลงห้า ซึ่งเชื่อกันว่า แต่งในรัชสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 เป็น ร้อยกรองประเภทโคลงกับร่าย ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้นนี้ มีร้อยกรองแทบทุกประเภท ยกเว้นกลอน ต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนกลาง การแต่งบทร้อยกรองเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น การแต่งฉันท์ และโคลงสี่สุภาพได้รับความนิยมมากกว่าบทร้อยกรองประเภทอื่นๆ กาพย์ห่อโคลงก็เริ่มนิยมแต่งกันในระยะนี้บทร้อยกรองประเภทกลอนเริ่มได้รับความนิยมอย่างสูงในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย และในสมัยนี้ มีการแต่งร้อยกรองครบทุกประเภทในสมัยรัตนโกสินทร์ ในรัชกาลที่ 1 นับได้ว่าเป็นระยะที่มีการฟื้นฟูวัฒนธรรมทุกๆ ด้าน มีการแต่งร้อยกรองขึ้นใหม่พอๆ กับการรวบรวมของเก่าที่ขาดสูญหายไปตั้งแต่คราวเสียกรุงศรีอยุธยา พอถึงรัชกาลที่ 2 การแต่งร้อยกรองได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นทุกประเภท บทร้อยกรองเริ่มมีรูปแบบชัดตามตัวกวี ต่างเสนองานอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลอนสุภาพได้ก้าวหน้าเฟื่องฟู เมื่อสุนทรภู่ได้พัฒนาให้มีสัมผัสแพรวพราวยิ่งขึ้น ยุคนี้นับว่าเป็นยุคทองของวรรณคดียุคหนึ่งในรัชกาลที่ 3 ร้อยกรองประเภทกลอน โดยเฉพาะกลอนเพลงยาวยังคงมีผู้นิยมแต่งกันมากและได้รับการยกย่องว่าแต่งดีที่สุด ในสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 6 ก็ยังคงนิยมร้อยกรองกันมาก และเป็นสมัยที่เคร่งครัด เรื่องจันทลักษณ์มากกว่าสมัยใดๆ ที่ผ่านมา และในระยะนี้เองที่ความนิยมในการแต่งร้อยแก้วได้รับความนิยมสูงขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งเมื่อประมาณหลังรัชกาลที่ 6 โฉมหน้าของร้อยกรองก็เปลี่ยนแปลงไป

บทร้อยกรองในอดีตส่วนใหญ่เป็นร้อยกรองขนาดยาว มีทั้งที่เป็นเรื่องเล่า บทพรรณนา และบทที่ใช้ขับร้อง เนื้อเรื่องมีทั้งที่เป็นสารคดีและบันเทิงคดี โดยครอบคลุมเรื่องราวทางศาสนา คำสอน นิทาน บทแสดง บทสดุดี ประวัติ พงศาวดาร ฯลฯ การแต่งร้อยกรองในอดีต กวีจะเน้นอุดมคติ ด้านความงามและความประเพณีนิยมแต่งเรื่องประเภทจินตนาการและเรื่องใกล้ตัว เช่นเรื่อง ยักษ์ เทวดา นรก สวรรค์ ป่า หิมพานต์ ฯลฯ ทั้งยังเน้นแง่ความงามในการตกแต่งถ้อยคำ ได้แก่ เล่นคำ เล่นความ เน้นเสียง เน้นโวหาร ให้ไพเราะด้วย ซึ่งใจด้วย ความหมายยิ่งกว่า เนื้อเรื่อง และแนวคิด อื่นๆ กวีสมัยก่อนไม่ต้องการเน้นแง่คิด หรือปรัชญาความแปลกใหม่ แต่จะพยายามใช้ความสามารถ ในการเรียบเรียงถ้อยคำให้มี โวหาร ลีลาจังหวะ และเน้นให้มี ความไพเราะเป็นประการสำคัญ นอกจากนี้ กวีส่วนใหญ่ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นต้นมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นๆ ยังไม่มีความเคร่งครัดในเรื่องฉันทลักษณ์มากนัก ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งของร้อยกรองในอดีต

ร้อยกรองในสมัยปัจจุบัน สิทธา พินิจภูวดล และ ประทีป วาทิกทินกร (2516: 41 – 42) กล่าวไว้ว่า ประมาณหลังสมัยรัชกาลที่ 6 เป็นต้นมาร้อยกรอง เริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อย่างเห็นได้ชัดสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปมีทั้งในด้านความคิด ลักษณะการแต่ง และขนาดของร้อยกรอง เมื่อ ครูเทพ (เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี) เริ่มแต่งบทกลอนสั้นๆ แสดงข้อคิดต่างๆ นั้น อาจเรียกได้ว่าเป็นการเริ่มต้นของร้อยกรองสมัยปัจจุบัน ซึ่งร้อยกรองมีขนาดสั้นลง และเสนอความคิดหรือ เนื้อหาอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา ดังนั้น อาจจะสามารถได้ว่า ร้อยกรองสมัยปัจจุบันเป็นร้อยกรองแสดง แง่ความคิดของผู้แต่ง

นอกจากนี้ ร้อยกรองรุ่นใหม่ที่ปรากฏออกมานั้นขยายแวดวงกว้างขวางออกไปจาก เดิมเป็นอันมาก ทำให้เนื้อเรื่องของร้อยกรอง มีทั้งบทพรรณนา บทบรรยายความรู้สึกต่างๆ บทวิจารณ์ การเมือง สังคม สภาพการณ์ปัจจุบัน และบทแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม อันแท้จริง ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวมากกว่าร้อยกรองสมัยก่อน ทางด้านฉันทลักษณ์นั้น ปัจจุบันการแต่ง ร้อยกรองแบบไม่เคร่งครัดในเรื่องฉันทลักษณ์กำลังเป็นที่สนใจของผู้แต่งรุ่นใหม่อยู่มาก นอกจากนี้ ยังมีผู้พยายามแสวงหารูปแบบใหม่ๆ ที่แปลกออกไป แต่ยังมีผู้ยึดถือฉันทลักษณ์เดิมอยู่บ้างเหมือนกัน บางคนพยายามปรับปรุงฉันทลักษณ์โบราณให้เป็นลักษณะแบบฉบับของตน การเลือกฉันทลักษณ์ มาแต่งส่วนใหญ่จะนิยมแต่งคำประพันธ์ง่าย ๆ เช่น กลอน กาพย์ และโคลง กลอนได้รับความนิยม มากที่สุด นอกจากนี้ยังนำเอาเพลงพื้นบ้าน หรือบทกลอนเด็กมาเป็นสื่อ ในการเสนอแนวความคิดใหม่ อย่างแนบเนียนการใช้ถ้อยคำส่วนใหญ่มีทั้งถ้อยคำประณีตอ่อนหวาน และถ้อยคำก้าวร้าวรุนแรง โวหารที่ใช้มักเป็นโวหารเปรียบเทียบเป็นส่วนใหญ่ สำหรับทางด้านแนวความคิด บทร้อยกรอง ในยุคปัจจุบัน มักเสนอแนวคิดที่รุนแรง การวิพากษ์วิจารณ์เป็นไปอย่างมีอารมณ์ โดยมุ่งให้เกิด ความสะเทือนใจ ในด้านความจริงมากกว่าความไพเราะ การแต่งร้อยกรองในปัจจุบัน จึงเป็นสิ่งที่ น่าสนใจน่าติดตามอยู่ไม่น้อย ทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบ ตลอดจนการแสวงหาแนวทางใหม่ๆ ที่ผู้แต่ง มีแบบฉบับของตนเองในการเสนอผลงานเพื่อเป็นการสะท้อนภาพ และรับใช้สังคม

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า ร้อยกรองเป็นวัฒนธรรมของชนชาติไทยที่แสดงให้เห็น ถึงลักษณะนิสัยเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน นอกจากนี้ บทร้อยกรองในอดีตส่วนใหญ่ เป็นร้อยกรอง

ขนาดยาว มีทั้งที่เป็นเรื่องเล่า บทพรรณนาและบทที่ใช้ขับร้อง เนื้อเรื่องก็มีทั้งที่เป็นสารคดีและบันเทิงคดี โดยครอบคลุมเรื่องราวทางศาสนา คำสอน นิทาน บทแสดง บทสดุดี ประวัติ พงศาวดาร ฯลฯ การแต่งร้อยกรองในอดีต กวีจะเน้นอุดมคติด้านความงามและความประพจน์ นิยมแต่งเรื่องประเภทจินตนาการ และเรื่องไกลตัว แต่ลักษณะของร้อยกรองในปัจจุบันร้อยกรองมีขนาดสั้นลง และเสนอความคิด หรือเนื้อหาอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา ไม่เคร่งครัดในเรื่องของฉันทลักษณ์ นอกจากนี้ ผู้แต่งมีแบบฉบับของตนเองในการเสนอผลงานเพื่อเป็นการสะท้อนภาพและรับใช้สังคม

2.3 ประเภทของร้อยกรอง

ร้อยกรองของไทยมีหลายประเภท ถ้าหากจัดตามลักษณะการแต่งแล้วจะได้เป็น 5 ประเภทใหญ่ๆ คือ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และร่าย ซึ่งในแต่ละประเภทยังแบ่งออกเป็นชนิดย่อยๆ อีกมากมาย เช่น โคลงสี่สุภาพ โคลงฉันท์ ฯลฯ กาพย์ยานี กาพย์ฉกัณฐ์ ฯลฯ กลอนสุภาพ กลอนฉันท์ ฯลฯ ร่ายสุภาพ ร่ายฉันท์ ฯลฯ นอกจากนี้ ยังมีชนิดที่นำร้อยกรองบางประเภทมาแต่งรวมกัน เช่น ร่ายแต่งรวมกับโคลงเรียกว่า ลิลิต โคลงแต่งรวมกับกาพย์ เรียกว่า กาพย์ห่อโคลง และกาพย์แต่งรวมกับฉันท์เรียกว่า คำฉันท์ เป็นต้น

จุฬารัตน์ นาคทรัพย์ (2523: 29) กล่าวถึง บทร้อยกรองหรือคำประพันธ์ไทยว่าร้อยกรองไทยมีหลายประเภท ซึ่งแบ่งตามลักษณะการแต่งจะได้ 5 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. กาพย์ แบ่งออกเป็น กาพย์ยานี กาพย์ฉกัณฐ์ กาพย์สุรางคนางค์ กาพย์ขับไม้
2. กลอน แบ่งออกเป็น กลอนแปด กลอนหก ซึ่งจัดเป็นกลอนสุภาพ นอกจากนั้นกลอนยังมีรูปแบบที่นำไปแต่งเป็นดอกสร้อย สักวา เพลงยาว เสภา นิราศ กลอนบทละคร กลอนเพลงปฏิพากย์ ได้อีกหลายรูปแบบและมีกลอนกลบทแบบต่างๆ อีกมาก
3. โคลง แบ่งออกเป็น โคลงสอง โคลงสาม โคลงสี่ ซึ่งจัดเป็นโคลงสุภาพ แล้วยังมีโคลงฉันท์ อีกหลายชนิดมีชื่อเรียกต่างๆ กัน ได้แก่ โคลงกระทู้ โคลงกลอักษร และโคลงห้าที่ใช้ในประกาศแข่งน้ำพระพินันต์สัตยา
4. ฉันท์ แบ่งออกเป็นหลายชนิด เช่น อินทริยเชียรฉันท์ ภูษงค์ปายาตฉันท์ มาณวกฉันท์ วสันตดิถีฉันท์ อิทธิสังฉันท์ ฯลฯ เป็นต้น
5. ร่าย แบ่งเป็น ร่ายโบราณ ร่ายสุภาพ ร่ายฉันท์ และร่ายยาว

นอกจากนี้ ยังมีการนำบทร้อยกรองบางประเภทมาแต่งรวมกัน เช่น ร่ายแต่งรวมกับโคลงเรียกว่า ลิลิตโคลงแต่งรวมกับกาพย์ เรียกว่า กาพย์ห่อเรื่อ หรือ กาพย์ห่อโคลง เป็นต้น

2.4 ลักษณะบังคับบทร้อยกรอง

การแต่งร้อยกรองตามปกติจะต้องกระทำตามแบบแผนที่บัญญัติไว้ อันได้แก่ การกำหนดจำนวนคำ กำหนดสัมผัส กำหนดเสียงหนักเบา ฯลฯ ซึ่งเรียกว่า การกำหนดคณะ ข้อกำหนดเหล่านี้ในร้อยกรองแต่ละประเภท มีเหมือนกันบ้างต่างกันบ้าง ทำให้ร้อยกรองต่างประเภท มีลักษณะบังคับหรือฉันทลักษณ์ แตกต่างกันลักษณะบังคับของร้อยกรองประเภทต่างๆ พอสรุปได้ ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะ คณะ
2. ลักษณะ สัมผัส
3. ลักษณะ คำครุ คำลหุ
4. ลักษณะ คำเอก คำโท
5. ลักษณะ คำเป็น คำตาย
6. ลักษณะ เสียงวรรณยุกต์
7. ลักษณะ พยางค์
8. ลักษณะ คำนำ
9. ลักษณะ สร้อยคำ

1. คณะ คือ ข้อกำหนดว่าร้อยกรองชนิดนั้นจะต้องมีจำนวนคำเท่าใดใน 1 วรรค 1 บาท หรือ 1 บท เช่น กาพย์ยานี 11 กำหนดคณะไว้ว่า 1 บท จะมี 2 บาท แต่ละบาทจะประกอบด้วย 2 วรรค วรรคแรกจะต้องมี 5 คำ วรรคหลัง 6 คำ ดังนั้นเป็นต้น ลักษณะบังคับข้อนี้เป็นลักษณะสำคัญที่ร้อยกรองทุกประเภทจะต้องมี มิฉะนั้นก็ไม่สามารถบอกได้ว่าเป็นร้อยกรองประเภทใด

สำหรับร้อยกรองประเภทฉันทิ คำว่า คณะ หมายถึงลักษณะที่วางคำเสียงหนักเสียงเบา แบ่งออกเป็น 8 คณะด้วยกัน ซึ่งจะได้อธิบายในเรื่องการแต่งฉันทิ

2. สัมผัส คือ ลักษณะที่บังคับให้ใช้คำคล้องจองกัน ซึ่งเป็นลักษณะบังคับที่สำคัญที่สุดในร้อยกรองทุกประเภท หมายความว่า ไม่มีร้อยกรองประเภทใดที่ไม่บังคับสัมผัส ดังนั้นลักษณะการแต่งที่ขาดสัมผัสจึงไม่ใช่ร้อยกรอง

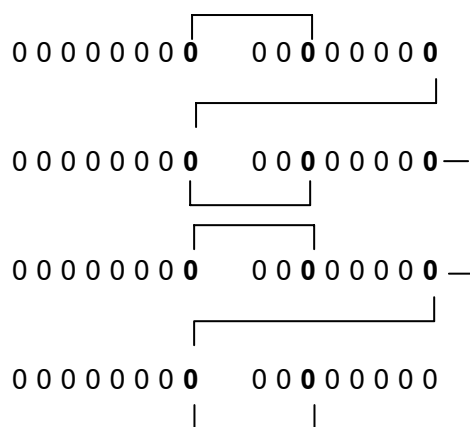
คำที่คล้องจองกันนั้น อาจจะหมายถึง คำที่ใช้สระและมาตราสะกดอย่างเดียวกัน หรือคำที่ใช้พยัญชนะต้นเสียงเดียวกันก็ได้ นอกจากนี้ สัมผัสในร้อยกรองยังมีทั้งที่บังคับและไม่บังคับอีกด้วย ดังนั้น จึงควรทราบว่าสัมผัสมีอยู่ 4 อย่าง คือ

2.1 สัมผัสสระ คือ คำที่ใช้สระตัวเดียวกันหรือเสียงเดียวกัน ถ้ามีตัวสะกดต้องอยู่ในมาตราเดียวกัน เช่น ไคร-ไป-นัยน์-ไหม-ไกล วาด-อาจ-ราษฎร-บาท รัก-ชัก-ศักดิ์-หัก เป็นต้น

2.2 สัมผัสพยัญชนะ (สัมผัสอักษร) คือ คำที่ใช้พยัญชนะต้นตัวเดียวกัน หรือเสียงเดียวกันทั้งนี้โดยไม่คำนึงถึงสระ และวรรณยุกต์ เช่น ทราบ-สร้าง-ศาสตร์-เซ ทิ้ง-ถ่อม-ธรรม-เฒ่า เข้า-เคียง-ฆ่า-คิด เป็นต้น

2.3 สัมผัสนอก เป็นสัมผัสที่ส่งและรับสัมผัสกันนอกวรรคออกไป คือ ส่งจากคำสุดท้ายของวรรคหน้าไปยังคำใดคำหนึ่งในวรรคต่อไป สัมผัสนอกนี้เป็นสัมผัสบังคับในร้อยกรองทุกประเภท จะไม่มีไม่ได้ และกำหนดให้ใช้แต่สัมผัสสระเท่านั้น ตัวอย่างเช่น กลอนสุภาพจะมีสัมผัสนอก ดังนี้

ตัวอย่าง แผนผังของกลอนสุภาพแสดงลักษณะการสัมผัสนอกของบทกลอน

ดังตัวอย่าง

ในโลกนี้มีอะไรเป็นไทยแท้	ของไทยแน้นั้นหรือคือภาษา
ซึ่งผลิดอกออกผลแต่ต้นมา	รวมเรียกว่าวรรณคดีไทย
อนึ่งศิลปงามเด่นเป็นของชาติ	เช่นปราสาทปรางค์ทองอันผ่องใส
อีกดนตรีร่ำรวยลวดลายไทย	อวดโลกได้ไทยแท้อย่างแน่อน

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

2.4 สัมผัสใน เป็นสัมผัสที่คล้องจองกันอยู่ภายในวรรคเดียวกัน ไม่เป็นสัมผัสบังคับ และจะใช้สัมผัสพยางค์ไหนก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสม กับทั้งไม่มีกฎเกณฑ์จำกัดว่าจะต้องมีตำแหน่งแน่นอนเหมือนสัมผัสนอกด้วย ตัวอย่างเช่น กลอนวรรคหนึ่งว่า “แม้นล่อลามหายมหายาบไม่ปลาบปลื้ม” จะมีสัมผัสในที่เป็นสระ 2 แห่ง คือ ลามกับหายม และหายาบกับปลาบ ส่วนกลอนอีกวรรคหนึ่งว่า “เขาเคลี่ยนนิ้วเนิบนุ่มเสียงทุ่มพรา” มีสัมผัสในที่เป็นสัมผัสพยางค์ไหนก็ได้ และสัมผัสสระอย่างละหนึ่งแห่งคือ นีวกับเนิบ และนุ่มกับทุ่ม ดังนั้นเป็นต้น อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่า สัมผัสในจะเป็นสัมผัสที่ไม่บังคับ และไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว แต่สัมผัสในก็เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ร้อยกรองเพิ่มความไพเราะยิ่งขึ้น ซึ่งจำเป็นจะต้องใช้ความสังเกตในการศึกษามากขึ้นด้วย

3. คำครุ คำลหุ เป็นคำที่บังคับใช้ในการแต่งฉันทลักษณ์ ส่วนร้อยกรองประเภทอื่นๆ ไม่บังคับคำครุ (ใช้เครื่องหมาย ~ แทน) ได้แก่ คำทุกคำที่มีเสียงตัวสะกดและคำที่ประสมกับสระเสียงยาวในแม่ ก. กา รวมทั้งสระอำ สระไอ สระเอา ซึ่งถือว่าเป็นเสียงมีตัวสะกด ส่วนคำลหุ (ใช้

เครื่องหมาย ๆ แทน) ได้แก่คำที่ประสมกับสระเสียงสั้นในแม่ ก. กา ซึ่งไม่มีตัวสะกดและคำที่ใช้พยัญชนะตัวเดียวเช่น บ ฦ ฐ นอกจากนี้คำที่ประสมสระอำจะใช้เป็นคำลหุได้

4. คำเอก คำโท เป็นคำที่บังคับใช้ในการแต่งโคลงและร่าย คำเอกได้แก่คำหรือพยางค์ที่มีรูปวรรณยุกต์เอก และคำตายทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นเสียงวรรณยุกต์ใดๆ ก็ตามนับว่า เป็นคำเอกทั้งสิ้น ส่วนคำโทได้แก่คำหรือพยางค์ที่มีรูปวรรณยุกต์โท ในการแต่งโคลงและร่ายถือ รูปวรรณยุกต์เป็นข้อบังคับสำคัญถึงกับยอมให้แปลงคำที่ใช้วรรณยุกต์เอก-โท สลับกันได้ เช่น “ถ้า เข้า” ใช้เป็น “ท่า เค้า” ได้ เรียกว่า เอกโทษ และ “เล่น ช่วย” ใช้เป็น “เหล้น ฉ่วย” ได้เรียกว่า โทโทษ

5. คำเป็น คำตาย เป็นคำที่ใช้ในการแต่งโคลง ร่าย และร้อยกรองที่เป็นกลบท เช่น กลอนกลบทที่มีคำตายล้วน เป็นต้น คำเป็นได้แก่คำที่ประกอบด้วยสระเสียงยาวในแม่ ก.กา และคำที่มีตัวสะกดในแม่ กง กน กม เกย เกอว รวมทั้งคำที่ประกอบด้วยสระ อำ ไอ โอ เอา ส่วนคำตาย ได้แก่ คำที่ประกอบด้วยสระเสียงสั้นใน แม่ ก. กา (ยกเว้นสระอำ ไอ โอ เอา) และคำที่มีตัวสะกดในแม่ กก กต กบ

6. เสียงวรรณยุกต์ เป็นข้อกำหนดที่บังคับใช้ในการแต่งกลอนโดยถือเรื่อง เสียงวรรณยุกต์เป็นสำคัญ ได้แก่ เสียงสามัญ เช่น ปา มี แดง กลาย ฯลฯ เสียงเอก เช่น ขาด ก่อน ป่า แต่ ฯลฯ เสียงโท เช่น เชิด คาด คำ ป่า ฯลฯ เสียงตรี เช่น เพชร เช็ด มัด เก้ ฯลฯ และเสียงจัตวา เช่น จัน หา หมอน แจ่ว ฯลฯ

7. พยางค์ คือเสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่งๆ จะมีความหมายหรือไม่มีก็ได้ ในการแต่งร้อยกรองจะถือว่า พยางค์ก็คือ คำนั่นเอง แต่ถ้าพยางค์นั้นมีเสียงเป็นลหุ จะรวม 3 พยางค์เป็น 1 คำก็ได้ เช่น ภริยา (3 พยางค์) จะนับเป็น 3 คำ หรือ 2 คำ ก็ได้ทั้งนี้แล้วแต่ลักษณะบังคับของร้อยกรองแต่ละประเภท

8. คำนำ เป็นคำที่ใช้ขึ้นต้นสำหรับบทร้อยกรองบางประเภท เช่น กลอนสักวา ใช้คำ “สักวา” ขึ้นต้น เช่น “สักวาหวานอื่นมีหมื่นแสน” กลอนดอกสร้อยใช้คำซ้ำโดยคำว่า “เอ๋ย” สลับ เช่น “รามเอ๋ยรามคำแหง” “คนเอ๋ยคนดี” ฯลฯ กลอนบทละครใช้วลี “เมื่อนั้น” “บัดนั้น” “ครานั้น” ฯลฯ เป็นต้น

9. คำสร้อย เป็นคำที่ใช้ลงท้ายวรรค ท้ายบาท หรือท้ายบท เพื่อความไพเราะ หรือเพื่อให้ครบจำนวนคำตามลักษณะบังคับ บางแห่งก็ใช้เป็นคำถามหรือใช้ย้ำความ คำสร้อยนี้มักจะใช้เฉพาะโคลงกับร่าย และมักจะเป็นคำเป็น เช่น พ่อ แม่ พี่ เทอญ นา ฤา แล ฮา แฮ ฯลฯ

ลักษณะบังคับของร้อยกรองในข้างต้นพอสรุปได้ว่าลักษณะบังคับที่สำคัญของร้อยกรองมีอยู่ 2 ลักษณะด้วยกัน คือ คณะ และสัมผัส เพราะเป็นลักษณะบังคับของร้อยกรองทุกประเภท ส่วนลักษณะอื่นๆ ใช้เฉพาะบางประเภท แต่อย่างไรก็ตามในการเรียนร้อยกรองการศึกษา ลักษณะของฉันทลักษณ์เป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ เห็นความไพเราะ และความสวยงามของการใช้ภาษาของกวี

2.5 ร้อยกรองประเภทกาพย์

กาพย์ เป็นร้อยกรองที่มีระเบียบบังคับคล้ายกับฉันท์ เพียงแต่กาพย์ไม่ได้กำหนดเรื่อง ครุ ลหุ เท่านั้นเอง ขจรศรี ชาติกานนท์ (2540: 55 – 57) อธิบายถึงร้อยกรองประเภทกาพย์ไว้ว่า กาพย์เป็นร้อยกรองประเภทหนึ่งที่แต่งง่าย และมีความไพเราะไม่แพ้ร้อยกรองประเภทอื่นโดยทั่วไป นิยมใช้กาพย์ในการแต่งเล่าเรื่อง หรือพรรณนาความ กาพย์ที่นิยมเขียนกันมี 3 ชนิด คือ กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉก 16 และกาพย์สุรางคนางค์ 28 นอกจากนี้ ยังมีการใช้กาพย์ แต่งร่วมกับร้อยกรองประเภทต่างๆ เช่น ใช้กาพย์ยานีแต่งสลับกับโคลงสี่สุภาพ บทต่อบทเรียกกันว่า กาพย์ห่อโคลง และใช้กาพย์ยานีหลายบทแต่งขยายความจากโคลงสี่สุภาพเรียกว่า กาพย์เห่เรือ นอกจากนี้ การใช้กาพย์ฉกและกาพย์สุรางคนางค์ แต่งปะปนกับฉันท์ เรียกว่า คำฉันท์

2.5.1 กาพย์ยานี 11 มีลักษณะบังคับและตัวอย่าง ดังนี้

2.5.1.1 คณะ มีลักษณะดังนี้คือ บทหนึ่งมี 2 บาท บาทต้นเรียกว่า บาทเอก บาทท้ายเรียกว่า บาทโท และบาทหนึ่งมี 2 วรรค วรรคหน้ามี 5 คำ วรรคหลังมี 6 คำ รวมบาทหนึ่งเป็น 11 คำ ทั้ง 2 บาท

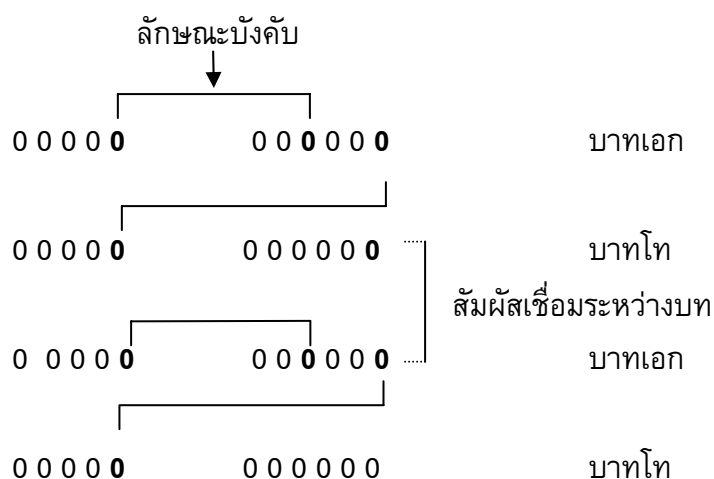
2.5.1.2 สัมผัส สัมผัสนอก ในส่วนสัมผัสนอก คือ สัมผัสบังคับใช้อย่างเดียวกับสัมผัสกลอนทุกอย่าง ต่างกันเพียงวรรคหนึ่งๆ มีค่าน้อยกว่ากันเท่านั้น มีลักษณะ ดังนี้

คำที่ 5 ของวรรคแรกบาทเอก สัมผัสกับคำที่ 3 ของวรรคที่ 2 ในบาทเดียวกัน และคำสุดท้ายของวรรคที่ 2 ในบาทเอกสัมผัสกับคำที่ 5 ของวรรคที่ 3 ในบาทโท

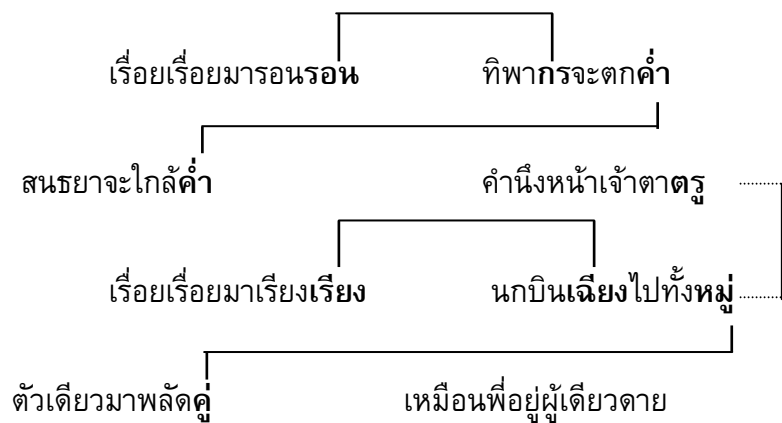
สัมผัสเชื่อมระหว่างบทในกรณีที่แต่งเกินกว่าหนึ่งบท ต้องส่งสัมผัสเชื่อม คือ คำสุดท้ายของวรรคที่สองในบาทโท ส่งสัมผัสเชื่อมกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 2 ในบาทเอกของบทต่อไป

สัมผัสใน ไม่บังคับนิยมเช่นเดียวกับกลอน ดังแผนผังต่อไปนี้

แผนผังกาพย์ยานี 11

ตัวอย่างภาพยยานี 11

(ภาพยให้เรือ)

2.5.2 ภาพยฉบัง หรือเดิมเรียกเรียกว่า “ฉบัง” ก็มี บางทีก็เขียนเลขหมายไว้ข้างหน้าว่า “๑๖” เท่านั้นก็มี เพราะภาพยนี้บทหนึ่งมี 16 คำ และมีข้อบังคับ ดังต่อไปนี้

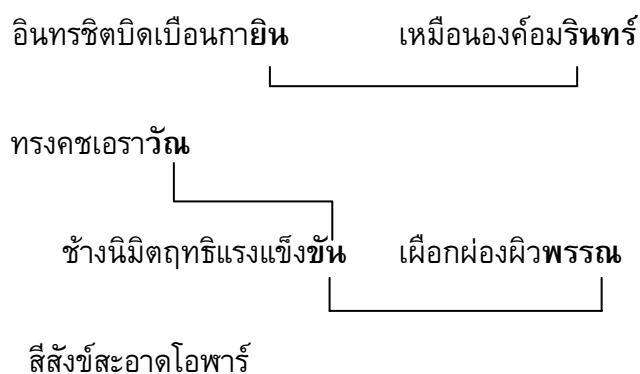
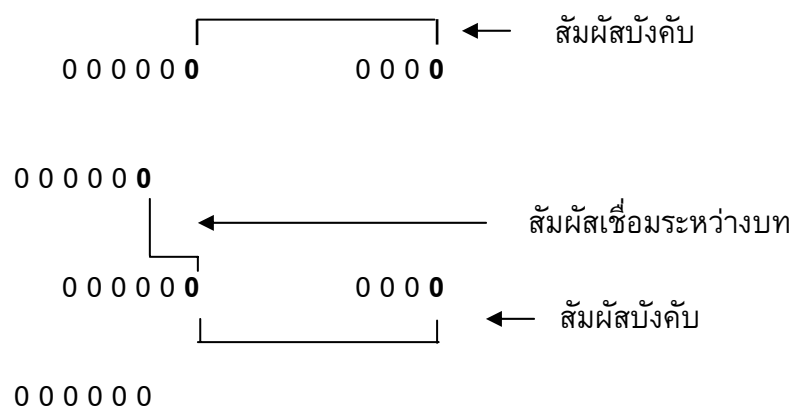
2.5.2.1 คณะ บทหนึ่งมีบาทเดียว จึงไม่มีบาทโทอย่างภาพยยานี และบาทหนึ่งๆ มี 3 วรรค คือวรรคแรกมี 6 คำ วรรคที่สอง 4 คำ และวรรคหลังมี 6 คำ รวมเป็นหนึ่งบทมี 16 คำ และเพราะมีบาทเดียวไม่กำหนดบาทเอก บาทโท

2.5.2.2 สัมผัส

สัมผัสบังคับ บทหนึ่งมีสัมผัสหนึ่งแห่ง คือ คำสุดท้ายของวรรคแรกสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 2 และสัมผัสเชื่อมระหว่างบท ในกรณีที่แต่งมากกว่าหนึ่งบทจะต้องส่งสัมผัสเชื่อมคือ คำสุดท้ายของวรรคที่สาม ต้องสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคแรกในบทต่อไป

สัมผัสใน นิยมแบบเดียวกับสัมผัสในของกลอน กล่าวคือ มีทั้งสัมผัสสระ และสัมผัสอักษร ดังแผนผังภาพยฉบัง 16

แผนผังภาพย้งบัง 16

(บทพากย์เอราวัณ)

2.5.3 ภาพย้งสร้างคณาค์ บางทีก็ใช้ว่า “สร้างคณา” แต่ก็แปลว่านางฟ้าด้วยกันทั้ง 2 อย่าง มีลักษณะบังคับ ดังนี้

2.5.3.1 คณะ บทหนึ่งมีบาทเดียว ซึ่งมี 7 วรรคด้วยกัน และวรรคหนึ่งๆ มี 4 คำ ซึ่งรวมเป็นบทหนึ่งมี 28 คำ ดังนั้น ท่านจึงเรียกว่า ภาพย้ง 28 ก็ได้ และเพราะภาพย้งนี้มีบาทเดียว คือ ไม่มีบาทโท จึงแต่งให้จบลงในบาทใดก็ได้ อย่างภาพย้งบัง ไม่จำเป็นต้องให้จบในบาทคู่เหมือนภาพย้งยานี่

2.5.3.2 สัมผัส มีระเบียบอย่างสัมผัสกลอน คือ มี สลับ รับ รอง ส่ง และมีเชื่อมสลับ เชื่อมรอง สัมผัสบังคับมี 4 แห่ง คือ

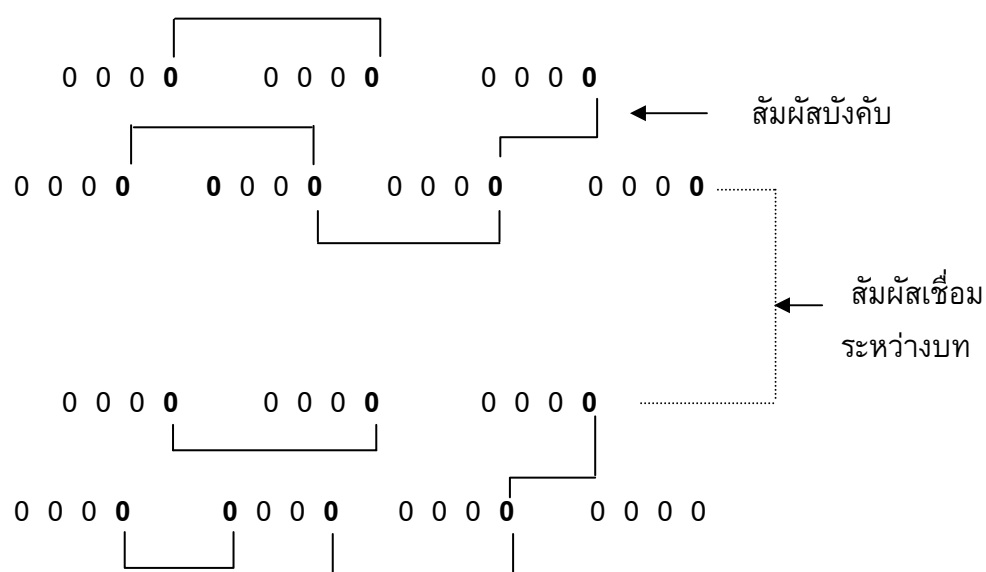
คำที่ 4 ของวรรคที่ 1 สัมผัสกับคำที่ 4 ของวรรคที่ 2

คำที่ 4 ของวรรคที่ 3 สัมผัสกับคำที่ 4 ของวรรคที่ 5 และที่ 6

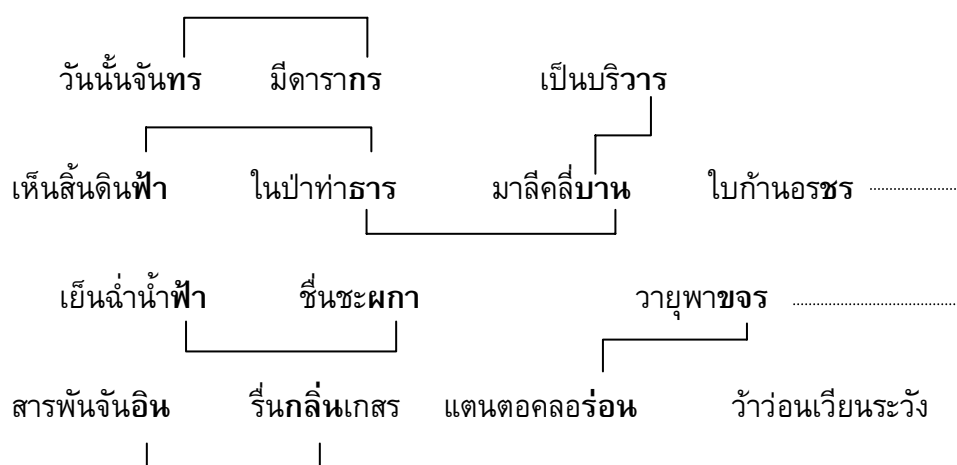
คำที่ 4 ของวรรคที่ 4 สัมผัสกับคำที่ 2 ของวรรคที่ 5

สัมผัสใน นิยมเช่นเดียวกับกลอน คือ มีทั้งสัมผัสสระ และสัมผัสอักษร
สัมผัสเชื่อมระหว่างบท ในกรณีที่แต่งมากกว่าหนึ่งบท ต้องมีสัมผัสเชื่อม
คือ คำสุดท้ายของวรรคที่ 7 ในบทแรก สัมผัสกับคำที่ 4 ของวรรคที่ 3 ในบทต่อไป ดังแผนผัง
ภาพย่ีสรางคณางค์ 28

แผนผังภาพย่ีสรางคณางค์ 28

ตัวอย่างภาพย่ีสรางคณางค์ 28

(ภาพย่ีพระไชยสุริยา ของสุนทรภู่)

จากแผนผังของกาพย์แต่ละชนิดในข้างต้น พอสรุปได้ว่า กาพย์เป็นคำประพันธ์ที่กำหนด คณะพยางค์และสัมผัส ซึ่งเป็นระเบียบบังคับคล้ายกับฉันทลักษณ์ เพียงแต่กาพย์มิได้กำหนดครุ ลหุ เท่านั้น

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนเขียนร้อยกรอง

ในการศึกษางานวิจัยด้านการสอนเขียนร้อยกรองนั้นพบว่า มีผู้ทำการศึกษาไว้ไม่มากนัก ส่วนใหญ่ จะศึกษาในด้านการวิเคราะห์ผลงานของกวีในสมัยปัจจุบัน เพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุง การสอนคำประพันธ์ให้ได้ผลดียิ่งขึ้นในด้านการสอนโดยตรงนั้น ได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างสื่อ เพื่อใช้ในการสอนเขียนร้อยกรองดังนี้

วันเนาว์ ยูเด็น (2521: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนกลอนสำหรับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างบทเรียนสำเร็จรูป วิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนกลอน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และหาประสิทธิภาพของ บทเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 โดยทำการทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 44 คน และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์จำนวน 56 คน รวมทั้งสิ้น 100 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 97.06 / 91.78 ซึ่งหมายความว่านักเรียนสามารถทำบทเรียนและข้อทดสอบหลัง บทเรียนได้สูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ และความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนและหลัง เรียนบทเรียนมีนัยสำคัญที่ระดับ.01 แสดงว่า บทเรียนนี้ช่วยให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น

นราวัลย์ พูลพิพัฒน์ (2523: 86) สร้างแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ร้อยกรอง ร่วมสมัยในการเรียนการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยสร้างแบบฝึกดังกล่าวแล้ว หาประสิทธิภาพของแบบฝึกที่สร้างขึ้น ผลการวิจัยปรากฏว่า แบบฝึกมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ ที่ตั้งเอาไว้ และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมากกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน

สุกัญญา จันทรเพ็ญ (2524: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยการสร้างแบบฝึกการเขียนกลอน เชิงสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาระดับ ป.กศ. สูง วิทยาลัยครูอุบลราชธานี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างแบบฝึกการเขียนกลอนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และเพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนกลอนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา หลังจากได้รับการฝึกแล้ว ผลการวิจัยปรากฏว่า ความสามารถในการเขียนกลอนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาก่อนฝึกและหลังฝึก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.01 แสดงว่า ภายหลังการฝึกเขียนกลอนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ แบบฝึกแล้ว นักเรียนมีความสามารถเขียนกลอนเชิงสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น

สุจินต์ ชวนชื่น (2525: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ด้านฉันทลักษณ์ในการเขียนบทร้อยกรอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเรียนด้วยวิธีอนุมาน กับวิธีอุปมาน โดยทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเมธังกราวาส อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำนวน 60 คน แบ่ง 2 กลุ่ม กลุ่มแรกสอนด้วยวิธีอนุมาน กลุ่มที่สองสอนโดยวิธีอุปมาน โดยใช้แผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 24 คาบ ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องฉันทลักษณ์ในการเขียนบทร้อยกรองทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 เมื่อวัดด้วยการทดสอบแบบเลือกตอบและการให้เขียนบทร้อยกรองด้วยตนเอง

2. นักเรียนทั้งสองกลุ่ม มีความสามารถด้านใจความและการเลือกใช้คำในการเขียนบทร้อยกรองไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

จุฑาภรณ์ (กมลชัย) วงศ์คำดี (2536: 109) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองและพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกหัด ตามคู่มือครูผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยกรองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จรรวณ พวงมาลี (2538: 71) ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับเรียนโดยเน้นฉันทลักษณ์ ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรอง โดยเน้นเนื้อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยกรองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรอง โดยเน้นฉันทลักษณ์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยเน้นเนื้อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการเขียนร้อยกรองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรอง โดยเน้นฉันทลักษณ์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

3. นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรอง โดยเน้นฉันทลักษณ์มีผลสัมฤทธิ์ทางฉันทลักษณ์ไม่แตกต่างกัน จากนักเรียนที่เรียนโดยเน้นเนื้อหา

อรณพา รัตนวิจารณ์ (2538: 71) ได้ทำการสร้างบทเรียนโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ โดยทดลองกับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสายน้ำทิพย์ จำนวน 43 คน แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาหาประสิทธิภาพของบทเรียนโปรแกรมตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนโปรแกรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนภายหลังการทดลองบทเรียนโปรแกรมสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ อันได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และทักษะต่างๆ ดังที่ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530: 29) ได้อธิบายถึงลักษณะของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า เป็นคุณลักษณะที่รวมถึงความรู้ ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน หรือผลของมวลประสบการณ์ทั้งปวงที่ได้รับจากการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ของสมรรถภาพทางสมอง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ ไพศาล หวังพานิช (2523: 209) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคล อันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรม หรือจากการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์ จึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถ หรือความสัมฤทธิ์ผล ของบุคคลว่า เรียนรู้แล้วเท่าไร มีความสามารถชนิดใดซึ่งสามารถวัดได้ 2 แบบ ตามจุดมุ่งหมาย และลักษณะวิชาที่สอน คือ

1. การวัดด้วยการปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติ หรือทักษะของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถดังกล่าว ในรูปการกระทำจริงให้ออกมาเป็นผลงาน เช่น วิชาศิลปศึกษา พลศึกษา การช่าง เป็นต้น การวัดแบบนี้จึงต้องวัดโดยใช้ข้อสอบปฏิบัติ

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาอันเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่างๆ สามารถวัดได้โดยใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านได้ให้หมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไว้ ดังนี้

ประกิจ รัตนสุวรรณ (2525: 200) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกฝนอบรมหรือการสอน

อัจฉรา สุขารมณ และ อรพินท์ ชูชม (2530: 10) ได้กล่าวไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการกระทำที่อาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียนที่อาศัยการทดสอบ เช่น จากการสังเกตหรือการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรดที่ได้มาจากโรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อน และช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนาน หรืออีกวิธีหนึ่งอาจวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป

ภพ เลหาไพบูลย์ (2537: 295) ได้ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดจากที่ไม่เคยกระทำได้ หรือกระทำได้น้อยก่อนที่จะมีการเรียนรู้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถและทักษะต่างๆ อันเกิดจากการที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนการสอนและสามารถวัดได้โดยการสังเกต ซึ่งอยู่ในรูปแบบของพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกมาในระหว่างการทำกิจกรรมขณะดำเนินการเรียนการสอน ส่วนการวัดผลด้านเนื้อหาวิชาการ สามารถใช้ข้อสอบหรือแบบทดสอบในการวัดผลได้

3.2 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นแบบทดสอบที่มุ่งตรวจสอบความรู้ทักษะ และสมรรถภาพ สมรรถภาพด้านต่างๆ ของผู้เรียนว่า หลังการเรียนรู้เรื่องนั้นๆ แล้วผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ในวิชาที่เรียนมากน้อยเพียงใดมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมตามความมุ่งหมายของหลักสูตรในวิชานั้นหรือไม่

บุญชม ศรีสะอาด (2532: 8 – 9) ได้แบ่งลักษณะของแบบทดสอบออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีคะแนนจุดตัดหรือคะแนนเกณฑ์ที่ใช้สำหรับตัดสินว่า ผู้เรียนมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หรือไม่การวัดเพื่อให้ตรงตามจุดประสงค์ซึ่งเป็นหัวใจของข้อสอบในการทดสอบประเภทนี้

2. แบบทดสอบแบบอิงกลุ่ม หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างเพื่อวัดให้ครอบคลุมหลักสูตรสร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร สามารถจำแนกผู้เรียนตามความเก่งอ่อนได้ การรายงานผลการสอบอาศัยคะแนนมาตรฐาน ซึ่งเป็นคะแนนที่สามารถวัดได้ที่แสดงสถานภาพความสามารถของบุคคล เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่ใช้เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2536: 146 – 147) ได้แบ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ได้เป็น 2 พวก คือ

1. แบบทดสอบของครู หมายถึง ชุดของคำถามที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้น ซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียนว่า นักเรียนมีความรู้มากแค่ไหน บกพร่องตรงไหน จะได้สอนซ่อมเสริม หรือเป็นการวัดความพร้อมที่จะได้เรียนในบทเรียนใหม่ ขึ้นอยู่กับความต้องการของครู

2. แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบประเภทนี้สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาหรือจากครูผู้สอนวิชานั้น แต่ผ่านการทดลองคุณภาพหลายครั้ง จนกระทั่งมีคุณภาพดี จึงสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบนั้น สามารถใช้เป็นหลักเปรียบเทียบผล เพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอนในเรื่องใดๆ ก็ได้ แบบทดสอบมาตรฐานจะมีคู่มือดำเนินการสอบ บอกริธีสอน และยังมีมาตรฐานในด้านการแปลคะแนนด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งไปตามรูปแบบของการนำไปใช้ ตามจุดมุ่งหมายปลายทางของแต่ละหน่วยการสอนหรือหน่วยการเรียน ผลการทดสอบนั้นจะนำมาใช้ตรวจสอบว่า นักเรียนเกิดการเรียนรู้หรือเกิดผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนหรือไม่

3.3 กระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวัด และ ประเมินผลนั้น สุจิตรา หังสพฤกษ์ (2537: 78 – 79) ได้เสนอขั้นตอนไว้ ดังนี้

3.3.1 การวางแผนสร้างแบบทดสอบ เป็นขั้นตอนแรกของการดำเนินการสร้างแบบทดสอบ เป็นการกำหนดเอาไว้ล่วงหน้าว่า ภาพรวมของแบบทดสอบที่จะใช้สอบทั้งฉบับจะเป็นอย่างไร เช่น ใช้ข้อสอบประเภทใด จำนวนกี่ข้อ วัดเนื้อหาหรือจุดประสงค์ข้อใดบ้าง โดยมีขั้นตอนในการวางแผน การสร้างแบบทดสอบ 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดเนื้อหาวิชาที่จะประเมินผล เป็นการกำหนดขอบเขตว่า จะประเมินผลเนื้อหาวิชาบทเรียนใดบ้าง

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เป็นการนำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของบทเรียนที่จะประเมินผลมาวิเคราะห์ว่า จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมแต่ละข้อวัดพฤติกรรม การเรียนรู้ระดับใด

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดประเภทและจำนวนข้อสอบ เป็นการกำหนดว่าเนื้อหาวิชาที่จะประเมินผลนี้จะสร้างข้อสอบประเภทใด เช่น แบบอัตนัย แบบเติมคำ หรือแบบเลือกตอบ และ จำนวนข้อสอบแต่ละประเภทอย่างละกี่ข้อ

ขั้นตอนที่ 4 การทำแผนผังการสร้างแบบทดสอบ เป็นตารางสรุปรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับแบบทดสอบ เช่น จำนวนข้อสอบของแบบทดสอบทั้งฉบับ จำนวนข้อสอบแต่ละประเภท จำนวนข้อสอบแต่ละบท เพื่อให้เห็นภาพรวมของแบบทดสอบทั้งฉบับ

ขั้นตอนที่ 5 การเลือกจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อเขียนข้อสอบ การสร้างแบบทดสอบ จะต้องสร้างให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ หากจำนวนข้อสอบเท่ากับจำนวนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมก็จะเขียนข้อสอบจุดประสงค์ละหนึ่งข้อ แต่หากจำนวนข้อสอบไม่เท่ากับจำนวนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม จะต้องพิจารณาเลือกบางจุดประสงค์นำมาเขียนข้อสอบ หรือบางจุดประสงค์อาจจะต้องเขียนข้อสอบมากกว่าหนึ่งข้อ

3.3.2 การเขียนข้อสอบ หลังจากการวางแผนสร้างแบบทดสอบ ผู้เขียนได้ทราบข้อมูลในข้างต้นแล้วก็สามารถลงมือเขียนข้อสอบได้ตามหลักเกณฑ์การเขียนข้อสอบแต่ละประเภท

3.3.3 การตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบก่อนนำไปใช้สอบ หลังจากสร้างแบบทดสอบเสร็จแล้ว นำไปตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบก่อนนำไปใช้สอบ โดยผู้ที่มีความรู้ในเนื้อหาวิชานั้น ร่วมกับผู้มีความรู้ทางด้านวัดผลการศึกษา เพื่อให้ได้แบบทดสอบที่ดี สามารถวัดผลได้ตรงตามคุณลักษณะที่ต้องการวัด

นอกจากนี้ในการสร้างแบบทดสอบผู้สร้างยังควรคำนึงถึงหลักทั่วไปในการสร้างแบบทดสอบด้วย ซึ่ง ดนัย ไชยโยธา (2534: 140) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

1. คำนึงถึงการสร้างข้อสอบตั้งแต่กำลังสอน

2. ควรสร้างจำนวนข้อสอบให้มากกว่าที่ต้องการเพื่อจะได้คัดเลือกข้อดี ๆ เป็นข้อสอบจริง
3. ควรทิ้งไว้ชั่วระยะเวลาประมาณ 2-3 วันหลังจากสร้างเสร็จ แล้วจึงนำมาพิจารณาใหม่ ถ้าบกพร่องก็ควรแก้ไขให้ดีขึ้น
4. ควรลองนั่งตอบข้อสอบเองหลังจากสร้างเสร็จแล้ว พร้อมกับจับเวลาว่าเหมาะสมเวลาที่ให้ผู้สอบทำเพียงใด
5. เลือกแบบข้อสอบให้เหมาะสมกับจุดประสงค์และชนิดของเนื้อหา
6. อย่างให้คำถามข้อใดมีความพาดพิงถึงอีกข้อหนึ่ง เพราะผู้สอบที่ไม่รู้หนึ่งคำถามก่อนหน้านี้จะกลายเป็นผิดสองข้อ ซึ่งไม่ยุติธรรม
7. อย่าให้คำถามข้อใดมีภาษาและถ้อยคำซึ่งขอให้คำตอบข้ออื่นถูกหรือผิด
8. ควรตั้งคำถามให้แปลกกันไป ไม่ซ้ำซากไปหมดทุกข้อ
9. อย่าถามแต่เรื่องที่ตายตัว เพราะจะกลายเป็นการให้โอกาสแก่ผู้ท่องจำมากเกินไป
10. ให้ผู้สอบตอบได้โดยใช้ความคิดและเมื่อมีความรู้จริงเท่านั้น
11. เรียงข้อง่ายไว้ต้น ข้อยากตามลำดับข้อลงไป
12. มีคำแนะนำและตัวอย่างในการทำโดยชัดเจน ไม่ทำให้ผู้สอบยุ่งยากและลุกขึ้น

ถามในเวลาสอบ

13. ให้คำถามทุกข้อประกอบด้วยข้อความที่จำเป็นและมีความหมาย ถ้าผู้สอบคนใดอ่านเพียงครึ่ง ๆ กลาง ๆ จะไม่อาจลงมือทำได้และค่านึงหลักการออกข้อสอบตลอดเวลา

จากรายละเอียดในข้างต้น ขั้นตอนของกระบวนการสร้างแบบทดสอบของ สุจิตรา หังสพฤกษ์ (2537: 78 – 79) และ ดนัย ไชยโยธา (2534: 140) เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนก่อนและหลังด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการสร้างแบบทดสอบ การเขียนข้อสอบ การตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบก่อนนำไปใช้สอบ และหลักทั่วไปในการสร้างแบบทดสอบ

3.4 ประโยชน์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ (2546: 142 – 143) กล่าวถึงประโยชน์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้

1. สามารถจัดกลุ่มเด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อสะดวกในการจัดการเรียนการสอน
2. เพื่อจุดจุดบกพร่องและวินิจฉัยผู้เรียนว่า แต่ละคนเป็นอย่างไรเพื่อจะได้จัดการเรียนการสอนได้เหมาะสม
3. เพื่อพัฒนาการและความก้าวหน้าของผู้เรียน

4. ทำให้ทราบความสามารถและความถนัดแนวโน้มในการเลือกที่จะศึกษาต่อของผู้เรียน

5. เพื่อเป็นการประเมินเนื้อหาในหลักสูตร วิธีการสอน หรือความสามารถของผู้สอนว่า เหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพเพียงใด นำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง

6. ทำให้การตัดสินใจผลการเรียนรู้อันมีลักษณะเด่น มีความน่าเชื่อถือ และเป็นหลักฐานของโรงเรียน

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีประโยชน์ต่อระบบการศึกษาในการพัฒนาการเรียนการสอน และเป็นผลสะท้อนกลับของความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนของครู

3.5 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ภาณี อุตโสภณ (2523: 39) ได้ทำการวิจัย เรื่อง เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านขั้นดีความก่อนและหลังใช้แบบฝึกทักษะการอ่านขั้นดีความ ในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านขั้นดีความก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน ขั้นดีความในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านสันทรายหลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 50 คน สรุปผลการวิจัย พบว่า ก่อนฝึกและหลังฝึก นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านขั้นดีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า หลังฝึกแล้วนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านขั้นดีความดีขึ้น

สุจินต์ ขวนชื่น (2525: 46) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านนันทลักษณ์ในการเขียนบทร้อยกรอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเรียนด้วยวิธีอนุมาณกับวิธีอุปมาณกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนโรงเรียนวัดเมธังกราวาส จังหวัดแพร่ จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หองละ 30 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีอนุมาณมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีอุปมาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

สายใจ อุณหะนันท์ (2529: 59) ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านในใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้และไม่ใช้แบบฝึก ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มผลปรากฏว่า ความสามารถในการอ่านในใจไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ภายหลังการใช้แบบฝึกกับกลุ่มทดลองแล้วปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านในใจของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงสรุปได้ว่า การเรียนทักษะการอ่านในใจโดยใช้แบบฝึกหัดทำให้ ทักษะการอ่านในใจของนักเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

มณี เทพาชมภู (2536: บทคัดย่อ) ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และทัศนคติต่อการเขียนสละคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการสอนโดยใช้เกมกับการสอนแบบธรรมดา ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสละคำของนักเรียนที่เรียน โดยใช้เกมกับนักเรียนที่เรียน โดยการสอนแบบธรรมดาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

อัมพา อรุณพรหมณ์ (2539: 76) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ ชุดการเรียนการสอนกับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความรับผิดชอบของนักเรียนต่อหน้าที่การงานในห้องเรียนของ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปได้ว่า การจัด การเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนที่หลากหลาย รวมทั้งการจัดกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียน ได้คิด ได้ปฏิบัติด้วยตนเอง จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงตามเนื้อหา และส่งผลให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นด้วย ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีของครูจะส่งผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นส่วนสำคัญ จึงควร จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงกับเนื้อหา ความต้องการ และความสนใจของนักเรียน อันจะมี ผลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนราชประชาสวัสดิ์ ฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษกในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 5 ห้องเรียน รวมนักเรียน 200 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนราชประชาสวัสดิ์ ฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษกในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ด้วยการจับฉลากมา 1 ห้องเรียนในจำนวนทั้งหมด 5 ห้องเรียนจำนวนนักเรียน 40 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ ประเภทกาพย์
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งคำประพันธ์ ประเภทกาพย์

3. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.1 แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์

การสร้างแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ

3.1.2 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการเรียนรู้ที่ 2 มาตรฐานการเรียนรู้ ท 2.1 และสาระการเรียนรู้ที่ 4 มาตรฐานการเรียนรู้ ท 4.1

3.1.3 เลือกเนื้อหาสำหรับสร้างแบบฝึกทักษะโดยศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ขอบข่ายเนื้อหา การเขียนคำประพันธ์ประเภทร่ายกรอง ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากนั้น กำหนดเนื้อหาการจัดการเรียนรู้การเขียนคำประพันธ์ประเภทร่ายกรอง ให้สอดคล้องกับปัญหาที่พบในการเรียนการสอน โดยมุ่งฝึกให้นักเรียนที่ไม่มีทักษะในการเขียนร่ายกรองสามารถเขียนร่ายกรองได้ จึงกำหนดเนื้อหาตั้งแต่ขั้นพื้นฐานโดย แบ่งออกเป็น 6 ชุดตามลำดับเนื้อหา ดังนี้

ชุดที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคำประพันธ์ไทยและความรู้ทั่วไป

เกี่ยวกับกาพย์ ระยะเวลา 1 คาบ

ชุดที่ 2 คำคล้องจอง ระยะเวลา 2 คาบ

ชุดที่ 3 สัมผัสสระ – สัมผัสอักษร ระยะเวลา 1 คาบ

ชุดที่ 4

- ตอนที่ 1 การแต่งกาพย์ยานี 11 ระยะเวลา 2 คาบ

- ตอนที่ 2 การแต่งกาพย์ยานี 11 ระยะเวลา 2 คาบ

ชุดที่ 5

- ตอนที่ 1 การแต่งกาพย์ฉกฉวง 16 ระยะเวลา 2 คาบ

- ตอนที่ 2 การแต่งกาพย์ฉกฉวง 16 ระยะเวลา 2 คาบ

ชุดที่ 6

- ตอนที่ 1 การแต่งกาพย์สุรางคนางค์ 28 ระยะเวลา 2 คาบ

- ตอนที่ 2 การแต่งกาพย์สุรางคนางค์ 28 ระยะเวลา 2 คาบ

ใช้เวลาทดลอง 18 คาบ คาบละ 50 นาที เป็นระยะเวลา 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน

3.1.4 ดำเนินการสร้างแบบฝึกทักษะตามเนื้อหาที่กำหนด ดังนี้

3.1.4.1 กำหนดรูปแบบฝึกทักษะระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์มาจากแนวคิดการสร้างแบบฝึกการเขียนร่ายกรองของ ลำพอง นิยมะ (2536: 68 – 74)

3.1.4.2 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมแบบฝึกหัด และกำหนดเกณฑ์ที่ใช้สำหรับพิจารณาว่า นักเรียนบรรลุจุดประสงค์หรือไม่

3.1.4.3 กำหนดกิจกรรมให้ครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละเรื่อง และสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

วิธีการตรวจสอบคุณภาพแบบฝึกทักษะ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินแบบฝึกทักษะ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินที่ใช้ในการวิจัย
2. พิจารณาหัวข้อปัญหาและจุดมุ่งหมาย
3. สร้างแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญการประเมิน เป็นข้อความที่มี

มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดความหมาย ดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง	มีคุณภาพดีมาก
คะแนน	4	หมายถึง	มีคุณภาพดี
คะแนน	3	หมายถึง	มีคุณภาพพอใช้
คะแนน	2	หมายถึง	ต้องปรับปรุงคุณภาพ
คะแนน	1	หมายถึง	ไม่มีคุณภาพ

4. นำแบบประเมินแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญการสอนภาษาไทย จำนวน 3 คน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาและวิธีวัดกิจกรรมการเรียนรู้

5. นำแบบการประเมินแบบฝึกทักษะที่แก้ไขถูกต้องแล้ว มาพิจารณาค่าเฉลี่ยเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการยอมรับคุณภาพของแบบฝึกทักษะ โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์จากแนวคิดของ ทรูญญา นาคหอม (2545: 52) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ตั้งแต่ 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพดีมาก
คะแนนเฉลี่ย	ตั้งแต่ 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีคุณภาพดี
คะแนนเฉลี่ย	ตั้งแต่ 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีคุณภาพพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	ตั้งแต่ 1.51 – 2.50	หมายถึง	ต้องปรับปรุงคุณภาพ
คะแนนเฉลี่ย	ตั้งแต่ 1.00 – 1.50	หมายถึง	ไม่มีคุณภาพ

เกณฑ์ในการยอมรับว่า แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ ต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

6. ทดลองกลุ่มเล็ก โดยนำแบบฝึกทักษะที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนราชประชาสถาย ฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษกในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน เพื่อดูความเหมาะสมของเนื้อหา กิจกรรม และเวลา

7. ทดลองภาคสนาม โดยนำแบบฝึกทักษะที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนราชประชาสถาย

ฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน แล้วนำแบบฝึกทักษะมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องอีกครั้ง ก่อนนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

8. นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยนำแบบฝึกทักษะที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้วมาทดลองสอนจริงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษกในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของค่าเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ ไม่ต่ำกว่า 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของค่าเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ ไม่ต่ำกว่า 80

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.2.1 ขั้นเตรียมการ

ศึกษาเอกสารและตำราเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยจากหนังสือการสร้างและพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2529: 1 – 371) และหนังสือการวัดและการประเมินผลการศึกษาของ บุญชม ศรีสะอาด (2532: 1 – 192)

3.2.2 ขั้นสร้าง

สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ให้ครอบคลุมเนื้อหาของแบบฝึกในแต่ละตอนและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ จำนวน 80 ข้อ แล้วนำไปตรวจสอบหาคุณภาพ

3.2.3 วิธีการหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ดำเนินการ ดังนี้

3.2.3.1 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพในด้านความสอดคล้องของเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์การประเมินของ บุญเชิด ภิญโญนนท์พงษ์ (2527: 69)

- 1 หมายถึง แน่ใจว่า ข้อคำถามวัดผลการเรียนรู้
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามวัดผลการเรียนรู้
- 1 หมายถึง แน่ใจว่า ข้อคำถามไม่ได้วัดผลการเรียนรู้

จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปหาค่า IOC และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาตั้งแต่ระดับ 0.5 ขึ้นไปไว้ บุญชม ศรีสะอาด (2532: 66)

3.2.3.2 นำแบบทดสอบที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 100 คน

3.2.3.3 นำกระดาษคำตอบที่นักเรียนตอบแล้วมาตรวจให้คะแนนและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาว่า ข้อสอบแต่ละข้อตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้หรือไม่

3.2.3.3.1 ข้อที่ตอบถูกต้อง ให้ 1 คะแนน

3.2.3.3.2 ข้อตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนนแล้วนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 27% จากตารางวิเคราะห์ของ จุง เทห์ ฟาน (Fan.1952 : 3 – 32) โดยคัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่าย (p) ระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

3.2.3.4 คัดเลือกข้อสอบไว้ จำนวน 40 ข้อ แล้วคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson 20) (อ้างอิงจาก ล้วน สายยศ ; และ ; อังคณา สายยศ. 2538: 168) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .8338

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experiment Research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองชนิด Randomized One Group Pretest – Posttest Design (ล้วน สายยศ ; และ ; อังคณา สายยศ. 2538: 249)

แบบแผนการทดลอง

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

E	แทน	กลุ่มทดลอง
X	แทน	การจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
T ₁	แทน	การสอบก่อนการจัดกระทำทดลอง (Pre-test)
T ₂	แทน	การสอบหลังการจัดกระทำทดลอง (Post-test)

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 ขั้นตอนเตรียมการ

2.1.1 ดำเนินการติดต่อกับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชประชาสมาสัย ฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลอง

2.1.2 จัดตารางเวลาในการทดลอง โดยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 18 คาบ คาบละ 50 นาที เป็นระยะเวลา 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน

2.2 ขั้นตอนทดลอง

2.2.1 จัดปฐมนิเทศนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะ

2.2.2 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์

2.2.3 ให้นักเรียนเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ซึ่งประกอบไปด้วยเนื้อหา ทั้งหมด 6 ชุด

2.2.4 เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมในแต่ละชุดเสร็จเรียบร้อยแล้ว นักเรียนจะต้องทำแบบทดสอบ ท้ายชุดของแต่ละชุดแบบฝึก แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย

2.2.5 เมื่อนักเรียนเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะครบทุกชุดเรียบร้อยแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนอีกครั้ง ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์

2.2.6 ตรวจให้คะแนนแล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

5. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน

5.1.2 หาค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบเครื่องมือ

5.1.3 ทดสอบสมมติฐานในการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

5.1.1 สถิติพื้นฐาน

5.1.1.1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) โดยคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 73)

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1.2 หาค่าความแปรปรวนของคะแนน คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 76 – 77)

$$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

5.1.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่

5.1.2.1 การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาไทยโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อทดสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 (ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2539: 248 – 249)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญเนื้อหา

5.1.2.2 หาค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้เทคนิค 27% จากตารางวิเคราะห์ของ จุง เตห์ ฟาน (ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 217 – 219 ; อ้างอิงจาก Fan. 1952: 3 – 32)

5.1.2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย คำนวณจากสูตร KR-20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 197 – 198)

$$r_{tt} = r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	P	แทน	สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่งๆ นั่นคือ $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่งๆ คือ 1 – P
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือวัดฉบับนั้น

5.1.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

5.1.3.1 ใช้สูตร E_1/E_2 (เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. 2528: 294 – 295) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ว่า แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/ 80

$$\text{สูตรที่ 1} \quad E_1 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดและหรือ ประกอบกิจกรรมหลังเรียน
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมจากการทำแบบฝึกหัดและหรือ ประกอบกิจกรรมระหว่างเรียน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดและหรือกิจกรรมการเรียนรู้
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

$$\text{สูตรที่ 2} \quad E_2 = \frac{\frac{\sum F}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียนหลังจากการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้) คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนและหรือประกอบกิจกรรมหลังเรียน
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนหรือประกอบกิจกรรมหลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียนและหรือกิจกรรมหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

5.1.3.2 ใช้วิธีการทางสถิติแบบ t - test Dependent (ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 104 – 106) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยก่อนและหลังได้รับการสอนโดยใช้ แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 (\sum D)^2}{N-1}}} ; df = N-1$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาของการแจกแจงแบบที่
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้รับจากการทดสอบก่อนการเรียนกับหลังทดสอบการเรียนรู้
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการเรียนกับทดสอบหลังการเรียนรู้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อความเข้าใจตรงกันผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียน
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในแบบฝึกคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกระหว่างเรียน
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบทดสอบ
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum D$	แทน	คะแนนรวมของผลต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
$\sum D^2$	แทน	คะแนนรวมของผลต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนยกกำลังสอง
t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน t - distribution
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์

ผู้วิจัยได้นำแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อดำเนินการหาประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80 / 80 ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

การทดลองครั้งที่ 1 การทดลองกลุ่มเล็ก

นำแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 10 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเวลาและความชัดเจนของภาษา โดยการบันทึกและสังเกตพฤติกรรมในขณะทดลอง และสัมภาษณ์ถึงปัญหาในการเรียน ซึ่งผู้วิจัยพบว่า ยังมีปัญหาและสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

1. คำอธิบายบางตอนไม่ชัดเจน
2. นักเรียนไม่เข้าใจคำสั่ง
3. กิจกรรมแบบฝึกน้อยเกินไปไม่เหมาะสมกับเวลา
4. รูปแบบการพิมพ์มองไม่สบายตา

การทดลองครั้งที่ 2 การทดลองภาคสนาม

นำแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑ จังหวัดนครราชสีมา ในพระบรมราชูปถัมภ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 40 คน นำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะอีกครั้ง

การทดลองครั้งที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง

นำแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑ จังหวัดนครราชสีมา ในพระบรมราชูปถัมภ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 40 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ การแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ โดยให้ผู้เรียนทำ แบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหา ประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80 / 80 ซึ่งได้ผลการทดลองดังแสดงใน ตาราง 2

ตาราง 2 ผลการหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ จากการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

แบบฝึกหัดระหว่างเรียน			แบบทดสอบหลังเรียน			ประสิทธิภาพ
คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_2	E_1/E_2
60	50.75	84.58	40	32.25	80.63	84.58/80.63

จากตาราง 2 ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้เป็น 84.58/80.63

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนราชประชาสถาย ฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษกในพระบรมราชูปถัมภ์ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยวิธีการทางสถิติ t- test แบบ Dependent Group ได้ผลดัง ตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ก่อนสอนและหลังสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์

	n	$\bar{X}$	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t	p
ก่อนเรียน	40	19.80	4.98	498	7132	16.09**	.000
หลังเรียน	40	32.25	2.78				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งคำประพันธ์

ประเภทกาพย์ก่อนและหลังได้รับการสอนด้วยแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ ประเภทกาพย์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ ประเภทกาพย์ สูงกว่าก่อนการทดลอง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนราชประชาสถาปัตย์ ฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 5 ห้องเรียน รวม 200 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนราชประชาสถาปัตย์ ฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษกในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มด้วยการจับสลากมา 1 ห้องเรียนจากทั้งหมด 5 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 40 คน

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โดยใช้เวลา ในการสอน 18 คาบ ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) 1 คาบ ดำเนินการสอน 16 คาบ และทดสอบ หลังเรียน (Post-test) 1 คาบ

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองนี้เป็นเนื้อหาวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ประกอบด้วยชุดแบบฝึกทักษะจำนวน 6 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 เรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคำประพันธ์ไทยและความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกาพย์

ชุดที่ 2 เรื่องคำคล้องจอง

ชุดที่ 3 เรื่องสัมผัสสระ – สัมผัสอักษร

ชุดที่ 4

- ตอนที่ 1 เรื่องการแต่งกาพย์ยานี 11

- ตอนที่ 2 เรื่องการแต่งกาพย์ยานี 11

ชุดที่ 5

- ตอนที่ 1 เรื่องการแต่งกาพย์ฉันทา 16

- ตอนที่ 2 เรื่องการแต่งกาพย์ฉันทา 16

ชุดที่ 6

- ตอนที่ 1 เรื่องการแต่งกาพย์สุรางคนางค์ 28

- ตอนที่ 2 เรื่องการแต่งกาพย์สุรางคนางค์ 28

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์

วิธีการดำเนินการในการศึกษาค้นคว้า

การสร้างและการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นเตรียมการ

1. สร้างชุดแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาของการจัดการเรียนรู้ การเขียนคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง ตามหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยแบ่งออกเป็น 6 ชุดตามลำดับเนื้อหา ดังนี้

ชุดที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคำประพันธ์ไทยและความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกาพย์

ชุดที่ 2 คำคล้องจอง

ชุดที่ 3 สัมผัสสระ – สัมผัสอักษร

ชุดที่ 4

- ตอนที่ 1 การแต่งกาพย์ยานี 11

- ตอนที่ 2 การแต่งกาพย์ยานี 11

ชุดที่ 5

- ตอนที่ 1 การแต่งกายฉบับ 16
- ตอนที่ 2 การแต่งกายฉบับ 16

ชุดที่ 6

- ตอนที่ 1 การแต่งกายสร้างคนางค์ 28
- ตอนที่ 2 การแต่งกายสร้างคนางค์ 28

2. ดำเนินการสร้างชุดแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์

2.1 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของเนื้อหาในแต่ละชุด

2.2 กำหนดกิจกรรมในแต่ละชุดของแบบฝึกทักษะให้สอดคล้องกับ

จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ เหมาะกับพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ ความสนใจและวัยของผู้เรียน

2.3 ปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนด จัดทำคำชี้แจงการใช้แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ จัดทำเนื้อหา กิจกรรม เฉลยกิจกรรม แบบทดสอบ เฉลยแบบทดสอบในแต่ละชุดตามลำดับเนื้อหา

3. นำชุดแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบคุณภาพและนำไปปรับปรุงแก้ไข

4. นำชุดแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหา ความเหมาะสมของกิจกรรม และระยะเวลา โดยผู้วิจัยรวบรวมข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปเป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงชุดแบบฝึกทักษะให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นตอนทดลอง

นำชุดแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นไปทดลองหาประสิทธิภาพโดยดำเนินการทดลองตามลำดับ ดังนี้

1. การทดลองกลุ่มเล็ก ผู้วิจัยนำแบบฝึกทักษะที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนราชประชาสมาสัย ฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เพื่อศึกษาข้อบกพร่องในด้านความเหมาะสมของเนื้อหา กิจกรรม และเวลาที่ใช้

ผลการทดลองพบว่า

1.1 ด้านภาษา พบว่า สำนวนภาษา ของการใช้คำสั่ง คำอธิบาย ไม่ชัดเจน ผู้วิจัยแก้ไขปัญหาโดยการปรับปรุงภาษาให้กระชับและชัดเจน

1.2 ด้านผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนไม่อ่านคำสั่งให้เข้าใจก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรมในแบบฝึก ผู้วิจัยแก้ไขปัญหา โดยการอธิบายและชี้แจงกับผู้เรียน

1.3 ด้านเวลา ผู้เรียนทำแบบฝึกเสร็จก่อนเวลา ผู้วิจัยแก้ไขปัญหาโดยเพิ่มเติมกิจกรรม เพื่อฝึกทักษะ

2. การทดลองภาคสนาม ผู้วิจัยนำแบบฝึกทักษะที่ได้ปรับปรุงจากกลุ่มย่อยไปทดลองกับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องอีกครั้งก่อนนำไปทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

3. การทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำชุดแบบฝึกทักษะที่ทำการแก้ไขเป็นฉบับสมบูรณ์ ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 ห้องเรียน ผู้เรียนจำนวน 40 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์

การสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและตำราเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย

2. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ให้ครอบคลุมเนื้อหาของแบบฝึกหัดในแต่ละตอนและสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้จำนวน 80 ข้อ

3. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพในด้านความสอดคล้องกับเนื้อหา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยใช้เกณฑ์การประเมินของ บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2527: 69)

1 หมายถึง แน่ใจว่า ข้อคำถามวัดผลการเรียนรู้

0 หมายถึง ไม่แนใจว่า ข้อคำถามวัดผลการเรียนรู้

-1 หมายถึง แน่ใจว่า ข้อคำถามไม่ได้วัดผลการเรียนรู้

จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปหาค่า IOC และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความเที่ยงตรง ตามเนื้อหาตั้งแต่ระดับ 0.5 ขึ้นไปไว้ บุญชม ศรีสะอาด (2532: 66)

4. นำแบบทดสอบที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบกับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 100 คน

5. นำกระดาษคำตอบที่ผู้เรียนตอบแล้วมาตรวจให้คะแนนและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ว่าข้อสอบแต่ละข้อตรงกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ตั้งไว้หรือไม่

- ข้อที่ตอบถูกต้อง ให้ 1 คะแนน

- ข้อตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน

แล้วนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ เป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27% จากตารางวิเคราะห์ของ จุง เตห์ ฟาน (Fan. 1952: 3 – 32) โดยคัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่าย (p) ระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

6. คัดเลือกข้อสอบไว้ จำนวน 40 ข้อ และคำนวณค่าความเชื่อมั่นตามสูตร KR-20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8338 จัดพิมพ์ข้อสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ แล้ว เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple – Choice) 4 ตัวเลือก ทดสอบก่อนเรียน (Pre – test) และทดสอบ หลังเรียน (Post – test)

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการหาประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ E1/E2 ถือเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ 80/80 ซึ่งได้มาจาก

1. การหาประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์จากการทดลอง ครั้งที่ 3
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ก่อนและหลังเรียนจากการใช้ชุดแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ โดยใช้ t-test แบบ Dependent Samples

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ ดังนี้

1. การพัฒนาชุดแบบฝึกทักษะ เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกทักษะ เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ทั้ง 6 ชุด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการประเมินผลระหว่างเรียน และหลังเรียน (E1 / E2) กับกลุ่มตัวอย่าง มีประสิทธิภาพเป็น 84.58 / 80.63
2. ผู้เรียนกลุ่มทดลองที่ได้เรียนโดยการใช้ชุดแบบฝึกทักษะ เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาชุดแบบฝึกทักษะวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งคำประพันธ์ ประเภทกาพย์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 โรงเรียนราชประชาสวัสดิ์ฝ่ายมัธยม รัชดาภิเษกในพระบรมราชูปถัมภ์จากผลการวิจัย ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผล ตามลำดับได้ ดังนี้

1. จากการทดลองพบว่า ประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกทักษะ เรื่องการแต่งคำประพันธ์

ประเภทภาพทั้ง 6 ชุด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการประเมินผลระหว่างเรียนและหลังเรียน (E1/E2) กับกลุ่มตัวอย่าง มีประสิทธิภาพเป็น 84.58 / 80.63

แสดงให้เห็นว่า ชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทภาพ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารต่างๆ เพื่อให้แบบฝึกทักษะเป็นส่วนที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ศึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนรายละเอียดที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยมีการลำดับเนื้อหาและแบบฝึกทักษะจากง่ายไปหายาก ในแต่ละแบบฝึกทักษะมีความยากง่ายเหมาะสม ทำให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการทำแบบฝึกทักษะ ดังที่ พรณี ชูทัย (2522: 27) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกต้องอาศัยหลักการจูงใจผู้เรียน โดยการจัดแบบฝึกที่เหมาะสมกับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก และสุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทรมพรรย (2528: 65 – 82) ที่กล่าวว่า การจูงใจผู้เรียนสามารถทำได้ โดยการจัดแบบฝึกจากง่ายไปหายาก เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพอใจที่จะทำแบบฝึกต่อไป

ในด้านประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหลักการสร้างแบบฝึกทักษะอย่างมีระบบ โดยมีการศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์จุดมุ่งหมายและเนื้อหาของกิจกรรม ให้มีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาโดยครบถ้วน อีกทั้งยังได้รับการตรวจสอบแก้ไข ตามข้อเสนอของประธานและคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งในด้านเนื้อหา การใช้ภาษา ตรวจหาข้อบกพร่องและนำมาปรับปรุงแก้ไขโดยตลอด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต (2528: 292 – 293) ที่กล่าวว่า การพัฒนาชุดฝึกหรือแบบฝึก ต้องมีการตรวจเช็คทุกขั้นตอน และทุกอย่างในชุดฝึก ต้องมีความสอดคล้องกันเป็นอย่างดี มีการทดลอง ปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพ อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเป็นที่เชื่อถือได้ก่อนนำไปใช้ทดลองจริง ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้น มีประสิทธิภาพ 84.58/80.63 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด และเหมาะสมที่จะนำไปใช้จัดการเรียนรู้ได้

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า ประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกทักษะเรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทภาพทั้ง 6 ชุด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการประเมินผลระหว่างเรียนและหลังเรียน (E1/E2) กับกลุ่มตัวอย่าง มีประสิทธิภาพเป็น 84.58 / 80.63 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80

2. ผู้เรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะ เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทภาพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะนั้นสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีเนื่องจากผู้เรียนได้ฝึกทักษะจากกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่ การโยงคำ การเติมคำ การคิดคำ การเลือกสรรคำมาใช้ในการแต่งคำประพันธ์ประเภทภาพ ตามขั้นตอน ในแต่ละชุดกิจกรรมทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและเกิดกำลังใจนอกจากนี้การที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ ผู้เรียนร่วมกันคิดค้นหาคำตอบในการทำกิจกรรมในแต่ละแบบฝึก

ช่วยเพิ่มความสนุกสนานในการทำกิจกรรมให้แก่ผู้เรียนยิ่งขึ้น จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาภรณ์ (กมลชัย) วงศ์คำดี (2536: 109) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรอง และพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยกรองของผู้เรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลงานวิจัยของ จุติดา คงด้วง (2549: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาค้นคว้าพบว่า ผู้เรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นโดยเขียนสะกดคำได้ดีกว่า หลังการใช้แบบฝึกทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อัมพา อรุณพราหมณ์ (2539: 76) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความรับผิดชอบของผู้เรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนกับการสอนตามคู่มือครู พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดการเรียนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความรับผิดชอบของผู้เรียนต่อหน้าที่การงานในห้องเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ไพศาล หวังพานิช (2545: 89) ที่กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการฝึกอบรม หรือจากการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นได้

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น เป็นการสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า ผู้เรียนกลุ่มทดลองที่ได้เรียนโดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะ เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ควรมีการสร้างแบบฝึกทักษะในเนื้อหาอื่นๆ และในระดับชั้นอื่นๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อให้นักเรียนเกิดทางเลือกที่หลากหลาย ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการพัฒนาชุดแบบฝึกทักษะ ให้เป็นบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย หรือบทเรียนเครือข่ายที่สามารถเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้ที่สนใจบนเครือข่ายทางอินเทอร์เน็ต

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2539). *การปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- . (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค่ารับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- . (2546). *การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค่ารับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กมลวรรณ ขำทวี่. (2535). *การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยและเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกพัฒนาสมรรถภาพการอ่านกับการสอนอ่านตามคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ก่อ สวัสดิพิบูลย์. (2524). *การสอนภาษาไทยในชั้นประถม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- กาญจนา เกียรติประวัติ. (2524). *ระเบียบวิธีสอนทั่วไป*. ใน *เอกสารประกอบการสอนศึกษา 361*. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- กาญจนา นาคสกุล. (2524). *ระบบเสียงภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา อุตวิเชียร. (2538). *การเปรียบเทียบความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกตามคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- กิตติวดี บุญซื่อ. (2520). *กลุ่มทักษะภาษาไทย. หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สารมวลชน จำกัด (แผนการพิมพ์).
- เกษร รองเดช. (2522). *การสร้างแบบฝึกเพื่อการสอนซ่อมเสริมการออกเสียงพยัญชนะ ง ฟ ฝ คว และ ช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดนครศรีธรรมราช*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ขจรศรี ชาดิกานนท์. (2540). *ทฤษฎีและแบบแผนคำประพันธ์ประเภทร้อยกรองสำหรับครูมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ไซศิริ ปราโมช ณ อยุธยา. (2519). *การวิเคราะห์ลักษณะผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2515 และ 2516*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2535). สำนักงานแผนการศึกษาแห่งชาติ. พุทธศักราช 2535. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์ พรินต์ติ้งกรุ๊ป.
- เครีอรัตน์ เรืองแก้ว. (2549). คำคล้องจอง. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- จารุวรรณ พวงมาลี. (2538). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับเรียนโดยเน้นฉันทลักษณ์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จิตตา คงด้วง. (2549). การพัฒนาแบบฝึกทักษะวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนสละคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์สุนัน) 4. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จุฑาภรณ์ (กมลชัย) วงศ์คำดี. (2536). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนร้อยกรองและพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จุไรรัตน์ วรรณยิ่ง. (2544). บทเรียนเขียนกลอน. กรุงเทพฯ: องค์การคำของครูสภา.
- ชลธิชา กลัดอยู่ และคนอื่นๆ. (2521). การใช้ภาษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เกล็ดไทย.
- ชวน เพชรแก้ว. (2519). การวิเคราะห์และการเลือกผลงานของนักเขียนบทร้อยกรองร่วมสมัยมาใช้ในการสอนแต่งคำประพันธ์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เชาวนี เกิดเพทางค์. (2524). เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แบบฝึกและไม่ใช้แบบฝึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางใหญ่ อำเภอบางใหญ่จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2523). การประพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- . (2509). การสอนภาษาไทย. ใน คู่มือครูวิชาภาษาไทย. พระนคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดนัย ไชโยธธา. (2538). แนวทางการเขียนผลงานทางวิชาการและงานวิจัย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- . (2534). หลักการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ไทรเทพ ให่โก. (2533). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการฟังภาษาไทย และความสนใจในวิธีสอนฟังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการฟังจากแถบบันทึกเสียงและจากการอ่านของครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2545). การเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อการศึกษาและอาชีพ. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2533). พฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา.

- ทัศนวัลย์ เนียมบุบผา. (2551). แบบฝึกทักษะการเขียนสระลดรูปและสระเปลี่ยนรูปในภาษาไทย สำหรับนักเรียนชาวต่างประเทศ. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพวรรณ หอมพูล. (2537). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความบทร้อยกรองของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะระหว่างกลุ่มที่ใช้การสอน ตามคู่มือครูกับกลุ่มที่ใช้แบบฝึกทักษะ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ธัญญา นาคหอม. (2545). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำ ให้ถูกต้อง. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธัญญา ดันติชลิต. (2541). การสร้างบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่องการเขียนกาพย์ยานี 11 สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธัญญา วิเศษเทพยา. (2545). เสน่ห์ ... สำนวนไทย. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา.
- นราวัลย์ พูนพิพัฒน์. (2523). การสร้างแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ร้อยกรองร่วมสมัยใน การเรียนการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นัยนา สุทธิธรรม. (2517). ฉันทลักษณ์ไทยร่วมสมัยในการสอนแต่งคำประพันธ์ในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา ฤทธิโยธี. (2520). การทำและการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ. ใน เอกสารเผยแพร่ความรู้ทาง การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. ถ่ายเอกสาร
- นิทัศน์ เสมอพิทักษ์. (2524). การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการฝึกสมรรถภาพการอ่านเร็วภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นิพนธ์ สุขปรีดี. (2519). นวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์เกษตร.
- นิภา ชวนะพานิช. (2518). การสร้างแบบฝึกทักษะเรื่องสระเสียงยาว สำหรับชั้นประถมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา เล็กบำรุง. (2518). พฤติกรรมการสอนของครูระดับประถมศึกษาใน จังหวัดสมุทรสาครเกี่ยวกับการ กำหนดงานให้นักเรียนและการทบทวนเมื่อจบบทเรียน. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บรรจง ชาติรัตพงศ์. (2551). เคล็ดลับการแต่งคำประพันธ์ โคลง ร่าย ฉันท์ กาพย์ กลอน. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการจำกัด.
- บุญเกื้อ คอรวาเวช. (2530). นวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2532). *การวัดผลและประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- . (2537). *การพัฒนาการสอน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. (2527). *การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : เทคนิคและวิธีการ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. (2517). *วิเคราะห์วรรณคดีไทย*. กรุงเทพฯ: โครงการตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- ประกิจ รัตนสุวรรณ. (2525). *การวัดและประเมินผลทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประทัย พิริยะสุรวงศ์. (2540). *ผลการใช้ชุดการสอน 2 แบบ สอนวิชาภาษาไทยแก่นักเรียนชาวเขาเผ่าอิก้อ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดเชียงราย*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ประทีป วาทิกทินกร. (2539). *ร้อยกรอง*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประเทิน มหาวรรณ. (2519). *หลักการสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ประเทือง คล้ายสุบรรณ. (2522). *ร้อยกรองชาวบ้าน*. พระนครศรีอยุธยา: ภาควิชาภาษาไทยวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา.
- ประกาศศรี สีหอำไพ. (2524). *วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- . (2527). *การเขียนแบบสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: โครงการตำรา ภาควิชาสารัตถศึกษา.
- ประยงค์ งามจิตร. (2533). *การสร้างแบบฝึกการอ่านคำที่ใช้ ร ล ว ควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดอุดรธานี*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ประเสริฐ เขยชิด. (2518). *แบบฝึกการอ่านและเขียนคำที่ใช้อักษรควบ ร และ ล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ปัญญา บัวจันหา. (2536). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนจดหมาย กลุ่มทักษะภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนจดหมายกับโดยใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือการสอนภาษาไทย*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. (2525). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

- พรรณธิภา อ่อนแสง. (2532). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว ของนักเรียนที่พูดภาษาถิ่นไทยลาวในระดับประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมสร้างกระบวนการคิดอย่างมีระบบ กับกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทั่วไป ในโรงเรียนนครไทยวิทยาคม จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณณี ชูทัย. (2522). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2529). การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- . (2530). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ไพศาล หวังพานิช. (2545). การวัดและประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภาพ เลหาไพบูลย์. (2537). การสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เชียงใหม่ คอมเมอร์เชียล.
- ภาณี อัดโสภณ. (2523). เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านขั้นดีความก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านขั้นดีความในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านสันทราย อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- มณี เทพชามภู. (2536). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และทัศนคติต่อการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการสอนโดยใช้เกมกับการสอนแบบธรรมดา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกภาษาไทย). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- มยุรี เคราะห์ดี. (2535). การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์และเจตคติด้านร้อยกรองในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- มลวิภา กมลพรวัฒนา. (2518). การทดลอง เพื่อการศึกษาเปรียบเทียบการสอนอ่านภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกหัดเสริมทักษะกับการสอนแบบเดิม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- มานะ สกุลภักดี. (2521). แบบฝึก ใน ลดเวลาการสอน. นวัตกรรมที่น่าสนใจ. ลพบุรี: โรงพิมพ์หัตถกิจ โกลการพิมพ์.

- มาสวิล รักษ์บ้านเกิด. (2526). การทดลองสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำยาก ในวิชาภาษาไทย กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เมืองทอง แหมมณี. (2519). การประยุกต์บทร้อยกรองเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน. วิทยาสาร.
- ยุพา ยิ้มพงษ์. (2522). การสร้างแบบฝึกการเขียนคำที่ใช้อักษรควบ “ร” “ล” “ว” สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ยุพิน พิพิธกุล. (2537). การเรียนการสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ: เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์.
- เยาวมาลย์ สุขอุดม. (2518). การทดลองเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการสอนอ่านภาษาไทยชั้นประถมศึกษา ปีที่ 7 โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการสอนแบบเดิม. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- รัชณี ศรีไพรวรรณ. (2517). แบบฝึกหัดทักษะวิชาภาษาไทย สำหรับเด็กแรกเรียน ในคู่มือครูแนวความคิด และทักษะบางประการเกี่ยวกับกลุ่คโลบายการสอนเด็กเริ่มเรียนที่พูดสองภาษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครราชสีมา: สำนักงานศึกษาธิการเขต 11.
- . (2529). การสอนบทร้อยกรองและทำนองเสนาะระดับประถมศึกษาในการสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เริงชัย ทองหล่อ. (2537). หลักการประพันธ์. กรุงเทพฯ: บริษัทไฮเด็ดพับลิชชิงจำกัด.
- ล้วน สายยศ ; และ อังคนา สายยศ. (2531). หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทศึกษาพร จำกัด.
- . (2536). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- . (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการวัดผล และการวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- . (2539). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก ภาคิวิชาวัดผลและวิจัยทาง การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลำพอง ทิยะมะ. (2536). การสร้างแบบฝึกการเขียนร้อยกรองกาพย์ยานี 11 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินูญานิพนธ์. ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- วนิดา โสภากัณฑ์. (2530). การติดตามความก้าวหน้าการอ่านจับใจความในการเรียนซ่อมเสริมวิชา ภาษาไทย โดยสอนในและนอกชั้นเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วรนาถ พ่วงสุวรรณ. (2518). การสร้างแบบฝึกการผันวรรณยุกต์สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- วรรณศิริ ผลประมูล. (2545). การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนร้อยกรองและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณตา แท้. (2548). บทร้อยกรอง. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- วราภา โพธิ์สัทธา. (2532). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและเจตคติต่อการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้และสอนตามแผนการสอนของศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วันเนาว์ ยูเด็น. (2522). บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องการเขียนกลอน. ปัตตานี: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วัลลีย์ เรืองเกษตรกรณ. (2527). การศึกษาผลการใช้แบบฝึกเสริมทักษะความคิดประกอบการสอนวิชาภาษาไทยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและพัฒนากิจการด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วิณารัตน์ ขาวกล้า. (2536). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการใช้สำนวนไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการสอนโดยใช้แบบฝึกกับการสอนแบบธรรมดา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีจันทร์ วิชาติตรง. (2541). เอกสารคำสอนวิชาหลักภาษาไทย 1542101. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏพระนคร.
- ศศิธร สุทธิแพทย์. (2517). แบบฝึกสำหรับสอนเรื่องวลีในภาษาไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริลักษณ์ กล้านาค. (2542). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความรับผิดชอบในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภมาศ ด่านพานิช. (2541). การศึกษาการสร้างแบบฝึกการเขียนสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา ตัวตัวสะกดชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมเจตน์ อาจฤทธิ์รงค์. (2530). การสร้างแบบฝึกการเขียนสะกดคำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน. ถ่ายเอกสาร.
- สมใจ ศรีสินรุ่งเรือง. (2533). องค์ประกอบที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ปรินญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สมชัย ไชยกุล. (2526). การสร้างแบบฝึกการออกเสียงคำที่สะกดด้วยแม่ “กก” “กต” และ “กบ” สำหรับนักเรียนที่พูดภาษามลายู ระดับประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สมบูรณ์ ทินกร. (2535). การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถและความซื่อสัตย์ในการเขียนสะกดคำภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำกับการใช้แบบฝึกตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมหญิง กลั่นศิริ. (2523). เทคโนโลยีทางการศึกษา. นครปฐม: แผนกบริหาร สำนักงานอธิการบดี พระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สายใจ อุณหะนันท์. (2529). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านในใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้และไม่ใช้แบบฝึก โรงเรียนวัดเวฬุวน อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). แนวการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเล่ม 3. กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2549). หนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยบทอาขยานภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1 – ช่วงชั้นที่ 4 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2539). การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สิทธิ พินิจกุล ; และ ประทีป วาทิกทินกร. (2516). ร้อยกรอง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์. (2546). การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ: บัณฑิต พอยท์.
- สุกัญญา จันทร์เพ็ญ. (2524). การสร้างแบบฝึกการเขียนกลอนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษา ระดับ ป.กศ.สูง วิทยาลัยครูอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุจิต เฟียรชอบ ; และ สายใจ อันธมพรชัย. (2528). วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุจิตรา หังสพฤกษ์. (2537). การสร้างข้อสอบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุจินต์ ชวนชื่น. (2525). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านฉันทลักษณ์ในการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเรียนด้วยวิธีอนุมาณกับวิธีอุปมา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุนทรี ประเสริฐศรี. (2526). การสร้างแบบฝึกทักษะตามความเข้าใจในการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัยสุทธารม. ปรินญาณิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- สุนทร หิมารัตน์. (2533). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุพจน์ ศรีจันทร์. (2537). วิเคราะห์หรือกรองปัจจุบัน ในนิตยสารศิลปวัฒนธรรมตั้งแต่ช่วง พ.ศ. 2542 – 2544. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุพัตรา ชื่นเจริญ. (2545). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาพ ดวงเพชร. (2533). การเปรียบเทียบความสามารถและความคงทนในการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกทักษะ การเขียนสะกดคำกับการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. (2528). เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- หน่วยศึกษานิเทศก์. (2529). สารศึกษานิเทศก์. กรุงเทพฯ: ศึกษาธิการ ภาควิชาภาษาไทยฝ่ายนิเทศก์ การสอนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา.
- อดุลย์ ไทรเล็กทิม. (2528). การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำแบบทักษะสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนบ้านขัวป่าหวาย จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อรพรรณ ภิญโญภาพ. (2529). การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำแบบทักษะสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อรรณพ รัตนวิจารณ์. (2538). การสร้างบทเรียนโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- อรุณศรี แสงแก้ว. (2530). การศึกษาความสามารถในการอ่านและเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการสอนซึ่งใช้แบบฝึกอ่านที่ใช้คำถามระดับต่างๆ กับการสอนตามปกติ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา สุขารมณ ; และ อรพินท์ ชูชม. (2530). รายงานการวิจัยการศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระบบความสามารถกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- อัมพา อรุณพรหมณ์. (2539). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนตามคู่มือครู*. ปริญญาโท กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุทุมพร จามรมาน. (2540). *ข้อสอบ การสร้างและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พันธ์.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2497). *หลักภาษาไทย*. พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- อุษารวรรณ ปาลียะ. (2543). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องคำราชาศัพท์ และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. ปริญญาโท กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Brook, N. (1960). *Language and Language Learning*. New York: Harcourt, Brace & World. *Dissertation Abstracts International*. 35: 4280 – A.
- Clanton, (1977, February). Patric in Brantley. "The Effectiveness of the Letter-Cloze Procedure as Method of Teaching Spelling. *Dissertation Abstracts International*. 38: 7220 – A.
- Fan, Chung - The. (1952). *Hem Analysis Tab Princeton*. New Jersey: Education Testing Service.
- Jay, S. Kuder. (2003). *Teaching Students with Language and Communication Disabilities*. Boston: Allyn and Bacon.
- John, Hares ; & Duncan, Royle. *Measuring the Value of Information Technology, West Sussex. England*. New York: 1 Wiley.
- Petty, G. (1963). *Language Workbooks and Practices Materials, Development Language Skills in the Elementary Schools*. New York: Allyn and Bacon.
- River, W.M. (1968). *Teaching Foreign Language Skills*. The University of Chicago Press.
- Rosenbaum, Peter S. (1969). *Language Instruction and the School, Report of the 20th Annual Round Table Meeting on Linguistics and Language Studies*. Washington D.C.: George Town University Press.
- Schwartz, Barry N. (1972). *Affirmative Education*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Sxhwendinger, James Rea. (1977, December). A Study of Modality of Inferences and Their Relationship to Spelling Achievement of Sixth Grade Students. *Resources in Education*. 12: 51.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง :

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีทั้งหมด 40 ข้อ ให้นักเรียนทำทุกข้อ
2. เวลาในการทำแบบทดสอบ 60 นาที
3. ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (x) ลงในกระดาษคำตอบ
4. นักเรียนสามารถวิเคราะห์คำตอบลงในกระดาษคำถามได้
5. เมื่อนักเรียนทำข้อสอบเสร็จแล้วให้นักเรียนส่งคืนข้อสอบและกระดาษคำตอบแก่

ผู้คุมสอบ

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด โดยทำเครื่องหมาย (x) ลงในช่อง ก ข ค ง ในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ได้จัดอยู่ในลักษณะบังคับของคำประพันธ์ร้อยกรอง
 - ก. ลักษณะสัมผัส
 - ข. พยางค์หรือคำ
 - ค. เสียงวรรณยุกต์
 - ง. คำซ้ำ คำซ้อน
2. ข้อใดคือสัมผัสบังคับ
 - ก. สัมผัสใน
 - ข. สัมผัสนอก
 - ค. สัมผัสอักษร
 - ง. สัมผัสสระและสัมผัสอักษร
3. ข้อใดต่อไปนี้กล่าวไม่ถูกต้อง
 - ก. สัมผัสสระคือคำที่ใช้สระตัวเดียวกันหรือเสียงเดียวกันและต้องมีวรรณยุกต์เสียงเดียวกัน
 - ข. สัมผัสอักษรคือคำที่ใช้พยัญชนะต้นเสียงเดียวกันโดยไม่คำนึงถึงสระและวรรณยุกต์
 - ค. สัมผัสนอกเป็นสัมผัสที่ส่งและรับสัมผัสกันนอกวรรค
 - ง. สัมผัสในเป็นสัมผัสที่คล้องจองกันอยู่ภายในวรรคเดียวกัน

4. ข้อใดมีเสียงคล้องจองกับคำ “ แม่มีวิธีสอน”
 - ก. ไม่ตึงหย่อน
 - ข. ถูกคลองธรรม
 - ค. ให้แข็งเกร่ง
 - ง. ในความจำ
5. ในการแต่งคำประพันธ์ทุกชนิดข้อใดที่จะขาดไม่ได้เลย
 - ก. สัมผัสนอก
 - ข. สัมผัสใน
 - ค. เสียงวรรณยุกต์
 - ง. เสียงหนักเบา
6. ข้อใดมีสัมผัสสระคล้องจองกันด้วยเสียงสระเดียวกัน และมีตัวสะกดมาตราเดียวกัน
 - ก. อยากเรียกเธอคนดีว่าที่รัก
 - ข. ยังอายนักเพราะเขินเธอเมินหมาง
 - ค. อยากจะห้ามหัวใจให้ปล่อยวาง
 - ง. เธอเห็นห่างให้ห้วงหาน้อยใจ
7. ข้อใดมีทั้งสัมผัสสระและสัมผัสอักษร
 - ก. พระพิรุณโปรยปรายเป็นสายจ้ำ
 - ข. ประจุน้ำพระทัยอันใหญ่หลวง
 - ค. ประทานแก่ไพร่ฟ้าข้าทั้งปวง
 - ง. ประหนึ่งดวงประทีปทองแห่งทวยไทย
8. จงเลือกข้อที่มีสัมผัสอักษรคล้องจองกันมากที่สุด
 - ก. ทุกห้องถิ่นทนทานทุกซั่มทับ
 - ข. รอคอยรับความเมตตาจากฟ้าฝน
 - ค. ความยากจนชั้นแค้นแน่นกมล
 - ง. ความอดทนเท่านั้นที่มั่นคง
9. ข้อใดเด่นในด้านสัมผัสสระ
 - ก. เราเอาแก้วแพรวเพริศคำมามอบให้
 - ข. ใจทุกใจจึงพร้อมน้อมบูชา
 - ค. คิดสิ่งใดสมหวังทุกครั้งครา
 - ง. และหวังใจว่าจะรักประจักษ์คำ

10. ข้อใดเด่นในด้านสัมผัสสระ

- ก. แม่น้ำกว้างวังเว้งเป็นเชิงเลน
- ข. เสียเวลากับรักที่หลอกหลอน
- ค. ยืมให้สายลมที่รินรวบ
- ง. คงเคว้งคว้างอย่างที่ไร้จุดหมาย

11. จงเลือกข้อที่มีสัมผัสอักษรคล้องจองกันมากที่สุด

- ก. กลับถอยหลังร้องร้อเฝ้าถ่อถอน
- ข. เรือขย่อนโยกโยนกระโดนหก
- ค. เจียบสดสัตว์ป่าคณานก
- ง. น้ำค้างตกพร่างพรายพระพายพัด

12. ข้อใดเป็นสัมผัสอักษรทุกคำ

- ก. งาม – สาม – ตาม
- ข. แล – ลาง – ลิง
- ค. รู้ – ซึม – เสร้า
- ง. ลวง – ล่อ – งอ

13. ชีวิตชานา ลำบาก... คำในช่องว่างควรเติมคำในข้อใดให้มีเสียงคล้องจองและมีความสัมพันธ์กัน

- ก. หนักหนา
- ข. เหนื่อยยาก
- ค. ตรากดร่ำ
- ง. แสนเข็ญ

14. คำชนิดใดเรียกว่าสัมผัสสระ

- ก. คำที่มีสระเสียงเดียวกันและมีตัวสะกดในมาตราเดียวกัน
- ข. คำที่มีพยัญชนะต้นตัวเดียวกันและมีสระเสียงเดียวกัน
- ค. คำที่มีสระเสียงเดียวกันและมีวรรณยุกต์เสียงเดียวกัน
- ง. คำที่มีพยัญชนะต้นตัวเดียวกันและมีตัวสะกดในมาตราเดียวกัน

15. คำในข้อใดเป็นสัมผัสอักษร

- ก. สร้าง - ศาสตร์
- ข. มือ - ถือ
- ค. สาร - ร้าน
- ง. พรรณ - ผืน

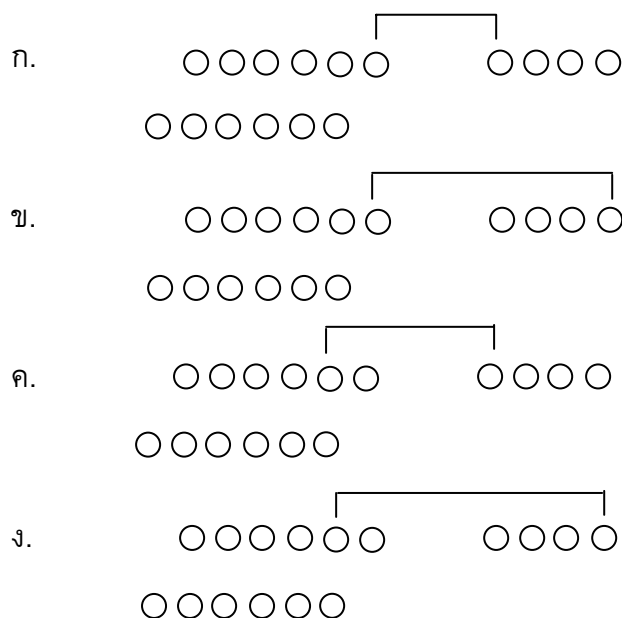
16. ข้อใดต่อไปนี้จัดเป็นสัมผัสอักษร

- ก. ลีลา - รื้อรอย
- ข. หลับไหล - ไรไร
- ค. ร้อยหน้า - มารยา
- ง. ยับย้อย - รื้อรอย

17. ภาพยยานี้ 11 1 บทมีกี่วรรค

- ก. 5 วรรค
- ข. 4 วรรค
- ค. 3 วรรค
- ง. 2 วรรค

18. ข้อใดคือแผนผังภาพย้นับ 16

19. “ บทหนึ่งมี 7 วรรค วรรคหนึ่งมี 4 คำ” จากข้อความข้างต้นหมายถึง คำประพันธ์ชนิดใด

- ก. ภาพย้นับ 16
- ข. ภาพยยานี้ 11
- ค. ภาพยสุรางคนางค์ 28
- ง. ภาพยขับไม้

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

เนื้อธรรมพิสุทธ์สูงส่ง	แห่งพุทธรองค์
คือละกิเลสพันพัว	สามหลักหลุดพ้นเมาเฝ้า
ทำดี ละชั่ว	และทำจิตใจใสผ่อง

20. คำประพันธ์ข้างต้นคือคำประพันธ์ชนิดใด

- ก. กลอนสุภาพ
- ข. โคลง
- ค. กาพย์ยานี 11
- ง. กาพย์ฉบัง 16

21. คำประพันธ์นี้ 1 บทมีกี่วรรค

- ก. 1 วรรค
- ข. 2 วรรค
- ค. 3 วรรค
- ง. 4 วรรค

22. จากคำประพันธ์ข้างต้น คำคู่ใดเป็นสัมผัสระหว่างบท

- ก. พัว – มัว
- ข. มัว – ชั่ว
- ค. พัว – ชั่ว
- ง. ผ่อง – องค์กร

23. จากคำประพันธ์ข้างต้นข้อใดแสดงลักษณะสัมผัสได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์

- ก. ส่ง – องค์กร
- ข. พัน – พัว
- ค. สูง – พุทธ
- ง. สุทธิ์ – องค์กร

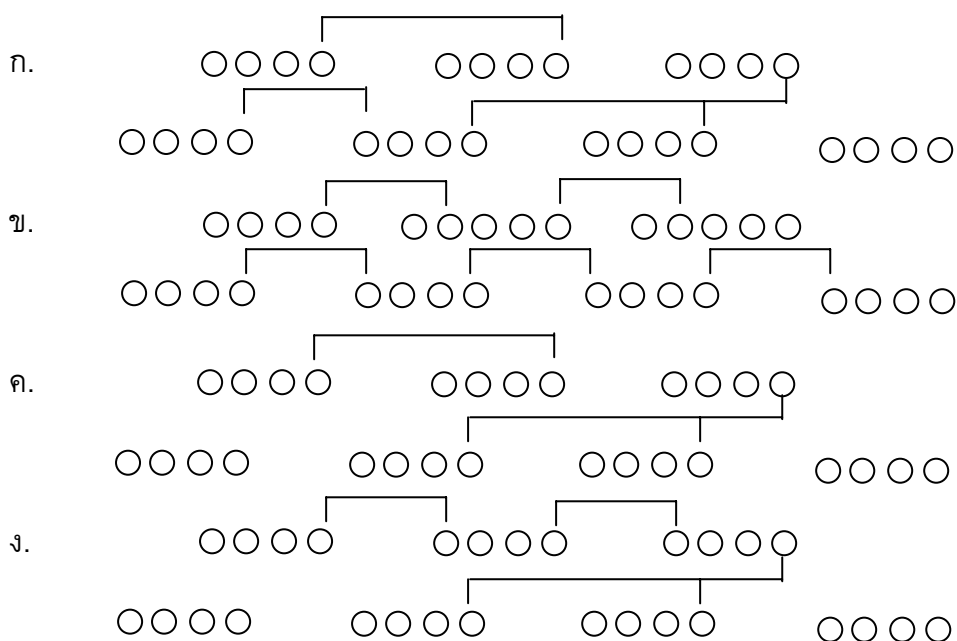
อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

ยี่มแห่งสยาม ทวีโลกเห็นงาม สัญลักษณ์ไมตรี
ขึ้นชื่อทั่วแดน เขตแคว้นทุกที่ ใจเอื้ออารี แบบเยี่ยงอย่างไทย

24. คำประพันธ์ข้างต้นคือคำประพันธ์ชนิดใด

- ก. กลอนสี่
- ข. กาพย์สุรางคนางค์ 28
- ค. กาพย์ยานี 11
- ง. กาพย์ฉบัง 16

25. ข้อใดแสดงฉันทลักษณ์แผนผังของคำประพันธ์ข้างต้นได้ถูกต้อง

26. ให้นักเรียนเลือกคำตอบเติมลงในช่องว่างให้ได้ความหมายและถูกต้องตามสัมผัส

ปลาบแปลบเปรี้ยงเปรี้ยง	ฟ้าคำรามเสียง	มีตำนานมา
อันมณีเพริศแพรว	ดวงแก้วเมขลา	รำลือทั่วฟ้า
รามสูรพบนาง	จึงเอาขวานขว้าง	หวังจักจับจอง
เสียงขวานที่เขวี้ยง		แสงฟ้าคะนอง
คือแสงแก้วนาง		
ก. ใคร่อยากจับจอง	คือเสียงฟ้าร้อง	
ข. ใคร่อยากจับจอง	คือแสงฟ้าก้อง	
ค. ใครใคร่ครอบครอง	คือเสียงฟ้าร้อง	
ง. ใครใคร่ครอบครอง	คือแสงฟ้าก้อง	

27. ให้นักเรียนเลือกคำตอบเติมลงในช่องว่างให้ได้ความหมายและถูกต้องตามสัมผัส

คนไทยสอนลูก ปลุกฝังพันธุ์ ในศีลในธรรม
 กตัญญูคน เจียมตนออมคำ เกรงบาปกลัวกรรม
 รู้จักกอภัย กลั่นจิตข่มใจ ไม่ข้องราคะ
 รักชนร่วมชาติ รู้สามัคคี นี่คือนักไทย

- ก. ยึดมั่นความดี กษัตริย์ ศาสตร์ ธานี
 ข. ยึดมั่นความดี กษัตริย์ ศาสตร์ เชื้อชาติ
 ค. ยึดมั่นความงาม กษัตริย์ ศาสตร์ ธานี
 ง. ยึดมั่นความงาม กษัตริย์ ศาสตร์ เชื้อชาติ

28. ให้นักเรียนเลือกคำตอบเติมลงในช่องว่างให้ได้ความหมายและถูกต้องตามสัมผัส

โบราณเปรียบชาวนาตั้ง กระดุกสันหลัง
 ของคนในชาติทั้งมวล
 มาเกิดชักชวน
 สรรเสริญคุณของชาวนา

- ก. เป็นแหล่งพลังก่อเกิด
 ข. ให้เจ็บจบครบกระบวน
 ค. โศกเศร้าร้องรำทำสรวล
 ง. ให้เราอ้อมท้องทั่วถ้วน

29. ข้อใดมีความหมายตรงกับภาพที่กำหนด

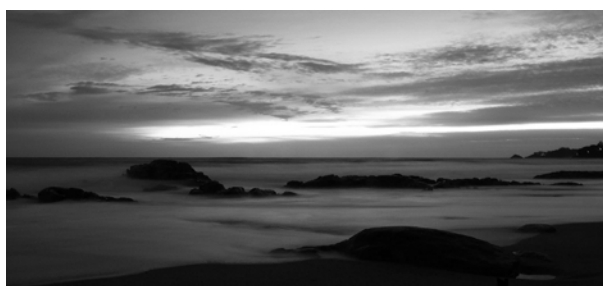
- ก. แสงนวลชวนจับตา ราตรีมาหยาบมืดมน
 ข. หอมหวานอวลพนา เป็นสง่าแก่พงไพร
 ค. แฉ่งน้อยสุดโสภา กิริยาผู้ดีจริง
 ง. แก้วแววจับจิต เฟ่งพินิจค่าควรเมือง

30. ข้อใดมีความหมายตรงกับภาพที่กำหนด

- ก. ครั้นครั้นคลื่นซัดหาด ดูชายหาดสะอาดตา
- ข. ภูสูงพุงเสียดฟ้า เด่นสง่าดูตระหง่าน
- ค. โหลเซาะเกาะแก่งหิน ธารไหลรินดูน้ำใส
- ง. หินย้อยห้อยลงหนา ผุดขึ้นมาคือหินงอก

31. ข้อใดมีความหมายตรงกับภาพที่กำหนด

- ก. เหลืองเหลืองเรือเรื่อรอง เซ้งเซ้งออกจากรั้ง
- ข. จันเจียบเว้งเว้ง คราคินคำย่าเยียมเยือน
- ค. สืบเสาะสอดส่ายหา เล็งแลตาจากกลางหน
- ง. สู้แหล่งแห่งหนใด รีบเร่งไปจนฟ้าสาง

32. ข้อใดจัดแยกและวางวรรคใหม่ได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์

“ พลังงานโลกที่เราได้มีโชคร้ายย่ำยี่ต้องถือเป็นโชคหากใช้เฟลิตเฟลินจนเกินกว่าที่โลก
เศร้าเหงาทรวง ”

ก. พลังงานโลก
ที่เราได้มี	ต้องถือเป็นโชค
จนเกินกว่าที่	โชคร้ายย่ำยี่
หากใช้เฟลิตเฟลิน	โลกเศร้าเหงาทรวง
ข. ต้องถือเป็นโชค
ที่เราได้มี	พลังงานโลก
จนเกินกว่าที่	โชคร้ายย่ำยี่
หากใช้เฟลิตเฟลิน	โลกเศร้าเหงาทรวง
ค. พลังงานโลก
หากใช้เฟลิตเฟลิน	ต้องถือเป็นโชค
ที่เราได้มี	จนเกินกว่าที่
โชคร้ายย่ำยี่	โลกเศร้าเหงาทรวง
ง. พลังงานโลก
หากใช้เฟลิตเฟลิน	ต้องถือเป็นโชค
จนเกินกว่าที่	ที่เราได้มี
โชคร้ายย่ำยี่	โลกเศร้าเหงาทรวง

ข้อ 33 – 36 จงนำวรรคที่กำหนดให้เติมลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

- ก. เท่าเสียสัจจะวาที่
ข. เสียความคิดวิทยา
ค. มีอาจเทียมทาน
ง. เสียเกียรติเสียยศเชื้อชน

เสียสินทรัพย์นับแสนล้าน	33.....
เสียศักดิ์เสียศรีของตน	
.....34.....	มีอาจเท่าผล
เสียรู้เขลาเบาปัญญา	
.....35.....	มีอาจเทียมค่า
.....36.....	

37. “ มรดกของไทยรักษาเอาไว้ให้ลูกหลานวัฒนธรรมล้ำเลิศประเสริฐมานาน ศิลปะสืบสานให้คงถาวร”
ข้อความนี้ถ้าจัดวรรคให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์แล้วจะเป็นคำประพันธ์ชนิดใด

- ก. กาพย์ยานี 11
ข. กาพย์สุรางคนางค์ 28
ค. กลอนสุภาพ
ง. กาพย์ฉบัง 16

38. “ครูสอนอะไรใคร่รู้จิตใจต้องสู้ขยันอดทนทุกวัน” ข้อความนี้ถ้าจัดวรรคให้ถูกต้อง ตามฉันทลักษณ์
แล้วจะเป็นคำประพันธ์ชนิดใด

- ก. กาพย์ยานี 11
- ข. กาพย์สุรางคนางค์ 28
- ค. กลอนสุภาพ
- ง. กาพย์ฉกบึง 16

39. ข้อใดต่อไปนี้เมื่อนำมาเรียงจัดวรรคให้ถูกต้องแล้วจะเป็นกาพย์ฉกบึง 16

- ก. เชิญชวนเด็กไทยมาร่วมแรงใจปลูกต้นไม้กันคนละต้นพอกี้ได้หลายพันประโยชน์
อนันต์ เมืองไทยสมบูรณ์
- ข. ยามเช้าเฝ้ามองตุนกมันต่างโผผกส่งเสียงเจื้อยแจ้วสุขใจ
- ค. ข้าขอไหว้พระพุทธรูปสิริด้วยปัญญาพระคุณกรุณาแก่ประชาชนนิกร
- ง. พวกเราเป็นนักเรียนจงพากเพียรเรียนหนังสือทุกวันหมั่นฝึกปรือจะสอบได้คะแนนดี

40. คำในข้อใดมีเสียงสัมผัสสระเดียวกันและมีเสียงตัวสะกดในมาตราเดียวกัน

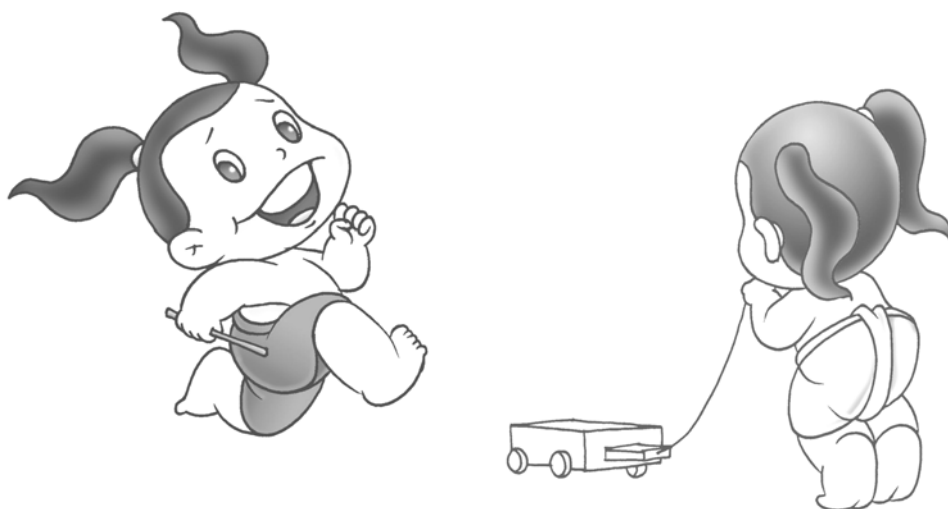
- ก. ตรวจ - ทวด
- ข. รูป - ป้าย
- ค. หวี - เหี่ยว
- ง. ดอก - เต็น

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างชุดแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์

แบบฝึกทักษะการแต่งกาย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ชุดที่ ๒
เรื่อง คำคล้องจอง

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำคล้องจองได้
๒. เมื่อกำหนดคู่คำคล้องจองให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่าคำคู่ใดเป็นคำคล้องจองหรือไม่ใช่คำคล้องจอง
๓. เมื่อกำหนดคำให้ นักเรียนสามารถหาคำคล้องจองกับคำที่กำหนดให้ต่อไปได้
๔. เมื่อกำหนดชุดคำคล้องจองให้นักเรียนสามารถโยงเส้นคำที่ส่งสัมผัสคล้องจองกันได้ถูกต้อง
๕. เมื่อกำหนดคำให้ ๒ กลุ่ม นักเรียนสามารถจับคู่คำที่มีเสียงคล้องจองกันได้ถูกต้อง

คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะ

๑. แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ชุดที่ ๒ เรื่องคำคล้องจองนี้ ประกอบด้วยเนื้อหาความรู้ แบบฝึกหัด และตัวอย่างของการทำแบบฝึกหัด
๒. การทำแบบฝึกหัดในแต่ละกิจกรรม นักเรียนจะต้องอ่านเนื้อหาซึ่งอยู่ตอนบน และควรทำไปทีละ กิจกรรมเพื่อฝึกฝนและทดสอบความเข้าใจของนักเรียน
๓. เมื่อนักเรียนทำแบบฝึกหัดตอนที่ครูแจกให้เสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนนำไปคืนและขอรับแบบฝึกหัดตอนต่อไปมาทำติดต่อกันจนครบ

คำคล้องจอง คือ คำที่มีเสียงพยัญชนะ หรือเสียงสระคล้องจองกัน เช่น คำที่มีเสียงสระคล้องจองกัน ตา มา ปา ทา, ดู รู สู้ หู, ไหน ใคร ไป ใจ จำ ต่า ข่า ย่า คำที่มีเสียงพยัญชนะคล้องจองกัน หนู หมู หู หมี, โคลง คลอน คลาด เคล้า, ร่อน รัง เรียน รอง, เอน องค์กร อิง ออน

และหากมีตัวสะกดมักจะมีเสียงตัวสะกดอยู่ในมาตราเดียวกัน เช่น การ งาน จาน หาร, ด้วย ช่วย หวย สวย, มด กฏ รถ ยศ

คำคล้องจอง นอกจากเป็นคำที่มีเสียงสระเดียวกันแล้ว และมีตัวสะกดในมาตราเดียวกัน คำคล้องจองจะมีรูปหรือเสียงวรรณยุกต์ต่างหรือเหมือนกันก็ได้

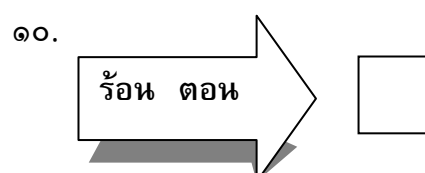
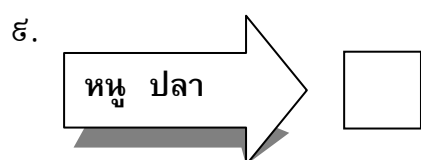
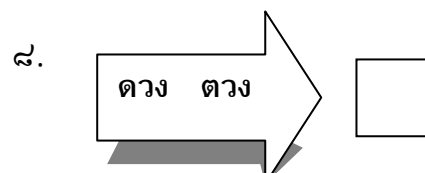
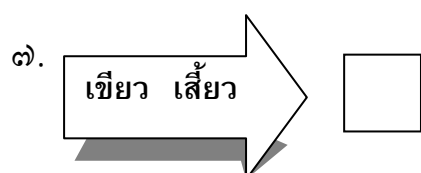
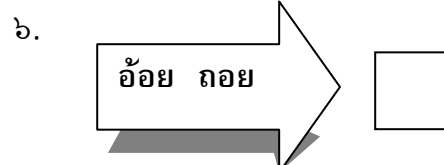
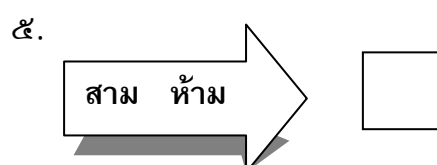
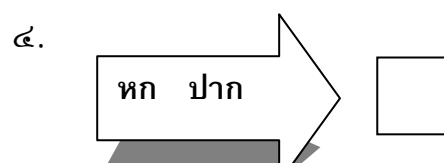
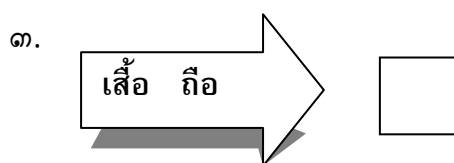
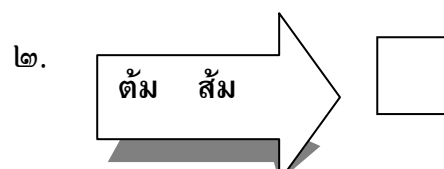
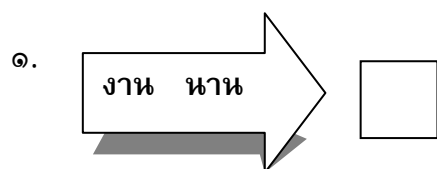
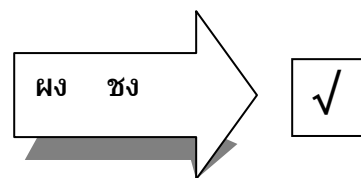
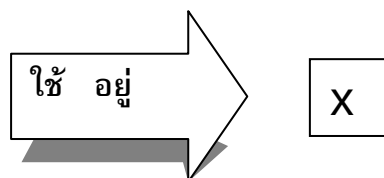
คำคล้องจอง ๑ พยางค์ คือ คำ ๑ พยางค์ ตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปที่มีเสียงสระ เดียวกัน และมีตัวสะกดในมาตรา เดียวกัน เช่น

- ไกล	ใคร	ไซ	ไป	ให้
- ญู	หู	ดู	ชู	รู
- ห้า	ยา	ทา	ช้า	ผ้า
- หาด	ญาติ	สาด	พาด	ขาด
- ลม	ชม	สม	งม	ผม
- เมือง	เหลื่อง	เรื่อง	เปเลื่อง	เทื่อง

กิจกรรมที่ ๑ ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ในข้อที่มี

คำคล้องจองและใส่ เครื่องหมาย ✕ ลงในช่อง ☐ ข้อที่ไม่มีคำคล้องจอง

ตัวอย่าง

กิจกรรมที่ ๒ ให้นักเรียนลากเส้นโยงจับคู่คำที่มีเสียงคล้องจองกัน

๑.	ขวบ	แยก
๒.	ราว	ดิน
๓.	แม่	หัด
๔.	แตก	สวน
๕.	บิน	แก้ว
๖.	วัด	อวบ
๗.	อ้วน	ข้าว
๘.	ก้าง	เคาะ
๙.	ไป	ไหน
๑๐.	เงาะ	หาง

กิจกรรมที่ ๓ ให้นักเรียนเขียนคำ คล้องจอง ๑ พยางค์ ที่ใช้สระเสียงเดียวกันกับคำต่อไปนี้

๑. โต๊ะ คล้องจองกับ

๒. กำ คล้องจองกับ

๓. คอ คล้องจองกับ

๔. เลอะ คล้องจองกับ

๕. ไป คล้องจองกับ

๖. ดี คล้องจองกับ

๗. เรือ คล้องจองกับ

๘. หวี คล้องจองกับ

๙. โต คล้องจองกับ

๑๐. รู คล้องจองกับ

ไม่อยากเลย

กิจกรรมที่ ๔ ให้นักเรียนเขียนคำ คล้องจอง ๑ พยางค์ ที่มีเสียงสระเดียวกันและมีตัวสะกด
มาตราเดียวกันกับคำต่อไปนี้อย่างน้อย ๒ คำ

๑. ขม คล้องจองกับ

๒. สวย คล้องจองกับ

๓. บ้าน คล้องจองกับ

๔. หิน คล้องจองกับ

๕. นิด คล้องจองกับ

๖. กบ คล้องจองกับ

๗. หาว คล้องจองกับ

๘. กลัวย คล้องจองกับ

๙. โทะษ คล้องจองกับ

๑๐. หวาน คล้องจองกับ

คำคล้องจอง ๒ พยางค์ คือ คำ ๒ พยางค์ตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปที่พยางค์หลังของคำแรก มีเสียงคล้องจองกับพยางค์แรกของคำหลัง หรือมีเสียงคล้องจองกับพยางค์หลังของคำหลัง เช่น

ตัวอย่างที่ ๑ คำคล้องจอง ๒ พยางค์ ที่พยางค์หลัง ของคำแรกมีเสียงคล้องจองกับพยางค์แรกของคำหลัง

ปลูกข้าว สาวสวย ห้วยหนอง คลองบึง ผึ้งหลวง ทวงของ

ตัวอย่างที่ ๒ คำคล้องจอง ๒ พยางค์ ที่พยางค์หลัง ของคำแรกมีเสียงคล้องจองกับพยางค์หลังของคำหลัง

สีฟ้า เย็นชา รักษา เวลา หนักหนา วิชา

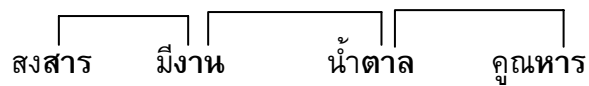
กิจกรรมที่ ๕ ให้นักเรียนโยงเส้นคำคล้องจอง ๒ พยางค์ที่พยางค์หลังของคำแรกมีเสียงคล้องจองกับพยางค์แรกของคำหลัง จากชุดคำที่กำหนดให้

ตัวอย่าง เร็วไว ได้ไหม ไขปลา ตาดี

๑. งานบ้าน	ลานดิน	รินน้ำ	ล้ำค่า
๒. ความเหงา	เล่าเรื่อง	เหลือองสด	รถติด
๓. ลำเอียง	เสียงดัง	นั่งรถ	มดแดง
๔. ข้างหลัง	วังหลวง	หวงของ	จองแล้ว
๕. ม้าลาย	ขายของ	ฟองน้ำ	ย่าเตือน

กิจกรรมที่ ๖ ให้นักเรียนโยงเส้นคำคล้องจอง ๒ พยางค์ที่พยางค์หลัง ของคำแรกมีเสียงคล้องจองกับพยางค์หลังของคำหลัง จากชุดคำที่กำหนดให้

ตัวอย่าง

๑. รู้ตัว	ไบบัว	กินถั่ว	รถทัวร์
๒. เวียนหัว	หมอมั่ว	ดีชั่ว	ไม่กลัว
๓. รถไฟ	เร็วไว	เป็นไข	เทียนไข
๔. ก้าวหน้า	ร้านค้า	ตกปลา	ถามหา
๕. อาหาร	รำคาญ	วันวาน	ฝันหวาน

กิจกรรมที่ ๗ ให้นักเรียนหาคำ เติมลงในช่องว่างให้มีเสียงคล้องจองกับคำพยางค์หลังของคำแรกที่กำหนด

๑. ทุ้มเท	คล้องจองกับคำว่า	ลา
๒. สีแดง	คล้องจองกับคำว่า	ชั้น
๓. รถติด	คล้องจองกับคำว่า	มีด
๔. ฝืนสื่อ	คล้องจองกับคำว่า	แผ่
๕. แฉ่วแน่	คล้องจองกับคำว่า	ไช

กิจกรรมที่ ๘ ให้นักเรียนจับคู่คำในกลุ่ม ก และ ข ที่คล้องจองกันแล้วนำไปเขียนใหม่ในกล่อง ค

กลุ่ม ก

สิ้นไร้

เต่าใหญ่

เข้ม้งวด

ฉกชิง

มักใหญ่

ตัดช่อง

กลุ่ม ข

ย่องเบา

ไม้ดอก

ไผ่สูง

กวตขัน

วิ่งราว

ไข่กลม

กล่อง ค

ตัวอย่าง เข้มงวด กวดขัน

๑.

๒.

๓.

๔.

๕.

สรุปได้ว่า คำคล้องจอง ๒ พยางค์ คือ คำ ๒ พยางค์ตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไป ที่พยางค์หลังของคำแรกมีเสียงคล้องจองกับพยางค์แรกของคำหลัง หรือ มีเสียงคล้องจองกับพยางค์หลังของคำหลังก็ได้ คำคล้องจอง นอกจากเป็นคำที่มีเสียงสระเดียวกันแล้ว และมีเสียงตัวสะกดในมาตราเดียวกัน คำคล้องจองจะมีรูปหรือเสียงวรรณยุกต์ต่างกันหรือเหมือนกันก็ได้

คำคล้องจอง ๓ พยางค์ คือ คำ ๓ พยางค์ ตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปที่มีเสียงคล้องจองกัน โดยพยางค์หลังของคำแรกจะมีเสียงคล้องจองกับ พยางค์ที่ ๑ พยางค์ที่ ๒ พยางค์ที่ ๓ ของคำหลัง เช่น

หาของดี ที่พูดไป ตะปุดดำ ต้มยำกุ้ง นาฬิกา สूरिया

กิจกรรมที่ ๙ ให้นักเรียนเรียงชุดคำคล้องจองให้ถูกต้อง ต่อจากคำเริ่มต้นที่กำหนดให้ในแต่ละข้อ

ตัวอย่าง	อย่าลอกกัน	จะต้องบอก	ทำไมนะ
- ไม่เข้าใจ	ทำไมนะ	จะต้องบอก	อย่าลอกกัน
๑. กว้างเกินไป เลื้อยลายขวาง	ให้ร่มเงา	ต้นไม้ใหญ่	
๒. อย่าลืมหลง เขาเล่าว่า	กลัวกกลางคืน	ตรงหน้าต่าง	
๓. ลายแจกัน เฝ้าดูแล	เธอหันมา	ทองเนื้อแท้	
๔. ปีสุดท้าย ยาสีฟัน	ผ่อนคลายทุกข์	งานวันนี้	
๕. คาดเข็มขัด	ตัดไม้ใหญ่	ไอศกรีม	
แลกเหรียญบาท			

กิจกรรมที่ ๑๐ ให้นักเรียนเลือกคำจากชุดคำที่กำหนดให้ เติมลงในช่องว่าง
ให้มีเสียงคล้องจองกับคำที่กำหนด

ปากเป็นเอก	เสือฟังป่า	ขี่ตามช้าง	ให้เกินศักดิ์
ปากถือศีล	บอกไม่ถูก	ตากด้วยตา	สินในน้ำ

ตัวอย่าง

เห็นช้างขี้

ขี่ตามช้าง

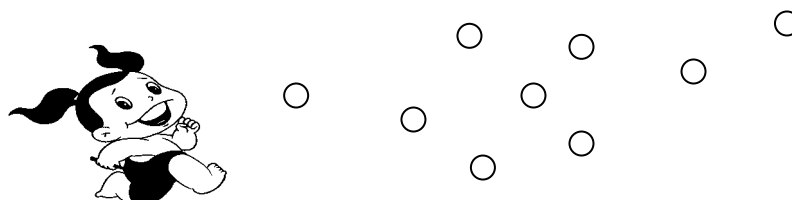
๑. พุดไม่ออก

๒. ทร์พยในดิน

๓. ยึดด้วยปาก

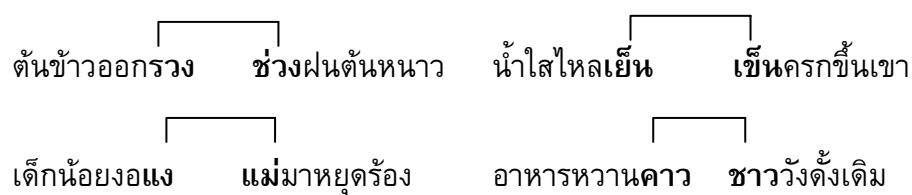
๔. น้ำฟังเรือ

๕. อย่าไฝสูง

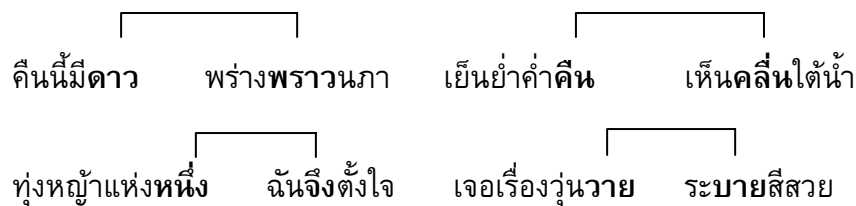

คำคล้องจอง ๔ พยางค์ คือ คำ ๔ พยางค์ ตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไป ที่มีเสียงคล้องจองกัน โดยพยางค์หลังของคำแรกจะมีเสียงคล้องจองกับ พยางค์ที่ ๑ พยางค์ที่ ๒ พยางค์ที่ ๓ และพยางค์สุดท้ายของคำหลังก็ได้ เช่น

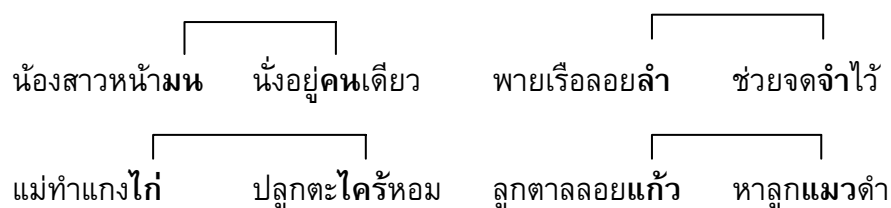
ตัวอย่างที่ ๑ คำคล้องจอง ๔ พยางค์ ที่พยางค์หลังของคำแรกจะมีเสียงคล้องจองกับพยางค์ที่ ๑ ของคำหลัง

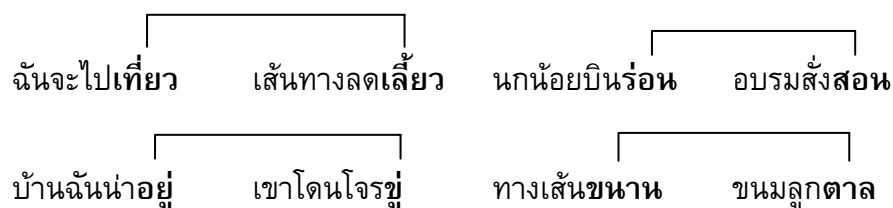
ตัวอย่างที่ ๒ คำคล้องจอง ๔ พยางค์ ที่พยางค์หลังของคำแรกจะมีเสียงคล้องจองกับพยางค์ที่ ๒ ของคำหลัง

ตัวอย่างที่ ๓ คำคล้องจอง ๔ พยางค์ ที่พยางค์หลังของคำแรกจะมีเสียงคล้องจองกับพยางค์ที่ ๓ ของคำหลัง

ตัวอย่างที่ ๔ คำคล้องจอง ๔ พยางค์ ที่พยางค์หลังของคำแรกจะมีเสียงคล้องจองกับพยางค์สุดท้ายของคำหลัง

กิจกรรมที่ ๑๑ ให้นักเรียนโยงตำแหน่งเสียงคล้องจองของคำคล้องจอง ๔ พยางค์ที่กำหนดให้ต่อไป

ตัวอย่าง มะม่วงฟ้าลั่น หนาวสันเปียกฝน

๑. มานะอดทน ฝึกฝนเล่าเรียน

๒. ปรีกษาหารือ ชื่อเสียงโด่งดัง

๓. กรุงเทพมหานคร หนุ่มสาวบ้านไร่

๔. ขนมหขบเคี้ยว รถเลี้ยวเข้าซอย

๕. ฝรั่งหวานกรอบ ตะกระสอบทราย

กิจกรรมที่ ๑๒ ให้นักเรียนหาคำคล้องจอง ๔ พยางค์ ที่มีเสียงคล้องจองกับคำที่กำหนดให้

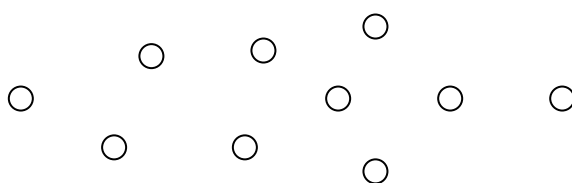
๑. มะพร้าวน้ำหอม

๒. นิ่งเรือหางยาว

๓. กุหลาบสีแดง

๔. มองนาฬิกา

๕. น้ำพริกผักต้ม

ข้อสังเกต คำคล้องจอง ๓ พยางค์ พยางค์สุดท้ายของคำแรกจะมีเสียง คล้องจอง กับพยางค์ที่ ๑ พยางค์ ๒ หรือพยางค์สุดท้ายของคำหลังและคำคล้องจอง ๔ พยางค์ พยางค์สุดท้ายของคำแรก จะมีเสียงคล้องจองกับพยางค์ที่ ๑ พยางค์ที่ ๒ พยางค์ที่ ๓ หรือ พยางค์ สุดท้ายของคำหลัง เช่นเดียวกัน

เข้าใจจริงไหมลองทำดู

ให้นักเรียนคิดคำเติมลงในช่องว่างให้มีเสียงคล้องจองกัน

	→		→		→		→	
↓								
	→		→		→		→	
↓								
	→		→		→		→	
↓								
	→		→		→		→	

เหนื่อยแล้วนะ

แบบทดสอบ

เรื่อง คำคล้องจอง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

๑. นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำคล้องจองได้
๒. เมื่อกำหนดคู่คำคล้องจองให้ นักเรียนสามารถบอกได้ว่าคำคู่ใดเป็นคำคล้องจองหรือไม่ใช่คำคล้องจอง
๓. เมื่อกำหนดคำให้ นักเรียนสามารถหาคำคล้องจองกับคำที่กำหนดให้ต่อไปได้
๔. เมื่อกำหนดชุดคำคล้องจองให้นักเรียนสามารถโยงเส้นคำที่สัมผัสคล้องจองกันได้ถูกต้อง
๕. เมื่อกำหนดคำให้ ๒ กลุ่ม นักเรียนสามารถจับคู่คำที่มีเสียงคล้องจองกันได้ถูกต้อง

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้อง

๑. ข้อใดต่อไปนี้เป็นคำคล้องจอง

ก. ออก – ชก	ข. น้ำ – หิว
ค. วิ่ง – เดิน	ง. ปู่ – ย่า

๒. ข้อใดต่อไปนี้เป็นคำคล้องจอง

ก. จับได้ – ไล่ทัน	ข. น้ำเย็น – ไนแก้ว
ค. พุดคุย – ทุกคน	ง. ผืนหวาน – คอยนาน

๓. คำคู่ใดไม่ใช่คำคล้องจอง

ก. ขม – ลม	ข. เกี้ยว – เอื้อม
ค. เฟื่อง – เหลือง	ง. เตย – เลย

๔. ข้อใดมีเสียงคล้องจองกับคำว่า “ แกงจืด ”

ก. มีดมีด	ข. ปิดร้าน
ค. นัตไว้	ง. รับมือ

๕. “ ทำการบ้าน อ่านหนังสือ ” คำใดเป็นคำสัมผัส

ก. ทำ – การ	ข. บ้าน – อ่าน
ค. การ – หนังสือ	ง. หนังสือ – อ่าน

๖. เจอกบ พบกัน วันนี้ ในช่องว่างควรเติมคำใด

ก. สีเหลือง	ข. วงเวียน
ค. ถือกาน	ง. หุตุพัก

๗. ข้อใดเป็นคำคล้องจองที่เป็นกลุ่มคำ ๔ พยางค์

ก. ชิงกีร์รา ชาก็แรง	ข. มือถือสาก ปากถือศีล
ค. น้ำมาปลาकिनมดน้ำลตมดकिनปลา	ง. ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน

๘. “ มองดู แมลงบินไปมา ” ในช่องว่างควรเติมคำใดที่มีเสียงคล้องจองกับคำที่อยู่ข้างหน้า

ก. กลุ่ม	ข. หมู่
ค. ตัว	ง. ผู่

๙. ข้อใดเป็นคำคล้องจองที่มีลักษณะเหมือน คีนวัน – ผันผ่าน

ก. หาม - ห้าม	ข. แคล่วคล่อง – ว่องไว
ค. ชะมัท - เซม้น	ง. ซ้าเป็นการ – นานเป็นคุณ

๑๐. ข้อใดมีคำคล้องจอง

ก. น้ำเขียวขวางเรือ	ข. สีซอให้ควายฟัง
ค. มากหอมมากความ	ง. เก็บหอมรอมริบ

ภาคผนวก ค

- คะแนนจากแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- คะแนนจากการทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่าง
- คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ที่ได้รับการสอนโดย ใช้แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตาราง 4 คะแนนจากแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะการแต่ง
คำประพันธ์ประเภทกาพย์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

รายการประเมิน	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
ความถูกต้องของเนื้อหา	4.33	ดี
ความสอดคล้องของเนื้อหากับผลการเรียนรู้	4.33	ดี
ความชัดเจนของการอธิบายเนื้อหา	4.67	ดีมาก
ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับผู้เรียน	4.00	ดี
เนื้อหามีความต่อเนื่องกัน	4.33	ดี
ความยากง่ายเหมาะสมกับระดับผู้เรียน	4.33	ดี
ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้	4.00	ดี
ความเหมาะสมของจำนวนเนื้อหาในแต่ละชุด	4.00	ดี
เนื้อหาส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาและการนำไปใช้	4.33	ดี
เนื้อหาส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	4.33	ดี
รวม	4.27	ดี

ตาราง 5 คะแนนจากการทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่าง

คนที่ แบบฝึกหัดระหว่างเรียน แบบทดสอบหลังเรียน คนที่ แบบฝึกหัดระหว่างเรียน แบบทดสอบหลังเรียน					
1	49	30	21	56	30
2	49	36	22	59	31
3	46	30	23	50	35
4	45	28	24	55	36
5	46	37	25	48	28
6	46	35	26	50	36
7	45	30	27	47	33
8	54	34	28	50	29
9	46	35	29	52	32
10	49	30	30	46	32
11	49	35	31	59	36
12	50	28	32	55	30
13	48	30	33	55	36
14	42	30	34	55	32
15	56	33	35	58	33
16	57	31	36	47	31
17	51	33	37	52	35
18	47	35	38	54	30
19	51	32	39	51	36
20	51	29	40	54	28

ตาราง 6 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์
ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยวิธีการทางสถิติ t – test แบบ Dependent Group

คนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	D	D ²	คนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	D	D ²
1	9	30	21	441	21	24	30	6	36
2	20	36	16	256	22	24	31	7	49
3	16	30	14	196	23	21	35	14	196
4	17	28	11	121	24	24	36	12	144
5	26	37	11	121	25	19	28	9	81
6	23	35	12	144	26	17	36	19	361
7	20	30	10	100	27	22	33	11	121
8	18	34	16	256	28	16	29	13	169
9	16	35	19	361	29	19	32	13	169
10	9	30	21	441	30	22	32	10	100
11	12	35	23	529	31	25	36	11	121
12	28	28	0	0	32	22	30	8	64
13	10	30	20	400	33	19	36	17	289
14	11	30	19	361	34	25	32	7	49
15	22	33	11	121	35	21	33	12	144
16	18	31	13	169	36	24	31	7	49
17	25	33	8	64	37	29	35	6	36
18	19	35	16	256	38	22	30	8	64
19	20	32	12	144	39	25	36	11	121
20	18	29	11	121	40	15	28	13	169

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานัน รุ่งเรืองธรรม

อาจารย์ประจำภาควิชาการมัธยมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาดิกานนท์

อาจารย์หมวดภาษาไทย
โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

นางสาวศิริวรรณ ฉาบแก้ว

หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย
โรงเรียนราชประชาสถาย
ฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวเบญจวรรณ วิเชียรครุฑ
วันเดือนปีเกิด	25 พฤษภาคม 2522
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	21/25 ซอยเสรีไทย 43 แยก 3 แขวงคลองกุ่ม เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	สอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนศิริกุลพิทย แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร 10310
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาตอนต้น จาก โรงเรียนราชประชาสถาย ฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ
พ.ศ. 2541	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนราชประชาสถาย ฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดสมุทรปราการ
พ.ศ. 2545	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) จาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2552	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกการมัธยมศึกษา (การสอนภาษาไทย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร